

DE STER

Januari 1984
84ste jaargang
Nummer 1

INHOUDSOPGAVE

- 1 „Ere de man," *Gordon B. Hinckley*
- 10 „Voor Cindy," *Cynthia Brown Stevens*
- 11 Een priesterschapszegen, *Eleanor Yates Barton*
- 13 Een boek dat u kunt respecteren, *John W. Welch*
- 21 Vele stemmen, *Roberta F. Bohn*
- 24 Delegeren, *William G. Dyer*
- 29 Vraag en antwoord, *A. Carlfred Broderick*
- 31 Een lesboek van Matthew, *Denise Walsh Norton*
- 32 In de verkeerde bus, *Sterling W. Sill*
- 36 Vier Peruaanse lezingen van de blanke-godlegende,
Kirk Magleby
- 42 De snoepjeswerper, *Babzanne Park*
- 46 „Long John" Wentworth en de Artikelen des Geloofs,
Calvin N. Smith
- 50 Christus tussen de ruïnen, *Hugh W. Nibley*

KINDERSTER

- 1 Nita's schaap, *Elizabeth Fritz*
- 4 Thomas Kane:
vriend van de pioniers der laatste dagen,
Susan Arrington Madsen
- 6 Een dag en een belofte om nooit te vergeten,
Pat Graham
- 7 Pret op het water. Bijpassende strepen,
Roberta L. Fairall
- 8 Juanito uit Spanje, *June Anne Olson*

Jaarabonnement:

Fl. 21,60 storten op Citibank Amsterdam, rekeningnummer 266 041 434,
De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen.
Bfr. 408 storten op Citibank Antwerpen, rekeningnummer 570-0157-600-33,
De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen.
USA en Canada (niet per luchtpost): \$ 10,00

© 1984 by the Corporation of the President of The Church
of Jesus Christ of Latter-day Saints. All rights reserved.

Verlag Kirche Jesu Christi der Heiligen der Letzten Tage, Portheustraße 5-7,
D-6000 Frankfurt am Main 50.

Eerste Presidium:

Spencer W. Kimball
Marion G. Romney
Gordon B. Hinckley

Raad der Twaalf:

Ezra Taft Benson
Mark E. Petersen
Howard W. Hunter
Thomas S. Monson
Boyd K. Packer
Marvin J. Ashton
Bruce R. McConkie
L. Tom Perry
David B. Haight
James E. Faust
Neal A. Maxwell

Adviseurs:

M. Russell Ballard
Rex D. Pinegar
Charles Didier
George P. Lee

Eindredacteur:

M. Russell Ballard

Hoofdredacteur:

Larry A. Hiller

Adjunct-redacteur:

David Mitchell

Stafmedewerkster:

Lois Richardson

Vormgeving:

J. Scott Knudsen

Vertaling De Ster:

Henri J. A. Tenthof
van Noorden
Kerkelijk Vertaalbureau
Parkstraat 38
NL-3581 PL Utrecht

Nieuwsredacteur:

George Ph. M. Kraanen
Spoorlaan 15
NL-3721 PA Bilthoven

„ERE DE MAN”

President Gordon B. Hinckley
Tweede raadgever in het Eerste Presidium

Vele jaren geleden, toen ik met mijn twaalfde jaar geordend werd tot diaken, nam mijn vader, die president was van onze ring, mij mee naar mijn eerste priesterschapsvergadering. In die tijd werden deze vergaderingen op een door-de-weekse avond gehouden. Ik herinner me dat we naar het gebouw van de tiende wijk in Salt Lake City gingen. Mijn vader liep naar het podium toe, terwijl ik op de achterste rij zat en mij een beetje eenzaam en weinig op mijn gemak voelde in die zaal vol volwassen mannen, die tot het priesterschap van God geordend waren. De vergadering werd geopend, de openingslofzang werd bekendgemaakt en — zoals toen gebruikelijk was — ston-

den we allemaal op om te zingen. Er waren misschien wel een vierhonderd aanwezigen. Te zamen verhieven deze mannen hun krachtige stemmen, sommigen met het accent van het Europese land waar zij als bekeerlingen vandaan waren gekomen, en allen zongen de volgende woorden met een geweldige geest van overtuiging:

Ere de man,
tot wie sprak weer Jehova,
Die tot Profeet werd gezalfd
door de Heer,
Hij was d'ontsluiter der
laatste bedelling,
Eens geven volk'ren en
vorsten hem eer.

(Heilige lofzangen, nr. 6.)

Zij zongen over de profeet Joseph Smith en al luisterend voelde ik plotseling hoeveel ik hield van de machtige profeet van deze bedeling en hoezeer ik in hem geloofde. Er was mij al veel over hem verteld, niet alleen in de vergaderingen van onze wijk, maar ook thuis; maar mijn ervaring in die priesterschapsvergadering van de ring was anders. Op dat moment wist ik, door de macht van de Heilige Geest, dat Joseph Smith inderdaad een profeet van God was.

Weliswaar waren er in de daaropvolgende jaren perioden waarin dat getuigenis wat wankel was, in 't bijzonder in mijn studententijd, maar toch raakte ik die overtuiging nooit helemaal kwijt en door de jaren heen is deze steeds sterker geworden, deels vanwege de vele uitdagingen van die tijd, waardoor ik gedwongen werd te lezen en te studeren om deze dingen voor mezelf te weten te komen. President Harold B. Lee zei eens dat ons getuigenis iedere dag weer moet worden vernieuwd. Overeenkomstig dat beginsel, wil ik ons getuigenis versterken van het grote werk dat God plaats heeft laten vinden in deze laatste dagen.

Enige jaren geleden kreeg ik een brief van een evangelist die op bittere toon uitvoer tegen de profeet Joseph Smith, hem een gemene bedrieger noemde en verklaarde dat hij een campagne op touw ging zetten om zijn standpunt bekend te maken. Ik weet niet wat er ooit van het werk van die evangelist geworden is, het zal van weinig betekenis zijn geweest. Dat soort werk haalt misschien enkele zwakken omver, maar verder versterkt het slechts de sterken. En lang nadat die man en anderen van hetzelfde soort tot

zwijgen zijn gekomen, zal de naam van Joseph Smith eerbied en liefde op blijven roepen in het hart van een steeds toenemend aantal heiligen der laatste dagen in een steeds toenemend aantal landen.

Ik herinner me een bezoek aan Nauvoo (Illinois), de stad van Joseph, samen met twee broeders van het Quorum der Zeventig en twaalf zendingspresidenten, vergezeld van hun echtgenoten, ter gelegenheid van een studiebijeenkomst voor zendingspresidenten. De herfst had zich aangekondigd, met het goudkleurige loof van de bomen, een wazige lucht, koele nachten en warme dagen. De toeristentijd was voorbij en de stad was rustig en mooi. Onze eerste vergadering werd gehouden in de gerestaureerde zeventigenzaal, waar de broeders zich in de jaren veertig van de vorige eeuw hadden voorbereid op het verkondigen van het evangelie aan de wereld, door studie en door elkander de leer van het koninkrijk te onderwijzen. Het werk dat daar plaatsvond was een voorloper van de huidige opleidingsinstituten voor zendingen. Al vergaderende bij diverse mensen thuis en in verschillende zalen van Nauvoo, was het alsof de groten uit het verleden — Joseph en Hyrum, Brigham Young, Heber C. Kimball, John Taylor, Wilford Woodruff, de gebroeders Pratt — Orson en Parley — en nog vele anderen, in gedachten bij ons waren.

Dit was inderdaad Josephs stad. Hij was de profeet die haar had ontworpen en zijn volgelingen hadden haar gebouwd. Het werd de grootste en indrukwekkendste stad in heel Illinois. Met haar stevige bakstenen huizen, met ruimten voor kerkdiensten, onderwijs

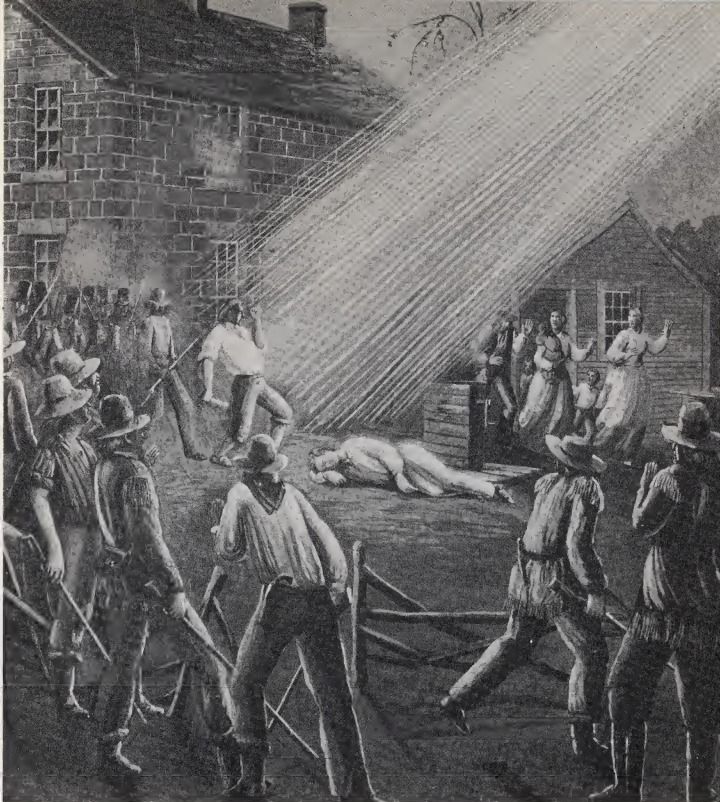
en amusement; en met de prachtige tempel op de top van de heuvel vlakbij de rivier, was deze gemeenschap aan de Mississippi gebouwd alsof haar stichters minstens een eeuw daar zouden blijven.

Daar, voor die tragische dag in Carthage, stond de profeet aan de top van zijn sterfelijke loopbaan. Staande op de plaats waar ook hij eens had gestaan en over de stad had uitgekeken, overdacht ik de gebeurtenissen die hem daarheen hadden gevoerd en over hetgeen hij ons had nagelaten. Ik dacht aan zijn voorouders, die generaties daarvoor vanuit Engeland naar Boston waren geëmigreerd; aan hun leven in de nieuwe wereld, vijf generaties lang aan zijn vaders kant en vier aan die van zijn moeder; aan hun inspanningen bij het ontginnen van land in Massachusetts, New Hampshire en Vermont om boerenbedrijfsjes te stichten en woningen te bouwen; aan de voortreffelijke diensten die zij hun land hadden bewezen ten tijde van de strijd voor hun onafhankelijkheid; aan hun teleurstellingen bij hun pogingen een bestaan op te bouwen aan de voet van de granieten heuvels van de streek waar zij woonden. Ik dacht aan de kleine jongen, die in december 1805 te Sharon (Vermont) werd geboren en de naam van zijn vader kreeg. Ik overdacht de angstwekkende periode toen het gezin door vlektyfus werd getroffen en Joseph met intense pijn en een slopende infectie te kampen kreeg in de vorm van beenmergontsteking in een van zijn benen. Dat was toen het gezin in Lebanon (New Hampshire) woonde; en hoe opmerkelijk was het niet dat er enkele kilometers verderop, aan de hogeschool te Hanover, een zekere dr. Nathan Smith

was, die een methode had ontwikkeld waardoor het geïnfecteerde been kon worden gered.

De genezing kon echter niet tot stand worden gebracht zonder afschuwelijk lijden. Het is in deze tijd moeilijk zich voor te stellen hoe de kleine jongen, stevig vastgehouden in de armen van zijn vader en terwijl zijn moeder al biddend heen en weer ijsbeerde tussen de bomen nabij de boerderij om zijn kreten niet te hoeven horen, het doorstond dat de chirurg — zonder enige vorm van verdoving — het bot openlegde en de geïnfecteerde gedeelten eraf brak. Het kan zijn dat de herinnering aan dat verschrikkelijke lijden er toe bijdroeg Joseph Smith voor te bereiden op het latere teren en door de veren rollen te Kirtland, op de afschuwelijke gevangenschap te Liberty en de schoten van het gepeupel te Carthage.

Terwijl ik zo nadacht over Joseph Smiths leven, overpeinsde ik de krachten die de familie Smith, na generaties lang in Nieuw-Engeland te hebben gewoond, naar het westen van de staat New York hadden gevoerd, waar zij zich moesten bevinden wilden Gods voorbeschikte plannen voortgang vinden. Ik dacht aan het verloren gaan van hun boerderij, aan de armetierige gewassen in die schrale bodem, aan de vernietigende vorstperiode van juli 1816, die hun het besluit opdrong om elders hun heil te zoeken; daarna aan de verhuizing naar Palmyra, aan de boerderij die zij in Manchester hadden gekocht en aan de daar aanwezige rondtrekkende predikers, die de mensen in beroering brachten en bij een zekere jongen zoveel verwarring veroorzaakten, dat hij besloot God om wijsheid te vragen.

Dat was van alles het werkelijke begin, die voorjaarsdag in het jaar 1820, toen hij tussen de bomen neerknielde, bad en een heerlijk visioen kreeg waarin hij sprak met God de Eeuwige Vader en zijn Zoon, de verrezen Heer Jezus

Christus. Er volgden jaren van instructie, waarbij hij werd onderricht door een engel van God, die de jongen bij een aantal gelegenheden onderwees, vermaande, waarschuwde en troostte, naarmate hij opgroeide tot jongeman.

Aldus overpeinsde ik in Nauvoo de voorbereiding op het profeetschap; ik dacht na over deze verbazingwekkende Joseph Smith. Ik kan niet verwachten dat zijn lasteraars zijn profetische roeping zullen onderkennen door de macht van de Heilige Geest, maar ik kan wel een aantal vragen opwerpen waarmee zij moeten afrekenen alvorens Joseph Smith van zich af te kunnen zetten. Ik werp er slechts drie op van de vele die gesteld kunnen worden: ten eerste, hoe verklaart u het Boek van Mormon? Ten tweede, hoe verklaart u zijn macht om sterke mannen ertoe te bewegen hem, zelfs tot in de dood toe, te volgen? En ten derde, hoe verklaart u de vervulling van zijn profetieën?

Ik neem het Boek van Mormon in mijn handen. Ik lees de woorden die erin staan. Ik heb Joseph Smiths verklaring van het ontstaan ervan gelezen. Voor de ongelovigen is het een moeilijk te aanvaarden verhaal en generaties lang hebben critici hun leven eraan besteed boeken te schrijven die bedoeld waren om dat verhaal te weerleggen en andere verklaringen te geven dan die van Joseph de profeet. Deze geschriften hebben echter de onbevooroordeelden er slechts toe aangezet dieper te graven; en hoe dieper zij groeven, hoe groter de opeenstapeling van het bewijs van de waarheidsgetrouwheid van Joseph Smiths verhaal. Toch zal, zoals reeds honderdvijftig jaar lang is aangetoond, de waarheid van het Boek van Mormon niet worden bepaald aan de hand van literaire analyses of van wetenschappelijk onderzoek, ook al blijven deze geruststellend. Nee, de waarheid over de oorsprong van het Boek van Mormon zal heden ten dage en in de toekomst, zo-

als ook steeds in het verleden, worden bepaald door het boek te lezen in een geest van eerbied en gebed.

Enige tijd geleden ontving ik een brief van een vader die vertelde dat, ten gevolge van een uitdaging die ik op een algemene conferentie had gegeven om het Boek van Mormon te lezen, hij en zijn gezin van plan waren de eerste editie te lezen, waardoor zovele sterke en capabele mannen destijds bij het verschijnen werden aangegrepen. Ik maakte hem mijn compliment voor zijn voornemen, maar haastte mij eraan toe te voegen, dat het niet nodig was een eerste editie te lezen om de geest te voelen van dit opmerkelijke boek. Ieder van de ruim één miljoen exemplaren die dit jaar gedrukt zullen worden draagt diezelfde geest met zich mee, bevat diezelfde wonderbaarlijke belofte en zal dezelfde gevolgen opleveren met betrekking tot een getuigenis van de waarachtigheid van het boek.

Het Boek van Mormon is er om ter hand te worden genomen en onder gebed en met een oprecht verlangen naar kennis te worden gelezen. Alle inspanningen van zijn critici in de honderd-drieënvijftig jaar dat het boek bestaat, zijn ongeloofwaardig gebleken en hebben geen uitwerking gehad op hen die het boek met een gebed in hun hart hebben gelezen en door de kracht van de Heilige Geest een getuigenis van de waarachtigheid ervan hebben ontvangen. Als er geen andere bewijzen waren voor de goddelijke zending van Joseph Smith, zou alleen al het Boek van Mormon een onbetwistbaar getuigenis vormen van dat feit. Te denken dat iemand minder dan een geïnspireerd man een boek kan laten verschijnen dat zulk een grote uitwerking ten goede

zou hebben op zoveel anderen, is zich iets voorstellen dat eenvoudig niet mogelijk is. Het bewijs voor de waarheid van het Boek van Mormon wordt gevonden in het leven van miljoenen mensen, mensen die nu op aarde leven en mensen die reeds gestorven zijn, die het hebben gelezen, erover gebeden hebben en een getuigenis van de waarachtigheid ervan hebben ontvangen.

Mijn tweede vraag: „Hoe verklaart u Joseph Smiths macht om sterke mannen en vrouwen ertoe te bewegen hem, zelfs tot in de dood toe, te volgen?” is even moeilijk om van zich af te zetten. Iedereen die maar enige twijfel koestert over Joseph Smiths leiderscapaciteiten hoeft slechts te kijken naar de mannen die zich tot hem aangetrokken voelden. Zij kwamen niet voor rijkdom. Zij kwamen niet voor politieke macht. Zij werden niet aangetrokken door dromen van militaire overwinningen. Hetgeen hij hun te bieden had was niet hierin gelegen, maar had slechts te maken met zaligmaking door middel van geloof in de Heer Jezus Christus. Wat ermee gemoeid was, was vervolging, met al het leed en alle verliezen vandien, lange en eenzame zendingsopdrachten, het gescheiden zijn van familie en vrienden, en in vele gevallen zelfs de dood.

Neem, bijvoorbeeld, Orson Hyde. Broeder Hyde was winkelbediende in het dorp Kirtland toen hij de jeugdige profeet Joseph Smith ontmoette. Het was tegen deze onbekende, weinig belovende jonge verkoper van knoopjes, garen en katoen dat Joseph, sprekende namens de Heer, zou zeggen dat hij, Orson Hyde, geroepen was „om het eeuwige evangelie door de Geest van de levende God van volk tot volk en van

land tot land te verkondigen in de vergaderingen der goddelozen, in hun behuizen, en alle Schriften met hen te bespreken en voor hen te verklaren.” (LV 68:1.)

Onder inspiratie van die profetische roeping, liep deze jongeman, deze winkelbediende in een dorpszaak, 3200 kilometer door de staten Rhode Island, Massachusetts, Maine en New York, waarbij hij alle Schriften besprak met allen die hij tegenkwam en deze voor hen verklaarde.

Ik herinner me mijn bezoek aan het huis van Orson Hyde in Nauvoo, de lieflijke woning die hij verliet om naar Engeland en Duitsland te reizen en een bezoek te brengen aan Constantinopel (nu Istanboel), Kaïro en Alexandrië op weg naar Jeruzalem, waar hij op 24 oktober 1841 de Olijfborg beklom en het land Palestina door het gezag van het heilig priesterschap toewijdde voor de terugkeer van de joden. Dit vond plaats een kwart eeuw voordat Theodor Herzl (stichter van het zionisme, 1860-1904) het werk ter hand nam om de joden tot hun eigen land te vergaderen.

Neem als tweede voorbeeld Willard Richards, een ontwikkeld man die, toen Joseph en Hyrum Smith zich overgaven aan de gouverneur van de staat Illinois en opgesloten werden in de gevangenis te Carthage, zich bij het handjevol mannen bevond dat met hen meeging. Tegen de middag van 27 juni 1844 waren de meesten van hen weggestuurd om bepaalde zakelijke aangelegenheden te verzorgen, waardoor alleen hij en John Taylor zich nog in het gezelschap bevonden van de profeet en zijn broer Hyrum. De stemming van het gepeupel buiten aanvoelende, stelde de cipier die middag na de maaltijd

voor dat zij veiliger zouden zijn in de cel van de gevangenis. Zich tot Willard Richards wendend vroeg Joseph: „Als wij de cel ingaan, ga je dan met ons mee?” Hierop antwoordde ouderling Richards:

„Broeder Joseph, je hebt me niet gevraagd samen met jou de rivier over te steken . . . je hebt me niet gevraagd mee te gaan naar Carthage . . . je hebt me niet gevraagd met je mee te gaan naar de gevangenis — en denk je dat ik je nu in de steek zou laten? Ik zal je zeggen wat ik zal doen; als je wegens ‚verraad’ tot de strop wordt veroordeeld, zal ik me in jouw plaats laten ophangen en zul jij vrij zijn.” (B.H. Roberts, *A Comprehensive History of the Church*, deel 2, blz. 283.)

Sterke en intelligente mannen legden dat soort liefde niet aan de dag voor een bedrieger. Dat soort liefde komt van God en volgt op het herkennen van onkreukbaarheid in de betroffen persoon. Het is een uitdrukking van de geest en weerspiegelt het voorbeeld van de Heiland, die zijn leven gaf voor alle mensen en zei: „Niemand heeft grotere liefde, dan dat hij zijn leven inzet voor zijn vrienden.” (Johannes 15:13.)

En er waren zoveel anderen: de Youngs, de Kimballs, de Taylors, de Snows, de Pratts, en nog veel meer, die, toen zij Joseph Smith eerst leerden kennen heel gewoon en weinig belovend leken, maar door de macht van de waarheden en het priesterschap die door Joseph Smith werden hersteld, reusachtige prestaties leverden door middel van hun dienstbetoon aan anderen.

En hoe moeten, tenslotte, Joseph Smiths profetieën worden verklaard?

Er waren er niet weinig en ze werden ook vervuld. Onder de opmerkelijkste was de openbaring over de Burgeroorlog, die op eerste kerstdag 1832 werd ontvangen. Er waren vele edele mannen en vrouwen die het houden van slaven, zoals dat in die tijd in de zuidelijke staten gangbaar was, betreurden. Er werd ook veel gesproken over de afschaffing van de slavernij. Maar wie, behalve een profeet van God, had ooit durven zeggen — negenendertig jaar voordat het zou gebeuren — dat „oorlog over alle natiën zal worden uitgestort”, „te beginnen met de opstand van Zuid-Carolina”, en dat „de Zuidelijke Staten . . . tegen de Noordelijke Staten (zullen) worden verdeeld”? (LV 87:1-3.) Deze opmerkelijke voorspelling werd vervuld toen Fort Sumpter bij Charleston in Zuid-Carolina in 1861 onder vuur werd genomen. Hoe had Joseph Smith zo nauwkeurig het voorval kunnen voorzien dat pas negenendertig jaar nadat hij erover gesproken had plaats zou vinden? Alleen door de geest van profetie die in hem was.

Of neem ook de even opmerkelijke profetie over de landverhuizing van de heiligen naar de valleien van het Grote Zoutmeer. Op dat moment leefden de heiligen in Nauvoo en haar zustergemeenschap aan de andere oever van de Mississippi en genoten zij een tot nog toe ongekende welvaart. Zij waren bezig met de bouw van een tempel en andere grote projecten. Hun nieuwe woningen waren van baksteen opgetrokken en bedoeld om lange tijd mee te gaan. En toch profeteerde Joseph op zekere dag in augustus 1842, toen hij op bezoek was in Montrose, dat de heiligen nog vele bezoeken te wachten stonden en naar het Rotsgebergte ver-

---

Joseph Smith profeteerde dat de heiligen nog vele bezoeken te wachten stonden en naar het Rotsgebergte verdreven zouden worden.

---

dreven zouden worden, dat velen zouden afvallen, anderen door hun vervolgers zouden worden omgebracht of het leven zouden verliezen ten gevolge van blootstelling aan 't weer of ziekten, en dat sommigen van hen in leven zouden blijven om te helpen bij het stichten van nederzettingen en de bouw van steden en het zouden meemaken dat de heiligen een machtig volk werden te midden van het Rotsgebergte. (Zie *History of the Church*, deel 5, blz. 85.)

Gezien in de context van die tijd en de toen heersende omstandigheden, is deze uitspraak zeer opmerkelijk. Slechts een man die sprak met een kennis veel groter dan die van hemzelf had woorden kunnen uitspreken die zo letterlijk zouden worden vervuld.

En wat te denken van deze profetie, die op zo grote wijze de vreugdevolle bestemming van deze kerk voorzag?

„Geen goddeloze hand kan verhinderen dat het werk voortgaat; vervolgingen mogen woeden, menigten mogen samscholen, legers zich verzamelen, laster ons onteren, maar Gods waarheid zal voortgaan, vrijmoedig, waardig, en onafhankelijk, totdat zij ieder werelddeel binnengedrongen zal zijn, ieder gewest heeft bereikt, ieder land heeft doorkruist en in ieder oor geklonken zal hebben, totdat het doel van God vervuld zal zijn en de grote Jehova zal zeggen dat het werk is gedaan.” (*History of the Church*, deel 4, blz. 540.)

De vooruitziende blik van de profeet Joseph Smith was groot. Hij omvatte alle volkeren op aarde, waar zij zich ook bevinden, en alle generaties die op aarde hebben geleefd en zijn gestorven. Hoe kan iemand, nu of in 't verleden, hem neerhalen, hetzij uit onwetendheid? Zij hebben zijn woorden niet geproefd, zij hebben niet over hem nagedacht, noch over hem gebeden. Als iemand die deze dingen wel heeft gedaan, voeg ik mijn eigen getuigenis hieraan toe, dat hij een profeet van God was en is, die de Almachtige deed opstaan als een werktuig in zijn handen, om een nieuwe en laatste bedeling in te luiden. Wij zouden van de profeet Joseph Smith kunnen zeggen:

„Wanneer een man zijn leven geeft voor de zaak die hij heeft voorgestaan, voldoet hij aan het hoogste criterium van zijn eerlijkheid en oprechtheid dat zijn eigen of enige toekomstige generatie maar kan vragen. Wanneer hij sterft voor het getuigenis dat hij heeft afgelegd, behoren alle boosaardige tongen daarna voor altijd te zwijgen en alle stemmen gedempt te zijn uit eerbied voor een dermate volmaakt offer.” (Ezra Delby, manuscript, 12 december 1926.)

Het is uitermate passend dat wij vandaag ter ere van Joseph Smith, de grote dienstknecht van onze Heer en Meester Jezus Christus in de laatste dagen, zingen:

Groot is zijn glorie,
zijn priesterschap eind'loos,
Eeuwig behoudt hij de
sleut'len en macht.
Eenmaal gekroond naast al
d'oude profeten,
Treedt de getrouw' in
het rijk, dat hem wacht.

(*Heilige lofzangen*, nr. 6.)

„Voor Cindy”

Cynthia Brown Stevens

Ik was twintig en ik studeerde een kleine vijftienduizend kilometer van huis toen mijn moeder geheel onverwacht overleed. Ik had haar in geen twee jaar gezien, hetgeen de schok van haar plotselinge dood verergerde.

Twee maanden laten stonden de zendelingen op de stoep. Tijdens de gesprekken merkte ik tot mijn verbazing dat veel van mijn moeders persoonlijke overtuigingen strookten met die van de kerkovertuigingen die zij niet los wilde laten, ondanks de kritiek van de kerk waarin ik was grootgebracht. Het viel mij niet zwaar de leringen van het evangelie te aanvaarden en drie weken later werd ik gedoopt.

De doop was een bitterzoete ervaring voor mij. Ik was gelukkig op een manier die voor mij ongekend was, maar tegelijk worstelde ik met een gevoel van verdriet en teleurstelling omdat mijn moeder zo dicht bij de waarheid was geweest en het net twee korte maanden te laat was om deze dingen met haar te delen. Ondanks alles wat ik nu wist over het eeuwige leven, slaagde ik er niet in innerlijke rust te vinden. Ik stortte mijn gevoelens uit in gebed en verontschuldigde mij dat ik niet sterk genoeg was om mijn moeders overlijden te aanvaarden.

Op zekere nacht, echter, kreeg ik een prachtige droom. Mijn moeder kwam mijn kamer binnen en ging op de

rand van mijn bed zitten. Zij was geheel in het wit gekleed en hoewel zij er ongeveer hetzelfde uitzag als de laatste keer dat ik haar had gezien, had zij toch een nog jeugdiger voorkomen, want er was geen spoor van zorgen of verdriet op haar gezicht te bespeuren. Zij lachte mij toe en zag er stralend uit. Toen ik wakker werd, kon ik mij slechts herinneren dat zij mij in mijn droom een hele poos had toegesproken, mij had getroost en verzekerd dat alles in orde was.

Een week later werd er een postpakket bij mij bezorgd. Er zat een doos in die zich bij mijn moeders opgeslagen bezittingen had bevonden en die het opschrift „Voor Cindy” droeg in haar eigen handschrift. Ik stond versteld toen ik de inhoud doornam. Er waren oude familieportretten, sommige van grootouders die voor mijn geboorte al overleden waren. Er waren herinneringen aan mijn schooltijd, foto's van mij als kind, mijn eerste brief aan de kerstman. Ik vond ook een klein wit dagboek van mijn moeder, persoonlijke brieven en een heel groot blad ruitjespapier, vergeeld en aan flarden, met verschillende generaties van de familiestamboom zorgvuldig opgetekend door mijn moeder, maar lang geleden begonnen door haar moeder.

De tranen sprongen mij in de ogen en een tijd lang bleef ik met mijn hoofd op die oude doos liggen en liet ze de vrije loop. Zij schenen al mijn twijfels en verdriet weg te spoelen, waarna de vrede die ik had gezocht in mijn hart stroomde.

Met die vrede kwam ik plotseling tot

een belangrijke ontdekking: het was geen toeval geweest dat mijn moeders overtuigingen strookten met veel van de leringen van de kerk — en evemin een toeval dat zij zoveel familiepapieren en gegevens bij elkaar had gezocht en bewaard. Haar leven en leringen hadden mij erop voorbereid de volheid van het evangelie te ontvangen; haar geloof en inspiratie hadden haar ertoe gebracht de weg voor mij te banen, zodat ik een familiegeschiedenis kon schrijven en het genealogische en tempelwerk kon doen dat onze familie voor eeuwig bij elkaar zou houden.

Ik hoefde geen zendingeling te zijn voor mijn moeder — zij was een zendingeling geweest voor mij! □

Zuster Stevens, moeder van drie kinderen, woont in de derde wijk Sunset van de Ring Sunset Utah.

Een priesterschapszegen

Eleanor Yates Barton

De zegeningen van het priesterschap zijn in mijn leven nooit groter geweest dan drie jaar geleden, toen Dave, mijn man, ernstig ziek in een ziekenhuis lag. Medisch onderzoek had een zeer groot kwaadaardig gezwel aan 't licht gebracht, dat niet geopereerd kon worden. De artsen legden uit dat dank zij moderne methoden zijn leven misschien nog vele jaren kon worden verlengd; sommige mensen werden tegenwoordig zelfs helemaal genezen

Geïllustreerd door Robert Noice

van kanker. Wij waren dus hoopvol en vertrouwden erop dat Dave tot de gelukkigen zou behoren.

Hij was op weg naar herstel, toen hij plotseling last kreeg van hevige pijn in zijn borst. Hij had longontsteking gekregen en een longembolie. Drie weken verdween onze zorg over zijn kankergezwel naar de achtergrond, terwijl de artsen vochten om zijn longen en zijn leven te redden. Tenslotte moest hij een ernstige longoperatie ondergaan, waarna hij opnieuw op weg was naar herstel.

Wij slaakten een zucht van verlichting. Eén probleem tegelijk was voor mij wel voldoende. Nu konden we weer aan het kankergezwel denken. Ik voelde mij optimistisch gestemd toen ik de dokter vroeg naar mijn mans vooruitzichten. Hij zei dat als de chemotherapie succes had, we misschien wel vertraging van het kankerproces mochten verwachten van hooguit twee jaar.

Het was alsof ik verdoofd was door

een mokerslag. Ik had gedacht dat hij in termen van vijftien of twintig jaar zou spreken; nu werd mij verteld dat het haast een wonder zou zijn als Dave over twee jaar nog in leven zou zijn.

Ik bezweek voor de vloedgolf van mijn smart; het had niet erger kunnen zijn als Dave werkelijk gestorven was. Drie dagen en nachten lang dacht ik zelf ten onder te gaan aan mijn intense verdriet. Op de zondagavond ging ik naar de avondmaalsvergadering, waar verschillende mensen — ook onze bisschop en huisonderwijzers — mij vroegen hoe ze mij van dienst konden zijn. Ik had een wanhopige behoefte aan een priesterschapszegen, maar vreesde mezelf niet meer te kunnen beheersen als ik zelfs maar één woord sprak. Ik knikte dus maar dat alles in orde was en verliet snel het kerkgebouw.

Een paar minuten later, op weg naar het ziekenhuis, was ik kwaad op mezelf dat ik niet de gelegenheid te baat had genomen. Ik wist dat ik 't niet lang meer vol kon houden in de toestand waarin ik nu verkeerde. „Wat moet ik nu in vredesnaam beginnen?” vroeg ik mezelf af. Plotseling werd mij het antwoord ingegeven: „Dave heeft het priesterschap. Hij kan me een zegen geven.”

Het idee dat hij dat zou doen deed wel wat vreemd aan; tenslotte was hij degen die de ene zegen na de andere had ontvangen ten einde zijn leven te redden. Het zou zijn alsof de „zieke” werd gevraagd de „gezonde” te zegenen. Ik kon mij echter tot niemand anders wenden.

Ik zal nooit vergeten hoe mijn man eruit zag toen hij die avond voor mij stond, terwijl ik op de rand van zijn bed zat. Hij droeg een ochtendjas van het ziekenhuis en was broodmager, bleek

van de pijn en zo zwak, dat hij nauwelijks kon staan. Eindelijk slaagde hij erin zijn linkerarm op mijn schouder te leggen en zijn rechterhand op mijn hoofd, waarna hij ertoe over ging mij een zegen te geven.

O, de grootsheid van het priesterschap van God dat door een rechtvaardig man wordt uitgeoefend! Mijn man sprak met kracht en gezag, en vroeg de Heer het verdriet van mij weg te nemen. Ik was mij onmiddellijk bewust van een geweldige verlichting van mijn pijn; het was alsof de Heer het verdriet uit mijn hart had weggenomen.

Mijn smart is nooit meer teruggekeerd, hoewel er nog vele moeilijke dagen in het verschiep lagen.

Daves strijd tegen zijn ziekte is de afgelopen drie jaar pijnlijk en moeizaam geweest, maar hij leeft — en zijn dokter zegt dat hij nu een goede kans heeft op volledige genezing. We zijn ervan overtuigd dat hij vandaag nog in leven is dank zij de macht van het priesterschap.

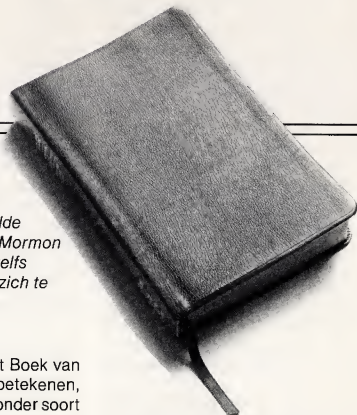
Ik heb zonder enig voorbehoud geleerd, dat er, zoals de lofzang zegt, „Voor d'aardse smarten . . . eens uitkomst (zal) zijn”. (Komt, gij vermoeiden, *Heilige lofzangen*, nr. 30.)

Ik dank onze Hemelse Vader dagelijks voor de zegeningen die ik door middel van het priesterschap heb ontvangen; maar dat priesterschap is mij nog nooit zo lief geweest als die avond, toen het een ziekenhuis met macht vervulde onder de handen van een moedige man in een ochtendjas. □

Zuster Barton, moeder van zes kinderen, woont in de Wijk Bennion van de Ring City Bennion Utah.

Een boek dat u kunt respecteren

John W. Welch

Ik heb ontdekt dat ontwikkelde mensen door het Boek van Mormon kunnen worden overtuigd, zelfs wanneer ze niet bereid zijn zich te bekeren.

Door de jaren heen is het Boek van Mormon veel voor mij gaan betekenen, maar bovenal is het een bijzonder soort respect gaan eisen.

Het Boek van Mormon is voor mij werkelijk verbazingwekkend. En hoe meer ik te weten kom, hoe verbazingwekkender het wordt wat betreft zijn nauwkeurigheid, vaste lijn, onderlegdheid, inzicht en doelbewustheid.

Niet dat deze kwaliteiten *verrassend* zijn in een boek dat op zo wonderbaarlijke wijze werd bewaard, maar toch zijn ze *verbazingwekkend* in de zin dat alle grote literaire werken een ongevoel van bewondering, ontzag en respect oproepen. In dit licht bezien,

kan het respect dat ik voor het Boek van Mormon koester als een nauwkeurig en zeer waardevol verslag nauwelijks worden overdreven.

Ik had het Boek van Mormon reeds lang gewaardeerd, maar het was pas toen ik het begon te zien als een getuige ten behoeve van zichzelf voor belezen mensen, dat ik begon aan te voelen welk een respect dat boek werkelijk verdient: zonder enige aarzeling kan worden gesteld dat het Boek van Mormon intellectuele bewondering oogst.

Het bevat meer dan genoeg om het een van de grote boeken aller tijden te maken aan de hand van welk stel algemeen toegepaste normen ook. Deze achtenswaardigheid wordt verder ondersteund door een uiteenlopende verzameling zeer oud materiaal, waaronder de stroom oude godsdienstige geschriften die in de afgelopen tientallen jaren tevoorschijn is gekomen en die bepaalde starre houdingen van geleerden ten opzichte van heilige literatuur radicaal heeft veranderd.

Dit materiaal aan ontwikkelde mensen presenteren te zamen met het Boek van Mormon, roept zijn eigen bijzonder problemen op: weinigen van hen zullen zich ooit door de kracht van de Heilige Geest laten bekeren. Hoe betekenisvol is het echter niet, dat veel van deze mensen, hoewel niet *bekerd*, toch ontdekken dat zij *overtuigd* zijn door het Boek van Mormon. En hoewel een getuigenis zeker niet het resultaat is van geleerde theorieën of gevolgtrekkingen, zijn er mensen voor wie een intellectueel overtuigd zijn kan bijdragen aan een geestelijk gevoelig zijn.

De meesten onder ons hebben ervaringen opgedaan met de bekerende macht van het Boek van Mormon. Sta eens een ogenblik stil bij zijn overtuigende macht. Ik merk dat dit boek mij niet alleen geestelijk sterk aanspreekt, maar ook verstandelijk. Het bezit een onmetelijk vermogen om nadenkende mensen ervan te overtuigen dat het serieus moet worden genomen. Hier volgen enkele voorbeelden die enigszins aangeven wat ik hiermee bedoel.

In de tijd dat ik in Duitsland verbleef, woonde ik een serie lezingen bij van een vooraanstaand hoogleraar aan de

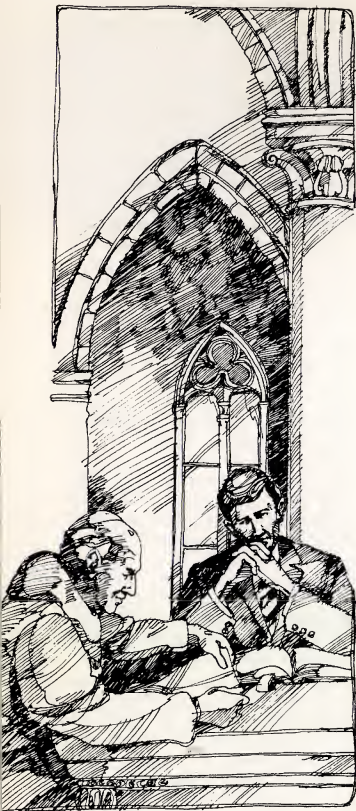
universiteit van Regensburg. Eén daarvan was gewijd aan chiasme in Matteüs en Marcus. Chiasme is een oude stijlfiguur die in de Bijbel regelmatig voorkomt. Chiasme houdt een kruisstelling in, ofwel een verbinding van woordparen in tegengestelde orde. In zijn lezingen, onderstreepte de hoogleraar hoe de aanwezigheid van chiasme, vooral in Matteüs, een bewijs was van een oosterse eerder dan een westerse gedachtengang. Kort na afloop van de serie, maakte ik een afspraak met de hoogleraar op zijn kantoor. Het was mijn bedoeling hem vier van de ingewikkelde voorbeelden van chiasme te laten zien die ik in het Boek van Mormon was tegengekomen. (Onder andere Mosiah 3:18-19; 5:10-12; Alma 36 en het eerste boek van Nephi.) Het werd een kort gesprek, daar dit bewijs van een oude gedachtengang uit het nabije oosten weinig verdere verklaring behoefde en de hoogleraar, duidelijk gefrustreerd door de onontkoombaarheid van de gevolgtrekking waarvoor hij zelf de premissen had vastgesteld, overtuigd was en weinig te zeggen had.

Een tweede geleerde was een katholiek theoloog, van wiens hand veel werken het licht hadden gezien in de jaren zestig en die ook over het chiasme in Matteüs had geschreven. Hij was een jezuïet die verblijf hield in een Oostenrijks klooster. Daar ik er een bijzonder punt van had gemaakt met hem te corresponderen over mijn studie van het Boek van Mormon, was ik heel dankbaar een uitnodiging van hem te ontvangen om hem op te komen zoeken. Ik greep deze uitnodiging uiteraard met beide handen aan. Ik was in de gelegenheid hem veel te vertellen over de

achtergrond van het ontstaan van het Boek van Mormon. Hij had er al eens over gelezen, maar er weinig aandacht aan geschonken. Veel van zijn eigen werken hadden te maken gehad met het boek Matteüs, waarin hij aantoonde dat het niet zo maar een eenvoudig verhaal was, maar een uitermate uitgeknipt en hoogst literair document, dat bewust met een gecompliceerde structuur was opgezet. Eén van de bewijzen waarmee hij dit punt staaft, was de aanwezigheid van vier — en achtdelige parallelstructuren in Matteüs. Eén van de bekendste wordt gevonden in Matteüs 5:3-10, de zaligsprekingen. Nu wil het geval dat het Boek van Mormon eveneens vier — en achtdelige structuren gebruikt. Toen ik deze man dus enkele daarvan in de rede van koning Benjamin in Mosiah en nog een ander opmerkelijk voorbeeld in Alma 34:18-25 liet zien, groeide zijn belangstelling voor het Boek van Mormon alras. Tegen het eind van ons gesprek zat deze geleerde man, die vermoedelijk veel had gezien en meegemaakt in de loop van de ruim zestig jaar dat hij zich aan studie had gewijd, goedkeurend met zijn hoofd te knikken. Ik herinner mij in 't bijzonder hoe mijn enthousiasme voor het Boek van Mormon in zijn ogen werd weerspiegeld. Tot slot van ons gesprek zei hij: „U heeft hier veel leven gevonden — en een levenslang arbeidsterrein.”

Nog een zeer bevredigende ontmoeting was met een student die aan het pauselijke bijbelinstituut in Rome postdoctoraal onderzoek deed naar de vroegchristelijke geschiedenis. Voor zover ik kon nagaan, was het deze bekende student vergund vrijelijk gebruik te maken van alle studiemogelijk-

heden binnen de kolossale bibliotheken van het Vaticaan. Een gemeenschappelijke vriend bracht ons in contact tijdens een vergadering die was belegd met het doel het Boek van Mormon te bestuderen, en wel in 't bijzonder een aantal van zijn rituele en geschiedkundige passages. Wij bespraken, bijvoorbeeld, de beschrijving van Lehi's gedragingen in het licht van de internationale verhoudingen van zijn tijd. De Israëliische leiders hadden een verbond gesloten met Egypte tegen hun vijand vanouds, Babylon. Jeremia had deze keuze echter gehekeld en er schijnen tekenen te zijn dat Lehi's politieke sympathieën even weinig populair waren als die van Jeremia. Eén van Babylons bondgenoten was Sidon, maar Sidons zusterstad, Tyrus, had zich verbonden met Egypte. De mensen uit het Boek van Mormon gebruikten de naam Sidon heel vaak. Er is een stad die Sidon heet, een rivier van dezelfde naam en zelfs een man die Gidgiddonah wordt genoemd, hetgeen, volgens dr. Hugh Nibley van de Brigham Young University, de Egyptische naam is voor Sidon. De naam Tyrus verschijnt echter in geen enkele vorm in het Boek van Mormon, terwijl de twee namen in het Oude Testament toch steeds samen worden genoemd; de één verschijnt zo goed als nooit zonder de ander. Deze schijnbare voorkeur van Sidon boven Tyrus in het Boek van Mormon strookt volkomen met de wereldsituatie zoals Lehi die kende en vormt wellicht een ondersteuning voor broeder Nibleys gevolgtrekking dat Lehi misschien een koopman is geweest met nauwe persoonlijke betrekkingen in vreemde steden, waarbij zijn veiligheid en welvaart verzekerd werden

door de *Chuwa*, ofwel het „vriendschapscontract”, waardoor een vreemdeling in een andere stad werd beschermd. Ook al was hij vertrouwd met de Egyptische taal, zou hij vanzelfsprekend, en net als Jeremia, toch Israëls bondgenootschap mer Egypte betreuren, daar hij zijn volk zag afwenden van hun veiligheid.

Dat was slechts een van de vele terreinen die ik met deze vooraanstaande geleerde wilde bespreken; en aanvankelijk vreesde ik dat het een moeilijk gesprek zou worden. Hij had een aantal hoofdstukken uit het Boek van Mormon gelezen en ze tamelijk goed begrepen, in aanmerking nemend dat hij ze nog nooit eerder had gelezen. Hij had echter geconcludeerd dat het een boek zonder inhoud was. Wij namen hetgeen hij gelezen had nogeens door. Daarna nogeens, eerst vanuit het ene gezichtspunt, daarna vanuit een ander. Vele uren en vele woorden later zou hij bereidwillig toegeven dat het boek alles behalve zonder inhoud was. „Er zal met uw boek moeten worden afgerekend,” zei hij.

Toen ik ouderejaarsstudent was aan de Brigham Young University, deed ik mee aan de landelijke Woodrow Wilson Fellowship Competition, die genoemd is naar een voormalige president van de Verenigde Staten. Een belangrijk onderdeel van de toets die moet uitmaken of men „fellow” wordt, ofwel tot het genootschap wordt toegelaten, is een persoonlijk gesprek van een halfuur, waarin drie juryleden elke mededinger alles kunnen vragen wat zij maar willen. Mijn gesprek verliep behoorlijk tot dat we ongeveer halverwege waren, toen veranderde een van de ondervragers plotseling van onderwerp. Mijn

map bevatte een artikel van mijn hand ten behoeve van de BYU-uitgave van het Boek van Mormon en dat was de aanleiding van zijn uitdagende vraag: „Pleeft het Boek van Mormon niet heel gewoon plagiaat van de Bijbel?”

Er volgden vijf precaire minuten, waarin ik ertoe over ging om aan te tonen dat het Boek van Mormon op verschillende zeer belangrijke manieren van de Bijbel verschilde. In de bergrede, bijvoorbeeld, die in beide boeken voorkomt, vermeldt de Engelse versie van de Bijbel: „Zo wie *te onrecht* op zijn broeder toornig is, die zal strafbaar zijn door het gericht.” (Matteüs 5:22; cursivering toegevoegd. Zie ook de Statenvertaling.) De gecursiveerde woorden schijnen een toevoeging te zijn die in de tekst is geslopen geruime tijd nadat deze door Matteüs was geschreven. Ze ontbreken niet alleen in de vroegste manuscripten van het Nieuwe Testament, maar ook in het Boek van Mormon. (Zie 3 Nephi 12:22.) Ik wees ook op talrijke voorbeelden tussen de geselecteerde passages uit Jesaja in het Boek van Mormon en diezelfde passages in de Bijbel, op belangrijke overeenkomsten tussen de beeldspraak in het Boek van Mormon en niet-bijbelse joodse beeldspraak (in het bijzonder met betrekking tot de boom des levens en de grote betekenis van Jozef), en tenslotte op de oorspronkelijke dichtkunst die vertoond wordt door de profeten van het Boek van Mormon.

Tenminste twee dingen deden mij geloven dat mijn antwoord overtuigend was geweest. Ten eerste vroeg één van de andere juryleden zijn collega heel opvallend: „Ik geloof niet dat hier sprake is van plagiaat. Heeft u het Boek van Mormon eigenlijk zelf weleens gele-

zen?” En ten tweede: ik werd inderdaad toegelaten tot het genootschap.

Ik zette mijn postacademische studie in de Griekse wijsbegeerte voort aan de Oxford University in Engeland. Ook daar was ik vaak in de gelegenheid om andere geleerden in contact te brengen met het Boek van Mormon. Op een avond brachten enige deskundigen op het gebied van het Nieuwe Testament een discussie op gang over de manier waarop Griekse intellectuele denkbelden het vroegchristelijk denken hadden beïnvloed. Op een zeker moment viel er een opmerking over de rol van tegenstellingen bij de ontwikkeling van de vroeggriekse wijsbegeerte. Bijvoorbeeld, een wijsgeer die Heraclitus heette en leefde in de zesde eeuw voor Christus, hield zich intens bezig met het probleem van de tegenstellingen in het heelal. En achter die tegenstellingen wilde hij eenheid aantonen. In het licht hiervan, bracht ik Lehi's lering naar voren: „Want het is noodzakelijk, dat er een tegenstelling in alle dingen is. Indien dit niet zo ware . . . moesten . . . alle dingen noodzakelijk één samengesteld geheel zijn.” (2 Nephi 2:11.) De reactie van de aanwezigen was positief. Verschillenden van hen stelden er oprecht belang in méér over deze tekst te weten, vooral in het licht van Lehi's morele overwegingen (en niet alleen de stoffelijke) aangaande die tegenstellingen.

Later heb ik enige tijd doorgebracht aan de Duke University in Noord-Carolina, waar ik deelnam aan een postacademische studiegroep die een verzameling joodse en christelijke geschriften bestudeerde, daterende uit de tijd van Jezus Christus, die bekend staan als de pseudepigraphen. In de loop

van de cursus had ik van tijd tot tijd het Boek van Mormon genoemd, maar mijn opmerkingen waren niet serieus genomen door mijn studiegenoten. Tegen het eind van het semester, vroeg de eminente hoogleraar, die een indrukwekkende naam heeft op zijn terrein van onderzoek, of de groep een geschrift wilde bestuderen dat bijzonder veel vragen opwierp, het weinig bekende „Verhaal van Zosimus”. Dit verhaal

handelt over een rechtvaardig gezin dat door God uit Jeruzalem werd geleid voordat deze stad omstreeks 600 v.Chr. door de Babyloniërs werd verwoest.

Er wordt verteld hoe dit gezelschap ont kwam naar een gezegend land, waar zij kronieken bijhielden op metalen platen, die zo zacht waren, dat zij er met een vingernagel op konden schrijven. In het verhaal werd het Zosimus toegestaan

**Het weinig bekende „verhaal van Zosimus”
handelt over een rechtvaardig gezin
— zoals dat van Lehi —
dat door God uit Jeruzalem werd geleid.**

deze mensen in een visioen te bezoeken. Om in hun land te komen moest Zosimus door wildernissen en welhaast ondoordringbare donkere nevelen reizen, de oceaan oversteken en nemen van een boom die zuivere vruchten droeg en water voortbracht dat zo zoet als honing was. (Zie voor overeenkomstige elementen 1 Nephi 8:10—12 en 11:25.)

Na enkele technische aspecten van dit document uit het nabije oosten te hebben besproken, stelde de hoogleeraar de klas de vraag: „En, tot welke conclusie komen we over het verhaal van Zosimus? Is het joods of christelijk?” De groep had weinig te zeggen en mijn studiegenoten stonden op het punt om te concluderen dat het geschrift niet kon worden geclassificeerd, daar het verhaal zo volkomen anders was dan alle geschriften die zij ooit hadden gezien. Intussen kon ik mij niet langer inhouden en vertelde het verhaal van Lehi en zijn gezin en meer over het Boek van Mormon. Toen ik uitgesproken was had de groep zelfs nog minder te zeggen. Toen zei onze leraar: „Beste mensen, sta mij toe jullie nog het een en ander te vertellen over het Boek van Mormon.” Vervolgens beschreef hij het gebruik van chiasme in

het boek, wees hij op het feit dat er in Alma 13 wordt gesproken over Melchizedek en op nog andere zaken die wij onder vier ogen hadden besproken, waarna hij vroeg: „En, tot welke conclusie komen we over het Boek van Mormon?” Hoewel enigen van de groep uiteindelijk concludeerden dat de gemakkelijke oplossing voor hun problemen zou zijn Joseph Smith te zien als een gereïncarneerde joodse schrifgeleerde, was het belangrijkste voor mij, dat de studiegenoot die eerder de meest sarcastische opmerkingen had gelanceerd over het Boek van Mormon, nu degene was die bereid was er meer over te vernemen.

Wat is de betekenis van dit soort ervaringen? Op zich genomen zullen ze misschien niet bijzonder indrukwekkend lijken, er hebben zich wellicht honderden van zulke individuele ervaringen voorgedaan waar mensen het Boek van Mormon serieus hebben opgevat. Eén voor één hebben ze niet veel opzien gebaard, maar gezien in hun geheel, vormen zij een veelbetekenend getuigenis van het Boek van Mormon.

Voor de intellectueel die geen lid is van de kerk is het wellicht gemakkelijk het Boek van Mormon opzij te schuiven; hoe meer opleiding iemand geno-

ten heeft, hoe eerder hij geneigd is het boek van de hand te wijzen. Gouden platen, een engel, een piepjonge profeet — in de oren van scherpzinnige, ontwikkelde mensen klinkt dit als een bovennatuurlijk verhaal. De schijnbaar eenvoudige stijl van het boek en zijn duidelijke verwantschap met andere oudhebreeuwse geschriften, schijnen het bloot te stellen aan de beschuldiging van een zinloze, naïeve truc te zijn. Bij nadere beschouwing, echter, blijkt het boek nooit zinloos te zijn, maar de observeerders ervan. Eén van de grootste fouten waaraan sommigen van ons, als observeerders van het Boek van Mormon lijden, is een bereidheid er een (gunstig) oordeel over te vellen zonder het zo grondig te onderzoeken en te begrijpen als wij behoren te doen.

Maar hoe staat dit in verband met de contacten met een postacademische studiegroep, een aantal geleerden in Oxford, een college juryleden, een researchwerker, een theoloog, een hoogleraar enzovoorts? Dat verband is heel eenvoudig: naar mijn ervaring is het Boek van Mormon een verbazingwekkend instrument van de Heer. Het is wonderbaarlijk te zien hoe het voor zichzelf en voor het evangelie van Jezus Christus respect afdwingt. Net zoals de steen die door de bouwlieden werd versmaad toch de hoeksteen werd, is het Boek van Mormon, dat ook een hoeksteen is, bij tijd en wijle nonchalant afgewezen door vele overigens getrouwe bouwlieden. Zoals echter zo vaak het geval is met zaken die de waarheid betreffen, moet de wijsheid van de wijzen tenietgaan voor het aanzicht van de Heer. (Jesaja 29:14.) En wanneer dat gebeurt, maakt twijfel

plaats voor overtuiging en een hogere vorm van respect.

Ik heb nog nooit meegemaakt dat het het Boek van Mormon ontbrak aan staving. Het boek heeft inderdaad bij een aantal lezers vragen opgeroepen, maar ik kom tot de ontdekking dat ik steeds beloond en niet teleurgesteld word door de antwoorden waartoe deze vragen voeren. Het vinden van die antwoorden voert tot overtuiging en overtuigd worden voert tot respect. En met het respect wordt de weg weleens vrijgemaakt voor een getuigenis.

Ik weet dat het belangrijk is om respect te ontwikkelen voor het Boek van Mormon en ook anderen daarbij te helpen. Het is Gods woord en zij die het bezitten zullen ernaar geoordeeld worden. Het is heilige schriftuur die gegeven is wegens zijn heilzame leer, ter vermaning en wegens zijn onderricht in gerechtigheid. Het zou ideaal zijn als iedereen zonder vooroordeel een exemplaar van het Boek van Mormon kon ontvangen, om vervolgens door nederig gebed een getuigenis van de Heilige Geest te krijgen dat het waar is, maar in de huidige minder dan ideale omstandigheden, is het goed dat het boek op zich door zovelen wordt gerespecteerd.

Ik merk dat mijn nadering tot de Heer groter is vanwege de achting die ik voor dit boek koester. Ik ben daar dankbaar voor, daar deze groeiende band de liefde die ik voel voor de woorden van deze kostbare kroniek vergroot. En naarmate mijn respect voor dit boek groeit, groei ook ik. □

Broeder Welch, advocaat, geeft les aan de J. Reuben Clark Law School, die verbonden is aan de Brigham Young University.

VELE STEMMEN

Robert F. Bohn

Wij vragen ons misschien weleens af hoe wij in vredesnaam alles kunnen volbrengen wat wij in het leven willen doen, wanneer zoveel stemmen onze tijd opeisen. Die stemmen zijn afkomstig van mensen die wij liefhebben en hoogachten; de activiteiten waartoe zij ons aanmoedigen zijn lofwaardig en belangrijk. Maar dat is juist de moeilijkheid: hoe kunnen we alles doen?

Aan de ene kant horen we:

„Zeg nooit nee tegen een roeping in de kerk.”

„Een vrouw behoort zich bezig te houden met allerlei voldoeningsschenkende activiteiten.”

„Oogst succes in uw werk.”

„Wees een goede buurvrouw.”

„Denk aan uw politieke en maatschappelijke plichten.”

Aan de andere kant horen we:

„Besteed meer tijd aan uw gezin.”

„Het moederschap is voor de vrouw het belangrijkste.”

„Besteed meer tijd thuis.”

„Besteed meer tijd aan uw roeping in de kerk.”

„Vermijd extremisme — en denk aan uw verplichtingen, aan uw gezin en aan de kerk.”

En dus de vraag: hoe kan een toegewijd heilige der laatste dagen tijd voor

alles vinden wanneer zoveel stemmen — gezin, kerk, werk en maatschappij — zoveel beslag leggen op zijn tijd?

Er is een uur

„Alles heeft zijn uur en ieder ding onder de hemel zijn tijd.” (Prediker 3:1.) Deze aanmaning komt in deze tijd evenzeer te pas als in vroegere tijden. Het is jammer wanneer wij trachten in het verleden of in de toekomst te leven en ons niet toeleggen op het doel van het heden.

Hoeveel tijd iemand aan verschillende activiteiten besteedt, hangt in belangrijke mate af van de levensfase waarin hij of zij zich bevindt. Iedere fase van ons leven heeft een bijzonder doel en wij ervaren voldoening door ons op de juiste tijd toe te leggen op het doel van die bewuste levensfase.

Prioriteiten stellen

Om vast te stellen wat voor ons het juiste is in een bepaalde tijd en situatie, moeten wij onze prioriteiten op een rijtje zetten. Maar wat te doen wanneer twee „juiste” beginselen elkaar in de wielen rijden: tijd besteden in het gezin tegenover het nakomen van kerkelijke verplichtingen?

De sleutel is het beseffen dat iedere situatie onder gebed moet worden afgewogen; dat hetgeen misschien juist is in de ene situatie, mogelijk niet opgaat in de andere. Bij het vaststellen van prioriteiten moeten wij bepalen welke keus in bepaalde situaties de voorrang verdient. Bijvoorbeeld, een kritiek moment in het leven van een kind dat de aandacht van de ouders vergt, kan betekenen dat de kerkelijke verplichting op dat moment daarvoor moet wijken; maar bij een andere gelegenheid zal het geestelijk welzijn van een medewijklid misschien voor de afspraak gaan met een kind om samen naar een voetbalwedstrijd te gaan kijken. Bijgevolg is de vraag „wat gaat voor: gezin of kerk?” in feite geen goede vraag, althans wanneer een vaste stelregel wordt verlangd voor alle situaties. Gezin en kerk zijn beide van het grootste belang, beide zijn ons door God gegeven en één van beide kan voorrang verdienen, afhankelijk van de omstandigheden. Beide zijn onmisbare onderdelen van het grotere geheel, met name het evangelie van Jezus Christus. Eén van onze grootste persoonlijke behoeften is te leven naar de Geest. Naargelang wij gevoelig worden voor de Heilige Geest, zijn wij beter in staat voor elk uur of elke situatie prioriteiten vast te stellen, die aanvaardbaar

zijn voor de Heer en zijn goedkeuring weg zullen dragen.

Wanneer komt er een eind aan?

Met de vele stemmen die onze tijd opeisen, hebben wij de neiging wel eens neerslachtig te worden en onszelf af te vragen: „Komt er nooit een eind aan?” Er zullen altijd aanslagen worden gepleegd op onze tijd, maar onze neerslachtigheid zal afnemen wanneer wij het feit onder ogen zien dat het daartegen opgewassen zijn een natuurlijk onderdeel van het leven is en wanneer wij niet trachten daaraan te ontsnappen, maar proberen ons met de realiteit te verzoenen en één dag tegelijk gelukkig te leven.

Laten we eens een vergelijking bekijken: wanneer een fietser zijn benen gebruikt, blijft de fiets in beweging en bewaart de fietser zijn evenwicht. Als hij echter zijn benen niet gebruikt, komt de fiets tot stilstand, waarna hij zijn evenwicht verliest en omvalt.

Hetzelfde geldt wanneer wij gedeprimeerd zijn of wanneer een probleem onze vooruitgang in de weg staat. Inactiviteit en wachten op het moment dat er een eind zal komen aan de eisen die aan ons worden gesteld, leiden tot medelijden met onszelf en vervormt ons perspectief. Aan de andere kant zorgen beweging en activiteit ervoor dat wij ons evenwicht bewaren en dat ons leven productief en in het juiste perspectief blijft.

Het vinden van harmonie

Om in ons leven harmonie te vinden, moeten wij leren de verschillende eisen die er aan onze tijd worden gesteld

te beheersen. Neem, bijvoorbeeld, een koordirigent. Een goed koor bestaat uit vele verschillende stemmen die alt, sopraan, bas en tenor zingen. Ieder van die koorleden heeft misschien wel een uitstekende stem, maar als ieder van hen naar eigen inzicht en verlangen zijn of haar lievelingslied ging zingen, zou het gevolg geen muziek maar lawaai zijn. Het koor is mooi wanneer de dirigent ieder koorlid helpt om op het juiste moment te zingen met het juiste volume en uitdrukking. Door de leiding te nemen over de gespecialiseerde belangen van ieder lid van het koor, verandert de dirigent verwarring in een evenwichtig, melodieus geheel.

Hetzelfde geldt voor de verschillende, uitgedrukte eisen in ons eigen leven: gezin, genealogie, huisonderwijs of huisbezoek, zendingswerk, welzijnsopdrachten, tempelwerk, vergaderingen, maatschappelijke plichten, burens en beroep. In plaats van toe te staan dat deze stemmen — die alle goed zijn — zelf hun lievelingslied en hun eigen volume bepalen, verwacht de Heer dat ieder van ons zijn eigen leven dirigeert. Het was de Heer die tegen Joseph Smith zei: „Want de macht is in hen, waardoor zij naar eigen willen kunnen handelen.” (LV 58:28.) En of het resultaat een dissonant lawaai is of evenwichtige, melodieuze muziek, hangt af van de manier waarop wij de verschillende stemmen dirigeren en op het juiste moment, op de juiste plaats en met het juiste volume in laten vallen. Het is aan ons om onder inspiratie van

de Heer het evenwicht te beheersen. De uiteindelijke verantwoordelijkheid rust op onze schouders terwijl wij onze vrije wil uitoefenen.

Alles in elkaar passen

In antwoord op de vraag: „Hoe kunnen we in vredesnaam alles volbrengen wat wij in het leven willen doen?” moeten wij onze prioriteiten stellen in overleg met de Heer, opdat wij in staat zullen zijn op de juiste tijd te voldoen aan de vele eisen die aan ons worden gesteld. Dan zullen wij blij zijn met hetgeen wij kunnen doen terwijl wij blijmoedig streven onze verplichtingen na te komen, eerder dan steeds gefrustreerd te zijn over hetgeen waartoe wij niet in staat zijn. Wij kunnen ernaar streven evenwicht in ons leven te krijgen door „ijverig voor een goede zaak werkzaam te zijn” (LV 58:28) en daardoor vele deprimerende momenten te overwinnen. Of ons leven een harmonieuze lofzang of een kakofonie wordt, hangt af van de manier waarop wij de timing en het volume van de stemmen die onze tijd opeisen regelen. Het toepassen van deze algemene beginselen op onze persoonlijke omstandigheden zal ons helpen datgene te bereiken wat volgens de profeet Joseph Smith „het doel en oogmerk van ons bestaan” is: vreugde. (Zie *Leringen van de profeet Joseph Smith*, blz. 230.) □

Broeder Bohn geeft les aan de Golden Gate University in San Francisco.

WAAROM, HOE EN HOE NIET DELEGEREN

Suggesties voor leiders en ouders

William G. Dyer

Delegeren is waarschijnlijk het minst begrepen leiderschapsbeginsel. In het algemeen beoordeelt men een overbelaste leider aldus: „Hij moet meer delegeren” of „Waarom volgt ze geen cursus delegeren?” Men gaat ervan uit dat delegeren bestaat uit het aan derden overdragen van het werk en daarmee alle verantwoordelijkheid van zich afschuift.

Iedere goede leider weet echter dat delegeren niet betekent dat hij op korte termijn meer vrije tijd krijgt. In het begin zal van een leider zelfs een grotere inzet verlangd worden, maar na verloop van tijd dient doelmatig delegeren te resulteren in meer tijd voor andere zaken.

Wat is er nodig?

Hoe kan delegering van een schier ondragelijke last tot een effectief hulpmiddel worden getransformeerd? Allereerst is het van groot belang dat men onderkent wat het gedelegeerde werk precies inhoudt.

Opdrachten. Een opdracht is meestal een duidelijk omschreven taak, die maar uit één onderdeel bestaat en slechts eenmaal gegeven wordt. Voorbeelden van opdrachten zijn het houden van een toespraak, het geven van een gedeelte van een les, of het verrichten van een specifiek werk. Op een keer moest mijn zoon van zestien naar een vroege basketbaltraining, ik vroeg een van de oudere kinderen deze taak van mij over te nemen en hem daar naar toe te rijden. Dat nu, is een gedelegeerde taak, een enkele opdracht, die ik die dag uit handen gaf.

Vanwege het enkelvoudige karakter

van een opdracht zal er gewoonlijk een beperkte ontwikkeling van nieuwe vaardigheden zijn, maar het kan zeer wel de *ontdekking* zijn van nieuwe interesses.

2. *Projecten.* Een project is een samengesteld geheel aan taken, dat meer vaardigheid vereist; maar ook hier geldt dat het gewoonlijk niet een langdurige verantwoording op iemand plaatst.

Onze bisschop bijvoorbeeld, delegerde het verzorgen van het etentje van de wijk aan de groepsleider hogepriesters. Dit omvatte het samenstellen van het menu, het rangschikken van de tafels, het vervaardigen der decoraties, het serveren van het eten en het amusement. De groepsleider delegerde op zijn beurt een aantal specifieke opdrachten.

Ouders kunnen hun kinderen de leiding geven van een aan hun niveau aangepast project, zoals het plannen van de activiteiten op de gezinsavond, het halen van de wekelijkse boodschappen, het samenstellen van het menu, of het controleren van de voedselvoorraad. Zulke projecten zullen meer bevrediging schenken dan onbeduidende taken zoals het opmaken van hun bed, het dekken van de tafel of het buitenzetten van het vuilnisvat.

Projecten die op de juiste wijze zijn gedelegeerd, vormen een uitstekende gelegenheid tot groei van hen die de verantwoording op zich genomen hebben. Alleen de onverstandige leider of ouder verwerpt het delegeren van totale projecten en beperkt zich tot het geven van opdrachten.

Werkterreinen. Een werkterrein is een

---

samengesteld geheel aan activiteiten, dat lange tijd van kracht zal zijn. Er is hier geen sprake van een enkelvoudige opdracht of een project.

Een gedelegeerd werkterrein kan een taak zijn die binnen de grenzen van een bepaalde positie of roeping ligt. Zo zou de ringpresident de verantwoordelijkheid met betrekking tot bepaalde welzijnsactiviteiten heel goed kunnen delegeren aan een hogeraadslid; een ander kan belast worden met het programma voor de jonge volwassenen; zo ook kunnen de programma's van de jonge vrouwen en jonge mannen gedelegeerd worden, alsook de lerarenopleiding, sportactiviteiten enzovoort.

Vanzelfsprekend zijn er ook werkterreinen die niet binnen de grenzen van een roeping of functie vallen, maar die gedelegeerd worden naarmate de noodzaak dit vereist. Zo gaf een vader zijn oudste zoon tot taak de auto op en top in goede staat te houden. Een dochter in de tienerleeftijd werd gevraagd het gezin op tijd te wekken, zodat er een schriftstudie en gezinsgebed kon worden gehouden. Enkele gezinnen verdeelden de huishoudelijke karweitjes in werkterreinen en delegeerde de verschillende taken aan de gezinsleden.

Een moeder delegeerde het halen van de boodschappen aan haar dochter. Zij stelde het haar dochter tot taak om met een beperkt bedrag een menu samen te stellen.

Een gedelegeerd werkterrein bevat meestal veel goede leer mogelijkheden voor hem die de taak aanvaard, terwijl hij ook de last van de leider of ouder verlicht. Aanvankelijk zal het instrueren en trainen veel tijd van de leider vergen;

het zou zelfs zo kunnen zijn dat het verrichten van de taak door de leider zelf veel minder tijd kost.

Waarom delegeren?

Leiders delegeren voornamelijk om twee redenen: (1) zij ontberen de tijd, vaardigheden of andere hulpmiddelen om de taak zelf te kunnen doen; of (2) zij willen dat iemand anders leert en groeit van een bepaalde taak.

Het tegenovergestelde geldt net zo goed. Vele leiders delegeren *niet* omdat: (1) zij er niet altijd op kunnen vertrouwen dat de taak goed verricht wordt; (2) het instrueren en trainen meer tijd vergt dan de taak zelf te doen; (3) het frustrerend is dat de gedelegeerde taak niet „goed” en niet op tijd verricht wordt; en (4) het soms voorkomt dat een gedelegeerde taak meer problemen opwerpt en meer tijd vergt, als blijkt dat iemand vragen blijft stellen en klaagt over de gegeven opdracht.

Obstakels uit de weg ruimen

Toch *hoeven* de genoemde argumenten geen beletsel te vormen voor een doelmatig delegeren. Onderstaande ideeën kunnen van nut zijn:

1. *Laat u inspireren.* Besluit onder gebed aan wie u bepaalde taken toebetdeelt. Door dit te doen bereikt u dat zowel u als hij die de opdracht krijgt zich meer toegewijd voelt tot de regeling.
  2. *Geef aantrekkelijke opdrachten.* Soms gebeurt het dat leiders alleen de moeilijke en vaak vervelende karweitjes uitbesteden en de aantrekkelijke taken voor zichzelf houden. Dat leidt er
-

---

vaak toe dat de gedelegeerde niet ziet dat het opgedragen werk tot enige groei en verbetering leidt. Daarop volgt dat het werk hem tegen zal gaan staan en vervolgens zal hij de opdracht weigeren. Als een kind altijd de boel moet opruimen na de gezinsavond en nooit de kans krijgt om de les te geven, een activiteit te leiden of een versnapering uit te zoeken, zal hij gemakkelijk ontevreden worden. Een verstandige leider of ouder bekijkt van tijd tot tijd wat er gedelegeert is en hoe de mensen tegenover de hun opgedragen taken staan.

3. *Maak duidelijk wat er verwacht wordt.* Ook wanneer iemand iets aan iemand anders opdraagt houdt hij toch een zekere mate van verantwoording. Hoewel iemand de aankoop van levensmiddelen aan haar dochter kan overlaten, is zij toch verantwoordelijk voor de voedzaamheid van de maaltijden, zelfs als de dochter verkeerde aankopen doet. Het is daarom belangrijk dat de moeder duidelijk maakt wat zij verwacht, dat zij het belang van goede aankopen uitlegt, het te besteden bedrag vaststelt, wanneer de boodschappen in huis moeten zijn, en de kwaliteit van de artikelen moet overgekomen worden. Als deze punten niet duidelijk uitgelegd worden, is het mogelijk dat de dochter onbewust de plannen van de moeder of het gezin dwarsboomt.

4. *Maak afspraken.* Na het belang en de beoogde doelen van de taak uitgelegd te hebben moet de leider de persoon de kans geven te reageren op de taak, het project of het werkterrein, en zichzelf verbinden het opgedragen werk te ver-

richten. Een mondelinge afspraak is meer dan de persoon het gevoel te geven dat hij zojuist een opdracht heeft aanvaard, het stelt de betrokkene ook in de gelegenheid vragen omtrent de opdracht te stellen. Tevens wordt er een basis gelegd voor evaluatiegesprekken in de toekomst.

5. *Train, waar nodig.* Vaak is een werkterrein onbekend terrein voor hem die de opdracht aanvaardt, hier vloeit uit voort dat hij zich eerst zal moeten aanpassen en bekend raken met het terrein. Daarom dient de leider voldoende informatie en training te geven. Wanneer een priesterschapsdrager, bijvoorbeeld, geroepen wordt als huisonderwijzer, dan dient de leider hem duidelijk te maken wat de taak van een huisonderwijzer is. Dit kan bestaan uit een periode van instructie, alsook met hem op huisonderwijs te gaan en hem te *tonen* hoe doelmatig huisonderwijs in zijn werk gaat. Zonder deze voorbereiding zal de huisonderwijzer wellicht slecht huisonderwijs verrichten, frustraties over en weer veroorzaken, terwijl de quorumleider zich nooit zal realiseren dat hij deel heeft aan het probleem.

6. *Evaluatie.* Na het delegeren van een taak komt het vaak voor dat een leider aanneemt dat zijn taak erop zit en dat het werk wel gebeurt. Niets is minder waar. Er zal in feite niets van het werk terecht komen tenzij hij consequent evalueert. Dit houdt in dat hij van tijd tot tijd het verrichtte werk onder de loep neemt, het resultaat beoordeelt, de plannen bijstuurt en mogelijk aanvullende training verzorgt. Evalueren betekent niet altijd de stand van zaken in

---

ogenschouw nemen, maar meer het vaststellen van de vooruitgang in onderling overleg met de gedelegeerde.

Als een comité van het lerarenquorum, onder leiding van een voorzitter, bijvoorbeeld gevraagd is om een quorumfeestje te verzorgen, dan dient de quorumadviseur vooraf duidelijke instructies te geven en afspraken te maken wanneer de opdrachten vervuld en gerapporteerd moeten zijn. De adviseur wacht natuurlijk niet tot de dag van het feestje om te informeren naar de getroffen voorbereidingen. Veel programma's falen omdat de gedelegeerden niet op consequente wijze worden gestimuleerd of bijgestuurd. Een gebrek aan evaluatie zal haast altijd een teken voor de betrokkenen zijn dat hun leider de interesse in het project kwijt is. Dit leidt dan weer tot een gebrek aan motivatie bij hen die de opdracht ontvangen hebben.

7. Geef ze de ruimte. Hoewel een leider duidelijkheid verschaft omtrent de verwachtingen, traint, instrueert en evalueert, dient hij niet te verwachten dat de taak exact hetzelfde uitgevoerd wordt zoals hij dat zou doen. Een leider doet er goed aan de taak in de handen van de aangewezen persoon te laten, en hem het recht te geven de opdracht volgens eigen inzicht te verrichten. Niets is minder ontmoedigend dan een opdracht te ontvangen en daarna voortdurend op je vingers te worden gekeken, door iemand die denkt alles te moeten controleren zodat het werk gedaan wordt zoals hij dat wil. Hij die de taak op zich genomen heeft zal, zonder dat hij zich daarvan bewust is, een persoonlijke noot aan het werk geven. Dit

is te verwachten, moet toegestaan en zelfs gewaardeerd worden. Hopelijk zal de betrokkene in zijn opdracht groeien en het werk zelfs beter gaan doen dan zijn leider voor mogelijk had gehouden.

Een ZHV-presidente kan bijvoorbeeld van mening zijn dat haar raadgeefster de vergadering heel anders leidt dan zij zou doen. Maar daarom is de stijl van de raadgeefster niet fout en kan zelfs betere resultaten opleveren als de presidente haar toestaat zich te ontwikkelen. Zij zal zich echter nooit volledig ontwikkelen als de presidente zoveel controle uitoefent dat zij bang is eigen initiatief te ontplooiën.

Resumerend kunnen we vaststellen dat delegeren niet is het kwijtraken van werk. Het is een strategie van de leider — het is een plan waarin de leider op den duur verlicht wordt van bepaalde activiteiten, terwijl hij die de opdracht aanvaardt zich ontwikkelt op een voor hem nieuw werkterrein. Doelmatig delegeren komt voort uit een gebalanceerde planning, een duidelijke uitleg van de verwachtingen, een gefundeerde training, een evaluatie en een bereidheid om de gedelegeerde naar eigen inzicht te laten verrichten. □

Broeder Dyer, autoriteit op het gebied van organisatie, is dekaan aan de School of Management aan de Brigham Young University.

Volwassen in de muziek

E.H. Chardon spreekt met Anthony Myatt

Veel broeders in de kerk zingen de baspartij van de lofzangen. Het geeft het gezang diepte en kracht. Zo is er in een orkest een aantal instrumenten om basgeluiden voort te brengen en heeft het grote orgel in de Tabernakel die enorme frontpijpen voor mooie lage tonen bij het luidere werk.

Het diepste en tevens krachtigste instrument uit een orkest is de tuba, het blaas-instrument met de grote koperen bek, beter gezegd beker.

Toen zich in de wijk Utrecht in een professioneel zwart pakje een Nederlands sprekende Amerikaan als onderzoeker aandiende was dat een fenomenaal goede speler uit het Utrechts Symfonie Orkest (U.S.O.). Die broeder, een van ver aangetrokken top-artiest, Anthony Myatt, trad, nu een paar jaar geleden, nederig tot de kerk toe. Zijn instrument is de machtige tuba.

Een concertbezoeker wordt aangenaam getroffen door zijn permanente, heel speciale houding van blijde toewijding en een kerkganger door zijn uitnodigende dirigeren in de kerk.

Tony, heb je altijd musicus willen worden?

Nee, romanschrijver. Ik kon verhalen schrijven, ik kreeg aanmoediging, vanaf mijn veertiende kreeg ik prijzen.

Nou zit je bij een orkest.

En best graag. Dat komt door een serie zegeningen. Op de junior high school in Californië moest ik een creatief vak kiezen voor mijn pakket, maar van creatieve vakken had ik geen benul. Ik liet me

maar inschrijven voor tekenen en dat werd niks, dat zag je zo. En om nou maar van dat tekenen af te komen ging ik gauw vragen of ik alsnog muziek kon doen.

Ik kon alleen nog geplaatst worden als ik zou doen wat niemand wilde: de tuba spelen in het school-harmonie-orkest. Ze lieten me een tuba zien. Ik als klein jongetje kijk omhoog naar dat ding en zeg: "Maar dat is geen muziekinstrument!" Je kunt nagaan hoe weinig verstand ik ervan had. Ik kon 'm maar net optillen, laat staan er geluid mee maken.

Ik moest er thuis op oefenen. Mij niet gezien. Ik voetballen. Totdat mijn moeder zich zorgen ging maken en de school belde. Ze vroeg aan mij, waarom ik die tuba niet meebracht naar huis. Dat kon ik niet, ik kon een tuba bepaald niet een eind sjouwen. Mijn moeder ging met de auto die tuba vervoeren en als ik allang tevreden was met wat we maar even zullen noemen mijn muziekstudie, dan kwam zij: "Denk je dat het moet klinken zoals dat klinkt?" Zo ben ik aan de slag gegaan.

En het is gebeurd dat het schoolorkest een eerste prijs won. Wij waren de besten van Los Angeles. En ik kreeg gauw een persoonlijke prijs.

Ik heb het getroffen met het vak, met het instrument, met mijn absolute gehoor, met mijn moeder en zo kan ik nog een poos doorgaan. De muziek was voor mij makkelijk. Na veel wikken en wegen ging ik aan de universiteit de muziek kiezen (met pijn in mijn hart), alleen maar diverse muzikale richtingen.

Ik heb goede docenten gehad. Ze lieten me in de grote orkesten van Californië spelen.

Ik neem aan dat je als Amerikaanse jongen veel aan sport gedaan hebt. Bij de zwemvierdaagse legde je de 500 meter in een volgehouden leuk tempo af. Altijd loop je met je tuba rond of ie gewichtloos is. Ben jij zo beresterk?

Een tubaïst beheerst zijn spieren voor zijn ademhaling. Gerookt en gedronken heb ik nooit (vreemd voor een musicus). Ik fiets naar België of het niks is, en ik blaas altijd op een zwaar instrument.

Op een zwaar instrument. Hoe krijgt een toon uit een tuba de nuances die jij wilt horen?

Dat is altijd een combinatie van blazen, mondstand en toetsgebruik.

Wat is voor jou dan bepalend voor de keuze van klankkleur enzovoort?

Wat het orkest het beste gebruiken kan. (Maar dat beperkt zich niet tot tonen. Denk vooral aan hele frases en nog grotere gedeeltes.)

Doe je in de muziek nog iets anders dan in het U.S.O. spelen?

Sinds mijn komst in Nederland ben ik ook leraar aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag en speel ik als gast in al de andere symfonie-orkesten. Ik zit in het Haags Koperensemble.

Kun je het met de dirigenten vinden?

Ik heb geen moeilijkheden. Alhoewel - iets van wat ze zeggen moet het ene oor in en het andere uit. We hebben tegenwoordig onze eigen verantwoordelijkheid (het is fifty-fifty).

Bij dat stuk van Wagner, "Die Meistersinger von Nürnberg", wierp de dirigent wel woedende blikken jouw kant uit, Tony!

Klopt. Dat is zijn zaak. Dit is nou zo'n geval. Kijk, ik heb Wagner echt wel goed gespeeld. Wagner heeft de eerste tuba laten maken, die miste dit geluid. Als een gastdirigent niet van Wagners bedoelingen met de instrumenten weet en op de repetitie uit de lucht gegrepen beweert dat in dat stuk de tubaïst zijn grote partij maar zachtjes moet spelen, dan doen we dat - op de repetitie.

Maar bij de uitvoering? Bij de "Meistersinger" moet alles wat de tuba heeft de zaal ingeslingerd worden, dat kan ik niet helpen. Hij werd nijdig. Maar dat is voor het publiek en het orkest geen pech. Hier heb je te maken met keuzes voor een heel werk.

Je bent ambtenaar.

Is je baan vermoeiend?

Het is ook 's avonds werken. Voor je weer thuis bent wordt het vaak laat. Op een keer ben ik van moeheid achter het stuur in slaap gevallen. Onderweg naar Amsterdam. Ik moest in het Concertgebouw orkest optreden. Vlak voor die boom in de berm werd ik wakker. De tuba en ik waren nog heel, maar de rest...

Daarmee wou mijn Hemelse Vader me een stevig lesje leren. De politie trouwens ook. Politie mannen brachten me weg naar het Concertgebouw en hebben me flink onderhanden genomen.

We hebben weleens 's nachts grammofoonplaten gemaakt, met een orkest dat uit al de Nederlandse muziekgezelschappen bij elkaar was gezocht. Die opnamen waren prima, maar om allemaal tegelijk vrij te kunnen zijn hebben we 's nachts gespeeld, na ons werk. Wat gek! Heel gek. Nachten achter elkaar.

Moeten jullie ook thuis veel doen?

Een musicus moet zijn fouten niet op de uitvoeringen maken, maar thuis.

Bereid je je goed genoeg voor en wat zeggen de burens daarover?

Een tuba heeft een groot volume. Op die meer dan honderd man is er maar één tubaïst. Gaat er met mijn geluid iets mis, dan heb ik het duidelijk zelf op mijn geweten, niet de man of vrouw naast me.

Ik studeer mijn partijen in, voor altijd.

Doe je best, maak er wat van, dan ben je ervan af. Indien gij voorbereid zijt, zult gij niet vrezen. Ik kan altijd ergens invallen. We hebben geluiddichte studiecellen in het Muziekcentrum. Ik ga daar niet meer heen. Mijn burens vinden het uitstekend als ik thuis speel. Dat is achtergrondgeluid voor ze. Dat is het voor mezelf ook een beetje als ik toonladders speel; dan zit ik eigenlijk wat te lezen.

Doe je constant je best om alles thuis ook mooi te laten klinken, ook je vingeroefeningen?

Ik hoop van wel. Zo zijn musici.

Ja? Ik beluister tubaïsten die alles op dezelfde dreun afspelen. Ik hoor van jou wat het orkest van tel tot tel het beste van je gebruiken kan. Waarop berust nou, dat jij "toevallig" veel méér wilt, dat je constant kiest?

??????

Je wilt niet onaardig zijn voor collega's.

Nee, zij spelen toch ook tuba?

Het wordt zelden muziek. Bij jou wordt het wonder-fraaie muziek. Dat weten we allebei. We zitten hier om onze zegeningen te tellen. Zeg maar, of je veel voor die voordracht, voor dat muzikale extra's doet.

Eh... klopt. Heel veel. Het is mijn leven zowat.

En hoeveel goede tubaspelers zijn er in ons land?

Twee, misschien drie. De derde heb ik nog in opleiding.

Volgens mij zijn die paar dan wel echte kunstenaars, met onderlinge verschillen. Wanneer is iemand kunstenaar?

Als die iemand kunst voort kan brengen.

En wat is kunst?

Dat is gestalte geven aan een menselijke gedachte, vormgeving. Maar dan wel echte vormgeving, knap, frapperend werk. De bouwkunst, de literaire kunst, de schilderkunst, de muziek, het zijn vormgevingen. Dat is een eenvoudige waarheid. Alleen een kunstenaar zal dat serieus nemen. Zijn enige opdracht is, meesterwerk te leveren; steeds betere, steeds verfijndere vorm te geven. Welke muziekvoorziening zou onze Hemelse Vader willen bij Hem? Daar heb ik veel over gedacht. Musici hebben wegens hun talent wel een uitdaging!

Wat moet je doen om in je vak bij te blijven?

Oren en ogen open houden (dat gaat automatisch) en vijf tijdschriften lezen.

Wat heb jij onze taal vlot geleerd, goed geleerd, en wat was jij vlot ingespeeld op het kerkklidmaatschap. Ben je misschien ook snel ingewerkt in muzikale materie?

Zeker. Ik wil het mijn omgeving niet moeilijk maken.

Vind je niet dat je met heel je tuba maar een ondergeschikte taak vervult? Sorry, op een concertpodium is jouw plaatsje een hoekje achteraan. Je komt vaak in het hele stuk niet voor. En de tuba is geen melodie-instrument.

Dat klopt allemaal.

Als solist optreden is er niet bij, Tony!
Klopt, hoewel ik het onlangs bij het U.S.O. een keertje gedaan heb.

Dat heb ik misgelopen. Je hebt niets verteld. Ben jij wel tevreden met jouw bescheiden rol?

Zeker, wie niet?

Wat is je lievelingscomponist, je lievelingsorkest, je lievelingsdirigent?

Lievelingscomponisten heb ik niet. Mijn lievelingsdirigent is Herbert von Karajan, dan komt Bernard Haitink, dan de nu overleden Bruno Walter, en dan Otto Klemperer.

Als ik een orkest beoordeel hoor ik alleen wat fout gaat. Elk orkest heeft (net als een voetbalclub) van die ups en downs. Prestaties op een niveau en met een regelmaat waarvoor ik respect heb zie ik bij het Rotterdams Filharmonisch Orkest en het Radio Filharmonisch Orkest, en in het buitenland bij het Chicago Symphony Orchestra, het Sinfonie Orchester des Bayerischen Rundfunks en de Berliner Philharmoniker.

Als de krullen van je tuba vormen samen wel een hele lengte. Hoeveel meter?

De buis is 12 meter lang.

Hoe diep is het geluid wel niet?

Ik kom nog twee octaven lager dan die piano van jou, en dan hou ik helder geluid.

Nou heb je de wieg staan. Op een spotprentje zat een meneer met een tuba bij een wiegje. Die lummel klaagde: Ik speel al uren slaapliedjes... Het grote geweld waarmee je kunt komen aanzetten, hoe vind je dat?

Nodig. Niet steeds. Het gaat meer om de manier waarop om timbres, ritmes, volumes, legata/staccato, er is van alles; hoe zet je de tonen aan? Maar mijn

eigen jochie lijdt in de wieg nergens onder. Een geluiddemper helpt een heel eind.

Aan de universiteit heb je geleerd hoe een tubaïst is. Begrijp ik dat je er nog meer geleerd hebt?

Jawel. Dirigeren en componeren; iedere musicus moet er aan zingen doen.

Zijn er composities van je? Goeie?

Ik heb er prijzen mee gehaald. Eind maart 1984 geeft het Los Angeles Symphony Orchestra een uitvoering van *Sinfonia* van Antony Myatt.

Is er verschil tussen Amerikaanse en Europese orkesten?

Nou! In de States is een concert een sociaal gebeuren. Hier komen de mensen als ze de muziek willen horen. Dat concertteert heel anders.

Goede spelers worden overal opgespoord, maar waarom komt zo iemand?

Ik wilde best in Europa concerten geven en leven en ik kon hier een aardig contract krijgen.

Ben je hier wel gelukkig, Tony?

Het eerste wat ik als Amerikaan in Nederland deed was een auto kopen om naar mijn werk te gaan, maar je kunt hier ook zonder auto naar je werk. Ik gebruik de auto zo min mogelijk. Ik fiets en ik los een beetje af op de hypotheek. Ik hoefde niet zo. Ik kookte zelf mijn potje. In Amerika en al die jaren in Europa heb ik nooit een meisje op schoot genomen. Met de ware ben ik meteen toen ze eindelijk kwam getrouwd, in de tempel. Het is een Nederlandse. Ze was in Engeland op zending geweest en sprak goed Engels, vooral over het evangelie. Wij voelen ons Amerikaans en Europees. De wereld is

één grote familie. Toen Gerda ten tonele verscheen zou ik juist op zending gaan, ik wist nog niet waarheen. Bij het orkest had ik al verlof gekregen. Ik moest gaan vertellen dat ik toch maar niet wegging. De directeur schaterlachen. En ik natuurlijk ook!

Hoe lang heb je nu in Nederland gewerkt?

Twee jaar in het Residentie Orkest, vier jaar in het U.S.O.

En hoe oud ben je helemaal?

Ik ben van 1955. Ik was 22 toen ik naar Nederland kwam.

Welke eisen stel je aan leerling-tubaïsten?

Grote muzikaliteit en al een goede beheersing van het instrument. De rest valt bij te brengen.

Je bent wijkzendingscoördinator, ring-dirigent, wijkdirigent. Je doet je huisonderwijs en je huiselijke plichten. Hoor je in je kerkelijke en privé-leven niet allerlei melodieën en ritmes door je hoofd gaan!

Nee hoor. Dat hebben alleen mensen die nog niet volwassen in de muziek zijn.

Heeft de muziek met je getuigenis te maken?

Langs die beide kanalen kom je aan de weet wat harmonie is en samenwerking en communicatie en luisteren en zelf aanpakken om er te komen en om alles een eigen invulling te geven. Toewijding.

Hoe vinden de orkestleden van ons landje het, dat je heilige der laatste dagen bent?

Dat wordt gewoon geaccepteerd. Ik blaas mijn partijtje en we hebben schik.

Er zijn dingen die niet worden gedaan door mij -een onbelangrijk tuba-spelertje.

Maar als je begint, begin je goed. Dan voelen de mensen dat er flink geklapt zal moeten worden.

Klopt. Ik heb ook een tuba! Dat hoort zo.

Nog een gemene vraag. Ik ga je eerst maar uitvoering prijzen, maar dan komt het! Ik kan niet anders dan erkennen dat je een meester bent. Prachtig. Ik weet wat ze van je zeggen bij de leiding van het U.S.O. Ik heb gehoord: "Iedere gastdirigent heeft lof over de tuba. Dat is ook geen wonder. Tony is integer als mens. Als kunstenaar is ie net zo integer. Het zit allemaal in hem!" Fijn. Andere vaklui en mensen uit het publiek trekken je aan je jasje om je te complimenteren. Leuk. Het zal wel niet zo zijn, maar ik krijg regelmatig de sensatie dat je geen twee tonen ooit eender speelt. Schitterend! Aan jouw vormgeving wordt voortdurend gewerkt. Ik ben daar blij om. - Maar jij laat ons lofzang 1 in het verkeerde tempo zingen, wel een beetje raar, vind je niet?

Daar valt niets aan te ontkennen. Maarre... Zo is het traditie hier. Ja, het moet dubbel zo vlug, die gesneden maat, maar je moet het volgens de traditie zo blijven doen. Je moet veel blijven respecteren. Kijk, aan beroepsmensen stel ik eisen, maar ik ben een dienaar en geen dictator. Welk recht heb ik tegenover mensen die op hun eigen manier willen zingen, voor hun eigen plezier en voor Gods plezier? Laat de leden. Ik wou voorlopig zo doorgaan.

In nederigheid doorgaan? Tot welke perfectie?

Tot de celestiale, die alle verstand te boven gaat.

NITA'S SCHAAP

Elizabeth Fritz

Gelustreerd door Michael Rogan

Nita Zwartvlerk, een meisje van de Indiaanse Navajo-stam, sleepte haar éénjarig schaap naar de overkant van de kraal. „Je wordt voor het eerst geschoren,” zei ze tegen hem. 'Maar je hoeft niet bang te zijn — het doet geen zeer.'"

Haar moeder en grootmoeder waren die lentedag bezig de hele kudde schapen te scheren. Sommige schapen waren van Nita's grotere broers en zussen. Dit was Nita's eerste schaap. Met haar grote handschaar schoor oma heel bedreven alle wol in één stuk van Nita's schaap af.

„Wat ziet hij er nu mager uit!” riep Nita. „Arm schaap!” Ze wou dat ze zijn wollen jasje om hem heen kon wikkelen

om weer een baby-lammetje van hem te maken.

Een beetje verdrietig liep Nita samen met oma naar huis, terwijl de zonsondergang de aarde en de rotsen van het Navajoreservaat rood kleurde.

Voor haar grootmoeder uitlopend, riep Nita: „Kijk eens, oma, de cactusen staan in bloei!” Nita bleef op veilige afstand van de glimmende bladeren van de vijgcactus, terwijl ze de donkerroze blaadjes van een kleurrijke bloesem streefde. Ze waren heel groot en glommen alsof ze van was waren. „Ik wou dat ik er één mee naar huis kon nemen,” zei ze.

„Een cactusbloesem leeft maar kort,” waarschuwde oma. „Laat hem

maar zitten, zodat we later de vrucht kunnen plukken."

Het huis van de Zwartvlerkstam, de „hogan", was helemaal rond en gebouwd van houtblokken en boomchors, die bepleisterd waren met leem die dezelfde kleur had als de rotsen in de buurt. De jongens hielpen hun vader met de paarden en pony's en met de maïs en de pompoenen. De meisjes hoedden de schapen en hielpen de wol klaarmaken voor het weven. Moeder kon mooie deken en kleden weven, maar oma stond bekend als een van de beste weefsters onder de Navajo's.

Nita en haar zussen brachten de warme zomerdagen voor de hogan door en sloegen met stokken het vuil en de klitten uit de wol. Daarna namen zij een kaart — een blok met ijzeren punten — om de wol te kammen of te kaarden. Nita kaarde de wol van haar eigen schaap bijzonder goed, zodat oma haar zou willen gebruiken voor het kleed waar zij mee bezig was.

Iedere avond keek Nita hoe oma de wol tot een draad spon op een spoel. „Waarom laat u de spoel zo snel rondraaien?" vroeg ze.

„Hoe sneller je draait, hoe dunner de draad," legde oma uit. „En hoe dunner de draad hoe beter het kleed."

Moeder, die van de nieuwe manieren en van felle kleuren hield, kocht de verfstof voor haar wol in de winkel. Op een avond, toen de kinderen allemaal lekker warm onder hun schapevacht lagen, mochten zij de kleur kiezen die zij voor hun wol wilde hebben.

„Blauw," zei Maria. „Net als de lucht."

„Geel," zei Jolie. „Even geel als de zon."

„Rood — fel rood," riep Ben.

Die drie kleuren zouden in moeders kleed worden gebruikt.

„Mijn schaap is zwart, dus hoef ik niet te kiezen," zei Ramon.

„Ik wil dat mijn wol wit blijft," zei Johnny, „dan kan ze met die van Ramon samen worden gevlochten om grijs te maken."

Moeder en oma gebruikten allebei de drie natuurlijke kleuren — zwart, wit en grijs. Maar oma wilde nooit de verfstoffen uit de winkel gebruiken. Zij maakte haar eigen verf door wortels, schors, vruchten en bladeren te koken.

„Jij zult wel bruin moeten kiezen, Nita," zei Maria. „Dat is zowat de enige kleur die oma ooit maakt."

Maar bruin was saai en Nita hield evengoed van vrolijke kleuren.

Op zekere dag ging Nita met oma mee de bergen in om planten te zoeken waar ze verf van konden maken. Het had wat gevoren en de blaadjes aan de bomen en struiken werden rood en geel.

„Wat een mooie boom," zei Nita terwijl zij de wortels opgroeven van een mahonieboompje met roodachtige schors en blaadjes. „Krijgen we hier rode verf van, oma?" Ze hoopte van wel.

Maar oma antwoordde: „Nee, kind, bruine."

Op weg naar huis kwamen ze langs de vijgcactus, waar nu donkerrode vruchten aanzaten. „Daar gaan we wat van plukken om roze verf te maken," zei oma.

„U heeft nog nooit een roze kleed gegeven!" riep Nita opgewonden.

„Ik meng de roze verf met de bruine om een goede Indianenkleur te maken — de kleur van de aarde die voor ons zorgt."

Nita keek in de richting van de ho-

gan, die in de verte door de rotsen werd omlijst en een rozig bruine kleur had in het licht van de ondergaande zon. „Zo'n kleur?” vroeg ze en wees naar hun huis.

„Ja, zo'n kleur. Ik heb een patroon in m'n hoofd met een heleboel vierkantjes die de kleur hebben van de Indiaanse aarde bij zonsondergang.”

„Dan wil ik die kleur voor de wol van mijn schaap,” zei Nita heel beslist.

Toen de sneeuw viel en de prairie-wolven huilden, zat Nita voor het weefgetouw en keek hoe oma haar kleed weefde.

Het had een grijze achtergrond met een zwarte rand en in het midden een patroon van vierkantjes en rechthoekjes, sommige wit, sommige zwart en sommige de rozige kleur van de Indiaanse aarde.

Toen de bevroren grond ontdooid was en de sneeuwstormen stofstormen waren geworden, nam oma het kleed van het weefgetouw af en legde het op de vloer. Nita raakte de rozig bruine vierkantjes aan.

„Dat is de wol van mijn schaap,” zei ze. „En dat zijn de kleuren van de bloe-

sem van de vijgcactus en van de mahonieboom.”

Oma begon het kleed op te rollen. „Zo, nu moet ik het meenemen naar de winkel om het in te ruilen. We hebben meel en suiker en blikken voedsel nodig en ook stof om blousen en rokken van te maken.”

De tranen sprongen in Nita's ogen bij de gedachte dat het mooie kleed moest worden ingeruild tegen nieuwe voorraad.

„Kom, kind,” zei oma. „Je vader brengt ons wel naar de winkel in zijn bestelwagen. En je krijgt er vast wel een snoepje.”

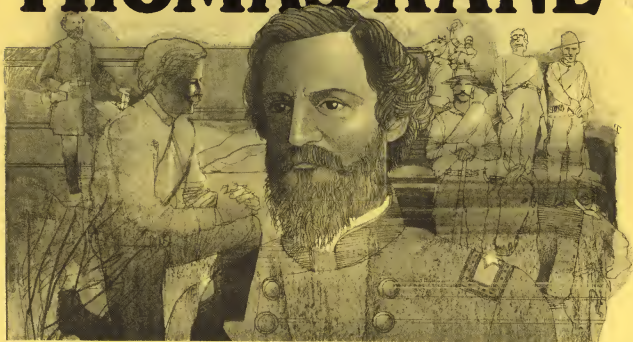
Nita glimlachte. „Het is haast weer tijdvoor de nieuwe lammetjes, hè oma? Mag ik er dan weer een uitkiezen?”

„Natuurlijk,” zei oma. „Jij krijgt een nieuw lammetje en je oude schaap krijgt nieuwe wol. De cactus zal weer bloeien en wij zullen weer de bergen in gaan voor de verfstoffen die we nodig hebben. Dat is nu hoe de aarde voor ons zorgt.”

„En ik zal eens leren kleden vol met mooie dingen te weven, net zoals u,” zei Nita. □

THOMAS KANE

Geïllustreerd door Larry Winborg

vriend van de pioniers der laatste dagen

Susan Arrington Madsen

Kolonel Thomas Kane, een bijzondere vertegenwoordiger van James Polk, president van de Verenigde Staten, bezocht in 1846 de pioniers, terwijl zij gekampeerd waren in de staat Iowa en zich opmaakten om de Missouri over te steken. Hij had krantenartikelen over de heiligen gelezen, die beschreven hoe vaak zij waren vervolgd en verdreven van huis en haard. Terwijl hij door de bossen liep even buiten het kamp, trof hij een pionier die zijn Hemelse Vader aanriep. Thomas bleef stilletjes luisteren hoe de man in alle nederig-

heid zijn dank uitsprak voor het herstellende evangelie en vroeg om bescherming voor de heiligen op hun weg naar het oosten.

Thomas was zeer getroffen door deze ervaring en bleef zijn leven lang een vriend van de heiligen, hoewel hij nooit lid werd van de kerk.

Thomas Kane woonde met zijn vrouw Elizabeth en hun vier kinderen in Pennsylvania. Daar veel regeringsambtenaren hem kenden en hij hun vertrouwen genoot, was hij meerdere malen in staat behulpzaam te zijn bij het

vinden van bevredigende oplossingen voor misverstanden tussen de regering en de heiligen.

Opeen moment dat de heiligen grote behoefte hadden aan geld voor hun vertrek naar de vallei van het Grote Zoutmeer, sprak Thomas met president Polk en trof maatregelen voor de regering om de heiligen te helpen door vijfhonderd heiligen dienst te laten nemen in het Amerikaanse leger. Deze mannen vormden een afdeling die bekendheid verwierf als het mormoonse bataljon. De soldij van deze mannen werd gebruikt om wagens en voorraden voor de pioniers te kopen.

Thomas raakte zeer bevriend met Brigham Young. Hij kwam vaak over de vloer bij andere heiligen en was door drongen van de oprechtheid van hun getuigenis van het evangelie. Hij verbaasde zich over de offers die velen van hen brachten en over de liefde die er in de kampen heerste, ondanks de honger en de ontberingen die de pioniers leden.

Thomas sprak veel politici, redacteurs van kranten en andere groepen toe in het oosten van het land, waarbij hij over de heiligen vertelde en zijn lof uitsprak voor hun manier van leven. Nadat de heiligen in de vallei van het Grote Zoutmeer waren aangekomen, hielp Thomas hen toestemming te verkrijgen om een territoriale regering te vormen. Als dank voor zijn bemoeienissen schonken zij hem een dek van wolspels om in een arreslee te gebruiken en wat goud dat het mormoonse bataljon had meegebracht uit Californië.

Bij een zekere gelegenheid stond Thomas in verbinding met zowel president Brigham Young als president Ja-

mes Buchanan van de Verenigde Staten om een misverstand op te helderen dat had kunnen voeren tot een breuk tussen de heiligen en de regering. Er waren al soldaten naar Utah gestuurd. Met de hulp van Thomas Kane werd er echter een oplossing gevonden voordat het tot bloedvergieten kwam. Later zei president Wilford Woodruff tegen hem: „U bent een werktuig in Gods hand geweest en bent door Hem geïnspireerd om de snede van het zwaard af te wenden.”

Thomas Kane keerde uiteindelijk terug naar Pennsylvania, maar hij zocht zijn vrienden onder de heiligen der laatste dagen vaak op en bleef altijd belang stellen in hun welzijn. Na zijn dood in 1883, schreef zijn vrouw de heiligen een brief waarin zij vertelde dat haar man haar vlak voor zijn overlijden had gevraagd „de liefste boodschap die je maar kunt verzinnen te sturen aan zijn mormoonse vrienden — aan al mijn geliefde mormoonse vrienden”. □

Een dag en een belofte om nooit te vergeten

Pat Graham

De dag van je doop is een dag om nooit te vergeten. Misschien wil je wel een foto nemen van de plaats waar je gedoopt bent, om in je gedenkboek te plakken. Iedere keer dat je van het avondmaal neemt, zul je worden herinnerd aan de belofte die je deed, of het verbond dat je sloot, toen je gedoopt werd. Naarmate je leert de leer van Jezus te volgen, houd je je aan je belofte.

De verordening van de doop is op vele plaatsen uitgevoerd, maar om aanvaardbaar te zijn voor onze Hemelse Vader, moet de dopeling worden ondergedompeld in het water door iemand die het gezag van het priesterschap heeft.

„Tenzij iemand geboren wordt uit water en Geest, kan hij het Koninkrijk Gods niet binnengaan.” (Johannes 3:5.)

1. De doop begon bij Adam (zie Mozes 6:64-66) en is voortgezet iedere keer dat het priesterschap op aarde is geweest.

2. Jezus werd in de Jordaan gedoopt door Johannes de Doper (zie Marcus 1:9).

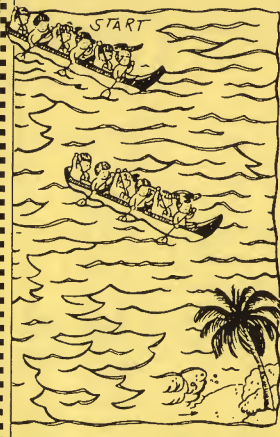
3. In deze tijd worden kinderen gewoonlijk gedoopt in een doopvont in een kerkgebouw.

Instructies: Gebruik kleurpotloden of verf om de plaat te kleuren. Gebruik de kleine plaatjes om het doopverhaal te vertellen aan iemand waar je van houdt.

Pret op het water

Roberta L. Fairall

Je kano ligt bij „Start”. Kun je hem om de andere kano en door de doolhof van golven heen peddelen naar het eiland?

Bijpassende strepen

Roberta L. Fairall

Kun je twee zebra's vinden die hetzelfde zijn?

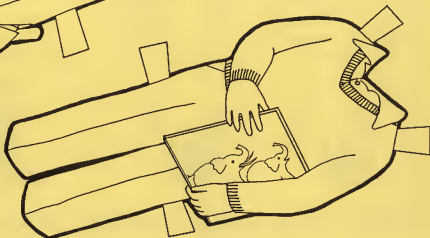
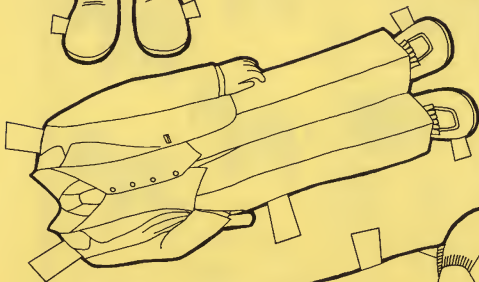
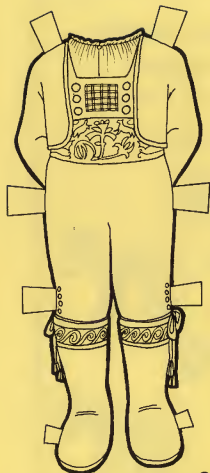

C. G. K.

JUANITO UIT SPANJE

June Anne Olson

Hallo!
Ik ben Juanito.
Ik kom uit Spanje.
Ik houd van olifanten
en ik vind het fijn
op school.
Da-ag!

Uitspraak van het Eerste Presidium en het Quorum der Twaalf over huisonderwijs en heractivering

---

Het Eerste Presidium en het Quorum der Twaalf Apostelen hebben de volgende uitspraak gedaan over het beleid inzake het huisonderwijs uitgaande van het priesterschap en het heractiveringswerk in de wijken en gemeenten van de kerk. Een aantal van de zaken die behandeld worden in de uitspraak die tijdens de algemene conferentie werd voorgelezen door ouderling David B. Haight van het Quorum der Twaalf, zijn: (1) de toewijzing van huisonderwijzers aan inactieve Melchizedekse priesterschapsdragers en toekomstige ouderlingen en hun gezinnen, en (2) de te volgen werkwijzen daarbij.

De uitspraak luidt als volgt:

”De Heer heeft in openbaringen aangegeven dat zij die het priesterschap dragen in quorums moeten worden georganiseerd. Het presidium van het quorum is verantwoordelijk voor de activiteit van ieder quorumlid. Huisonderwijs, waarbij de quorumleden 'de huizen van alle leden... bezoeken' (LV 20:51), is één van de meest doeltreffende middelen om voor de leden van het quorum te zorgen en ze te versterken.

In overleg met de quorumpresidenten en groepsleiders wijst de bisschop, als presiderende hogepriester en als voorzitter van het uitvoerend priesterschapscomité, dat ook het huisonderwijscomité is, de verschillende gezinnen voor huisonderwijs toe aan de verschillende quorums en groepen. Over het algemeen zullen de leden huisonderwijzers ontvangen van hun eigen quorum.

Waar, echter, bijzondere behoeften bestaan, kunnen inactieve Melchizedekse priesterschapsdragers en toekomstige ouderlingen en hun gezinnen worden toegewezen aan het quorum of de groep die de meest doeltreffende begeleiding en het beste onderwijs kan geven. De huisonderwijzers brengen rapport uit aan hun eigen quorumpresidenten of groepsleiders.

Zij die een bijzondere gave hebben om inactieve leden te onderwijzen, behoren door de bisschop als huisonderwijzer te worden toegewezen aan door hem geselecteerde gezinnen. Wanneer deze gezinnen weer actief zijn, kunnen deze huisonderwijzers aan andere inactieve gezinnen worden toegewezen.

Wanneer een inactieve ouderling of toekomstige ouderling die aan de groep hogepriesters is toegewezen, door zijn huisonderwijzer wordt meegenomen naar de priesterschapsvergadering, mag hij, afhankelijk van zijn behoeften, met de hogepriesters of met de ouderlingen vergaderen. Dit wordt door de bisschop bepaald in overleg met de quorumpresidenten en groepsleiders. Wanneer een toekomstige ouderling er-

aan toe is het Melchizedekse priesterschap te ontvangen, dient hij tot ouderling te worden geordend en vervolgens lid te worden van het quorum ouderlingen. Leeftijd is voor de Melchizedekse priesterschapsordeningen voor deze broeders niet de bepalende factor. Mannen worden tot ambten van het priesterschap geordend naargelang hun roeping dit vergt, door inspiratie en overeenkomstig de waarheid."

Onze heilige verbonden

De heiligen der laatste dagen zijn in twee opzichten een verbondsvolk van de Heer: als afstammelingen van Abraham, Isaak en Jacob en vanwege de persoonlijke verbonden die zij sluiten in de verordeningen van de kerk.

Onze verbonden zijn heilig en dienen zorgvuldig nageleefd te worden. Door deze verbonden nemen wij de naam van Christus op ons, zoals dit met de doop het geval is, en beloven wij dat wij zijn geboden zullen onderhouden, zoals met het avondmaal.

Moeten deze verbonden gezien worden als een belofte het evangelie in het algemeen na te leven, of hebben ze een specifiek doel?

Het antwoord is dat de verbonden zowel algemeen als specifiek zijn. In het algemeen streven wij ernaar een christelijk leven te leiden; specifiek kijken wij naar de geboden afzonderlijk en overtuigen ons ervan dat wij ze onderhouden.

Kan er iets heiliger zijn dan het avondmaal? Als wij van de heilige symbolen

nemen verklaren wij de Heiland te volgen en Hem te dienen.

Maar ligt er een specifieke toepassing in die verordening?

Door de symbolen van de kruisiging beloven wij de geboden te onderhouden. Maar welke? Alle geboden!

Beloven wij door van die symbolen te nemen bijvoorbeeld niet dat wij de sabbat zullen heiligen, een volle tiend zullen betalen en zullen vasten en vastengaven afdragen?

Beloven wij niet als wij van het avondmaal nemen dat we eerlijk, deugdzaam en kuis zullen zijn, onze gezinnen lief zullen hebben en goed voor ze zullen zijn, aan anderen te doen wat wij zouden willen dat zij aan ons deden? Beloven we niet dat we onze vergaderingen bezoeken, naar de tempel gaan en onze doden redden?

Beloven wij niet dat wij onze kinderen het evangelie zullen onderwijzen, opdat ook zij getrouwe volgelingen van Christus worden? Beloven wij niet goe-

de burgers te zijn en de wetten van het land na te leven?

Als we kijken naar de geboden afzonderlijk en evalueren hoe wij er voorstaan ten opzichte van de belofte dat we het zouden onderhouden, dan zou ons dat een duidelijk beeld geven van hoe wij er voor staan bij de Heer.

En hebben we dat beeld niet allemaal nodig? Als wij bijvoorbeeld met het ne-

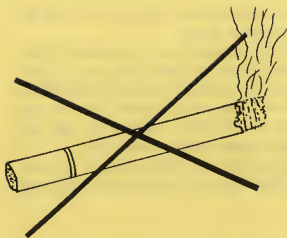
men van het avondmaal zouden bedenken dat het een belofte aan God is tiend te betalen, zouden we ons dan bedenken om van het avondmaal te nemen of zouden we ons bedenken voordat we weigeren het gebod te gehoorzamen?

Een verbond te sluiten met de Heer is een ernstige zaak. Alle kerkleden hebben verbonden gesloten. Is dat geen uitstekende reden om bewuster te leven?

De tempel te Zollikofen.

De noodlottige sigaret

Na een ingrijpende studie heeft de American Lung Association een schokkend rapport over het gebruik van tabak gepubliceerd. De feiten:

"Ieder jaar sterven er 350.000 Amerikanen vroegtijdig aan ziekten die voortvloeien uit het roken van sigaretten.

Roken is de grootste te voorkomen doodsoorzaak in Amerika.

Er wordt jaarlijks 5 tot 8 miljard dollar uitgegeven in de gezondheidszorg ter bestrijding van de gevolgen van het roken, terwijl er daarnaast een jaarlijks verlies van 12 tot 18 miljard dollar in het bedrijfsleven geleden wordt als gevolg van een verlaagde productiviteit en verletdagen.

Driekwart van de volwassenen die nu roken zijn hiermee begonnen voordat zij 21 waren; de tienerjaren zijn in dit verband het meest kritiek.

Ongeveer een derde van de volwassen Amerikanen rookt (32,6% van de volwassen bevolking, wat neerkomt op 52.400.000 volwassen rokers).

Onder de mannen zag men tussen 1965 en 1980 een scherpe daling van het aantal rokers (van 51 naar 36,7 procent), terwijl het onder de vrouwen schommelde rond de 30 procent zonder opmerkelijke daling. In 1980 was dit 28,9 procent.

Totaal nieuw in Amerika is het feit dat er nu in een bepaalde leeftijdsgroep meer vrouwen dan mannen roken. De groep waarover we praten is die van de tieners. Er zijn nu 1.7 miljoen meisjes die roken naast 1.6 miljoen jongens. Dat komt neer op 10,7% van de jongens tegenover 12,7% van de meisjes.

In 1979 toen er in iedere leeftijdsgroep van beide seksen een daling van het roken te bespeuren viel, was er onder de 17- en 18-jarige meisjes een duidelijke opgaande lijn waar te nemen.

Ongeveer 100.000 kinderen onder de dertien roken.

In de afgelopen twintig jaar is het longkankercijfer onder de vrouwen vervijfvoudigd: het aantal vrouwen dat aan chronische bronchitis lijdt, een ziekte die in de meeste gevallen veroorzaakt wordt door het roken, is nu voor het eerst groter dan het aantal mannen dat aan deze ziekte lijdt. Er zijn nu 3,9 miljoen vrouwen tegen 3,1 miljoen mannen die aan deze ziekte lijden.

Roken tijdens de zwangerschap vergroot de kans op een miskraam, doodgeboren baby's en zuigelingsterfte bij anderszins gezonde baby's. Het jongste FTC-rapport onthult dat 50 procent van de vrouwen niet weet dat roken de kans op miskramen en doodgeboren baby's aanzienlijk vergroot."

Raadgeefster in de zustershulpvereniging voorgesteld

Ann Stoddard Reese, die haast dertien jaar lid is geweest van het algemeen bestuur van de zustershulpvereniging, is tijdens de openingsbijeenkomst van de 153ste halfjaarlijkse algemene conferentie van de kerk steun verleend als tweede raadgeefster in het algemeen presidium van de zustershulpvereniging. Zuster Reese volgt zuster Shirley Ann Wilkes op, die haar echtgenoot, Robert K. Thomas, bijstaat, die de afgelopen zomer is geroepen als president van het Zendingsgebied Melbourne Australië. Zuster Reese voegt zich bij de algemeen presidente, Barbara B. Smith en haar eerste raadgeefster, Marian R. Boyer. De nieuwe raadgeefster zei dat zij zich verheugt op de rijke beloningen die haar te beurt zullen vallen door de contacten die zij over de gehele wereld met vrouwen van de kerk zal hebben. "Het is geweldig te zien hoe toegewijde vrouwen hun zusters bijstaan, waar zij zich ook mogen bevinden," zei zuster Reese. "Wegens de vele spanningen en moeilijkheden van deze tijd, hebben onze zusters behoefte aan steun. Wij steunen elkaar door middel van de zustershulpvereniging." Zuster Reese heeft in het algemeen bestuur van de zustershulpvereniging gediend onder de vroegere algemeen

presidente, zuster Belle S. Spafford en onder zuster Smith. Zij is een dochter van Blanche Stoddard, die vierentwintig jaar lang lid was van het algemeen bestuur van de zustershulpvereniging. Ten tijde van haar roeping tot deze nieuwe functie, was zuster Reese voorzitter van het comité huisbezoek van het algemeen bestuur. Daarvoor had zij een aantal jaren deel uitgemaakt van het comité hulp bij de opvoeding. Zij heeft in totaal vijftien jaar ervaring achter de rug als presidente van de zustershulpvereniging in drie verschillende wijken en districten. Daarnaast heeft zij de kerk gediend als lerares en in verschillende andere leidende functies terwijl zij met haar man en kinderen in Texas, Kansas, Colorado en Utah woonde. Zuster Reese is geboren in LeGrande (Oregon), waar haar vader A. Lester Stoddard, samen met familie in de houthandel zat. Toen zij nog een meisje was, brandde de houtzagerij af, waarna het gezin naar Utah verhuisde en haar vader in het Uinta-gebergte een nieuwe zaak begon. Het gezin woonde in Salt Lake City. Zuster Reese studeerde aan de University of Utah alvorens in het huwelijk te treden met Lester G. Reese. Het echtpaar heeft drie getrouwde kinderen en negen kleinkinderen.

Wij stellen u voor:

Heilige Lofzangen,
in klein formaat

Bevat precies hetzelfde
als de gewone uitgave.
Gedrukt op zeer dun
drukpapier, ingebonden
in een donkerrode,
buigzame plastic band.

**HEILIGE
LOFZANGEN**

Hfl. 11.-
Bfr. 200.-

Catalogusnummer: PB MU 0235 DU
Te bestellen via uw bestelmanager.

Versandzentrale der
Kirche Jesu Christi der Heiligen der Letzten Tage
Porthstrasse 5-7 · D-6000 Frankfurt am Main 50

Vraag en antwoord

Het antwoord op vragen van algemeen evangeliebelang geldt als leidraad en niet als officiële uitspraak aangaande het beleid van de kerk.

Vraag:

Als gevolg van het zien falen van het huwelijk van mijn ouders (allebei goede, fatsoenlijke mensen), merk ik dat ik vraagtekens zet bij mijn houding tegenover het huwelijk. Hoe kan ik mij positief opstellen tegenover dit hoogst belangrijke beginsel?

Antwoord:

A. Carlfred Broderick, directeur van het trainingsprogramma voor huwelijks- en gezinsmoeilijkheden aan de University of Southern California en voormalig ringpresident.

Veel mensen zijn ontgoocheld en ontsteld wanneer zij ervaren dat echtparen die zij hebben vertrouwd en bewonderd gaan scheiden. Zij houden zich voor: „Als notabele deze mensen, die toch zoveel meer in hun mars hebben, er niet in kunnen slagen wat van hun huwelijk te maken, wat voor kans hebben wij, gewone stervelingen, dan wel?” Vaak zijn de betrokken echtgenoten evenzeer ontgoocheld.

Een paar jaar geleden werd ik door een man en vrouw, die allebei actief zijn in de kerk, beroepsmatig geraadpleegd als gevolg van hun, zeer ernstige, huwelijksproblemen. Beiden zeiden: „Hoe is het mogelijk dat dit ons overkomt? We zijn in de tempel getrouwd. We hebben de geboden onderhouden. We betalen onze tiend, houden ons aan het woord van wijsheid, gaan regelmatig naar de tempel en zijn getrouw in het dienen van de Heer in onze kerkelijke roepingen. Het is gewoon niet eerlijk! Waarom worden wij niet gezegend met een gelukkig huwelijk?”

Ik sloeg de Leer en Verbonden open en liet hen vers twintig en eenentwintig lezen van afdeling 130.

„Er is een wet, voor de grondlegging dzer wereld onherroepelijk in de hemel vastgelegd, waarop alle zegeningen zijn gegrond —

En wanneer wij enige zegen van God ontvangen, is het door gehoorzaamheid aan die wet, waarop deze is gegrond.”

Ik vertelde hun dat zij gezegend werden voor het onderhouden van de wetten waaraan zij gehoorzaam waren geweest, maar dat de Heer hen niet kon zegenen met een gelukkig huwelijk tenzij zij de wetten onderhielden die gelden voor een gelukkig huwelijk.

„U vertelt, bijvoorbeeld,” zei ik, „dat u de wet van tiend onderhoudt.”

„Eerlijk gezegd,” antwoordde de echtgenoot, „betalen we waarschijnlijk wel wat meer.”

„Heel goed. En ontvangt u ook de zegeningen die verbonden zijn aan die wet?”

Zij keken elkander aan.

„Jazeker. We zijn rijkelijk gezegend wat die wet aangaat.”

„U zegt het woord van wijsheid te onderhouden.”

„Inderdaad.”

„En ontvangt u de zegeningen die beloofd zijn aan hen die gehoorzaam zijn aan die wet?”

„O ja. De Heer heeft ons allebei gezegend met gezondheid en voldoende kracht om onze vele plichten na te kunnen komen.”

„Wel, de Heer zal u op precies dezelfde manier zegenen met een gelukkig huwelijk, wanneer u de wetten onderhoudt die gelden voor geluk in het huwelijk.”

Zij vroegen welke wetten dat dan wel waren en ik wees hun op afdeling 121 van de Leer en Verbonden, waarin de Heer instructies geeft voor het uitvoeren van rechtvaardige leiding (zie in het bijzonder de verzen 34-36) en Romeinen 12:3-5, waarin Paulus in hoofdlijnen de wetten aangeeft die gelden voor eenheid in iedere unit van de kerk.

Zij gaven eerlijk toe, dat zij — ondanks de geboden richtlijn in Leer en Verbonden 121 — hun gezamenlijke leiding niet uitvoerden „alleen door overreding, lankmoedigheid, zachtmoedigheid, ootmoed en door ongeveinsde liefde, door vriendelijkheid en zuivere kennis . . . zonder huichelarij en zonder bedrog . . .” (vers 42). Integendeel, er heerste een doorlopende machtsstrijd over wie er wel of niet gelijk had en zij gebruikten allerlei strategieën om in het strijdperk van het gezin te „winnen”.

Zij gaven toe dat in tegenstelling tot de raad van Paulus in Romeinen 12, hun verwachtingen van elkaar maar al te „gelijkvormig aan deze wereld” (vers 2) waren; dat zij

allebei de neiging hadden over zichzelf en over hun eigen meningen „gedachten te koesteren die hoger waren dan hun voegen” (zie vers 3); dat er onvoldoende positieve waardering was voor de manier waarop zij niet hetzelfde waren (zie de verzen 4-6); dat er in hun gezin een tekort was aan barmhartigheid, blijmoedigheid, liefde en genegenheid, „in eerbetoon elkander ten voorbeeld” (de verzen 8-10). Zij gaven toe niet altijd blij te zijn geweest als de ander blij was of te hebben geweest als de ander weende (vers 15), dat zij vaak niet „onderling eensgezind” waren geweest (vers 16), dat zij niet voor zover het van hun afhing vrede met elkander hielden (vers 18). Tenslotte bekenden zij nooit de regel machtig te zijn geworden om „uzelf niet te wreken” en „plaats te laten voor de toorn” (vers 19), of om „zich niet te laten overwinnen door het kwade, maar het kwade te overwinnen door het goede” (vers 21).

Kortom, ik vertelde hun dat zij op sommige manieren in de situatie verkeerden van hen die het verwijt kregen: „Gij huichelaars, want gij geeft tienden van de munt, de dille en de komijn en gij hebt het gewichtigste van de wet verwaarloosd: het oordeel en de barmhartigheid en de trouw. Dit moest men doen en het andere niet nalaten.” (Matteüs 23:23.)

In antwoord op uw vraag, moet u weten dat u verzekerd kunt zijn van een bevredigend, duurzaam celestiaal huwelijk wanneer u gehoorzaam bent aan de wetten die gelden voor dat onderdeel van het leven. Het zijn een aantal van de hoogste en meest veeleisende wetten die er in het evangelie te vinden zijn; geen enkele beloning is zo groot als die welke door de Heer is beloofd aan hen die deze wetten onderhouden.

„Want eng is de poort, en nauw het pad, dat tot verhoging leidt en tot voortzetting des levens, en weinigen zijn er, die dit vinden . . . Doch indien gij Mij in de wereld ontvangt, dan zult gij Mij kennen, en uw verhoging ontvangen, zodat, waar Ik ben, ook gij zult zijn.” (LV 132:22-23.) □

Een lesboek van Matthew

Denise Walsh Norton

Ik vraag me af of onze Matthew van zeven werkelijk de betekenis van zijn dagen begreep die zaterdag dat hij verkoos zijn zwaar verdiende zakgeld te besteden aan een lesboek voor de zustershulpvereniging voor zijn moeder.

Het geld was een bijzondere beloning geweest voor de manier waarop hij zich gedragen had en „de man in huis” was geworden terwijl zijn vader in het ziekenhuis had gelegen. Wij hadden verwacht dat hij het gewone assortiment prullen zou kopen dat aantrekkelijk is voor een kind van zeven, maar hij had besloten mij een nieuw lesboek te kopen.

Het aanvaarden van zijn offer gaf mij een onbehaaglijk gevoel en een paar dagen later sprak ik erover met een vriendin. Ik wist tenslotte dat er voor Matthew bijzonder weinig over was gebleven na het betalen van zijn tiend en het kopen van het boek.

„Ik hoefde zijn geld niet aan te nemen, Nancy,” legde ik uit, „maar ik wist dat hij zich prettig zou voelen als ik dat wel deed. Ik hou van hem voor hetgeen hij deed en ik zal het hem op een andere manier teruggeven.”

Toen gebeurde het wonder!

Op het moment dat ik dat had gezegd, veranderde mijn hele opvatting van de tiendbetaling. Het was alsof er plotseling een licht was aangeknip en ik, even plotseling, kon zien.

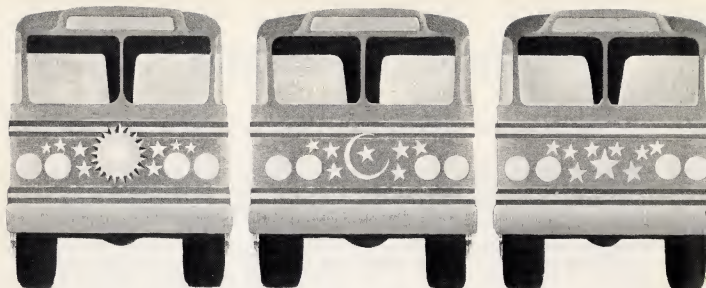
Ik had mijn tiend altijd trouw en regelmatig betaald. Achteraf gezien, echter,

had ik het geld „met vreze en beven” betaald aan een ontzagwekkende God, die zijn tiend opeiste. (Zie Leer en Verbonden 64:23.) Bij mijn verwarde gedachtengang was de God die ik beschroomd mijn tiend aanbood heel anders dan de barmhartige, liefdevolle Vader die 's ochtends en 's avonds luisterde terwijl ik mijn hart voor Hem uitstortte, de Vader die om mij gaf en wilde dat ik weer thuis zou komen, naar Hem toe.

Op dat moment wist ik dat mijn Vader in de hemel van mij hield. En hoewel het mijn plicht was Hem een tiende deel van mijn inkomsten terug te geven, waardeerde Hij toch mijn offers en verheugde het Hem dat ik ertoe bereid was. Terwijl ik daar stond in mijn keuken en de tranen langs mijn wangen stroomden, weerklonken mijn eigen woorden in mijn hoofd en riepen zij de belofte van de Heer op: „Brenge de gehele tiende naar de voorraadkamer, opdat er spijze zij in mijn huis; beproeft Mij toch daarmede, zegt de Here der Heerscharen, of Ik dan niet voor u de vensters van de hemel zal openen en zegen in overvloed over u uitgieten.” (Maleachi 3:10.)

Wat ben ik dankbaar voor de lessen die door een liefdevolle Hemelse Vader worden onderwezen. En wat ben ik dankbaar voor de voorkomende en onzelfzuchtige daden van mijn kleine zoon. □

Denise Walsh Norton, Leavitt, Alberta, Canada

Eén van de grootste struikelblokken voor welk succes dan ook, is dat wij te veel tijd besteden aan zaken die wij eigenlijk niet ambiëren. Wij kunnen een belangrijke les leren uit het verhaal dat vele jaren geleden is verteld door dr. Harry Emerson Fosdick. Het verhaal is getiteld „In de verkeerde bus” en handelt over een man die in een bus stapte met de bedoeling naar Detroit te gaan. Aan het eind van zijn lange reis echter ontdekte hij dat hij in Kansas City was beland. Aanvankelijk wilde hij het niet geloven. Toen hij vroeg hoe hij op de Woodward Avenue moest komen en te horen kreeg dat er geen Woodward Avenue bestond, was hij verontwaardigd: hij wist toch zeker dat die er wél was. Het duurde even voordat hij het feit onder ogen kon zien dat hij, ondanks al zijn goede bedoelingen, niet in Detroit zat maar in Kansas City. Alles was prima gegaan, behalve één klein detail; hij was in de verkeerde bus gestapt.

Het is wonderlijk te bemerken dat zoveel mensen in het leven ergens belanden waar zij nooit heen hadden gewild. Wij kiezen bestemmingen zoals eer en

succes en stappen vervolgens op de bus die ons naar heel andere bestemmingen brengen, zoals schande en mislukking. Een belangrijke reden van ons sterfelijk bestaan is onze voorbereiding op het leven na de dood. Onze mogelijke bestemming is onder te verdelen in drie facetten, die door Paulus qua begeerlijkheid worden vergeleken met het licht van de zon, de maan en de sterren. Hij zegt: „De ene ster verschilt van de andere in glans. Zo is het ook met de opstanding der doden.” (1 Korintiërs 15:41-42.)

Verreweg de begeerlijkste van deze heerlijkheden is degene die wordt vergeleken met de heerlijkheid van de zon, die aan het eind ligt van die smalle, rechte weg die tot het leven leidt (zie 3 Nephi 14:14). Jammer genoeg voor ons die de reis maken, zullen, zoals Jezus zei, slechts weinigen aankomen in deze geweldigste aller bestemmingen. Iedereen behoort het verlangen te koesteren in het celestiale koninkrijk aan te komen, want dat is de hemel der hemelen. Het is waar God en Christus zijn. Het is de familiehemel. Maar veel mensen stappen, al pratende over de

IN DE VERKEERDE BUS

Ouderling Sterling W. Sill

Emerituslid van het
Eerste Quorum der Zeventig

Geïllustreerd door Scott Greer

hoogste hemel, in die bussen die hen naar de laagste hel zullen voeren.

De minst begeerlijke van deze drie koninkrijken is het telestiale, dat even ver onder het celestiale ligt als het fonkellichtje van een kleine ster verschilt van de gloed van de brandende middagzon. De Schriften vertellen ons dat zij die aankomen in het telestiale koninkrijk even talrijk zullen zijn als de zandkorrels op het strand of als de sterren aan het uitspannel. Maar voor zij hun bestemming bereiken, moeten zelfs dezen van hun zonden worden gereinigd door de straffen der hel. Deze grote menigte mensen zal daar belanden waar zij het minst graag heen wilden.

Zelfs satan stapte in de verkeerde bus. Nu al kennen wij zijn uiteindelijke bestemming, daar zijn lot nauwkeurig uiteen is gezet door God, de uiteindelijke Rechter. Maar satan heeft nooit op deze vernedering gerekend. Eens stond hij bekend als Lucifer, de lichtdrager, de glansrijke zoon van de morgen, die dicht bij God stond. Hij had de allerhoogste ambities en zei: „Ik zal ten hemel opstijgen, boven de sterren

Gods mijn troon oprichten . . . mij aan de Allerhoogste gelijkstellen” (Jesaja 14:13-14). Maar ondanks dit geweldige doel, stapte hij in de bus van de opstand, die hem onherroepelijk naar die bodemloze put zal voeren.

Veel mensen hebben meegemaakt dat zij belanden op een ongewilde plek op een bepaald terrein van hun leven. Niemand, bijvoorbeeld, doet moeite voor een goede opleiding en investeert vervolgens veel geld in zijn zaak, in de hoop of verwachting failliet te gaan. Niemand kiest een man of vrouw met de bedoeling terecht te komen in een nare echtscheidingszaak. Zelfs het grote aantal mensen dat moordenaar, zelfmoordenaar, drugverslaafde of alcoholicus wordt, is niet bewust met een dergelijke bestemming voor ogen op pad gegaan. Zij die misdaden begaan, de zedenwet overtreden of in een verbeteringsinstelling, gevangenis of psychiatrische inrichting terecht zijn gekomen, hebben op het moment dat zij hun koers uitstippelden, niet aan deze plaats gedacht.

Waarschijnlijk is het vermogen om de bus te identificeren die hem naar de

bestemming zal brengen waar hij heen wil, de belangrijkste vaardigheid die iemand ooit ontwikkelt.

Ik sprak eens met een jonge vrouw die zeer vijandig tegenover haar ouders stond. Zij had het gevoel dat zij niet van haar hielden en haar ook nooit hadden willen hebben. Zij trachtte dat gebrek aan liefde hunnerzijds te compenseren door ongepaste omgang met mensen die de geboden overtraden. Zij was van mening dat naar de kerk gaan en juiste houdingen een toegeven aan haar ouders zouden betekenen. Haar leven werd steeds meer verbitterd. Zij was bezig met het ontwikkelen van houdingen en gewoonten die haar in de verkeerde bus zouden doen belanden, waar zij omgang zou hebben en één zou zijn met de verkeerde mensen. Tenzij er één of ander wonder wordt verricht, zal zij op zekere dag merken dat zij in Kansas City zit, terwijl zij haar leven lang naar Detroit wilde gaan.

Ik vermoed dat niemand ooit op pad gaat met de opzet een zenuwzinking te krijgen of zijn huwelijk stuk te maken of tot een gevangenisstraf te worden veroordeeld. Maar soms zijn de ketenen van een gewoonte te licht om voelbaar te zijn totdat zij te sterk zijn om te worden verbroken. Wij worden soms overvallen door tragische gebeurtenissen omdat wij toestonden dat het zaad van de dood vaste voet kreeg in ons karakter. Wij leven er in onze jonge jaren op los en bidden vervolgens dat de rekening ons later niet zal worden gepresenteerd, hetgeen hoogst onwaarschijnlijk is, want men maait wat men zaait en deze dodelijke zaadjes zijn bijzonder sterk en heel moeilijk om uit te roeien eens dat hun wortels vat krijgen in ons leven.

Wij hebben misschien wel de hoogste reisdoelen in ons hart, maar wanneer we in die bus stappen die ons naar de verkeerde bestemming voert, kunnen wij de situatie niet veranderen door onszelf erop te wijzen dat wij de beste bedoelingen hadden. Op dat moment zijn de feiten het belangrijkste. Wij zullen geoordeeld worden naar onze woorden, niet naar onze bedoelingen en de oude gemeenplaats dat „de weg naar de hel geplaveid is met goede bedoelingen”, zal ons dan hol in de oren klinken.

Maar al te vaak laten wij de linkerhand van de bedoeling niet weten wat de rechterhand van de daad precies uitvoert. Wij poten een geweldig ideaal in onze gedachten en wijken er vervolgens zo vaak vanaf, dat de uitzondering onze regel wordt. Wij willen op zekere dag graag een groots iemand zijn, maar niet vandaag. In wezen zeggen wij vaak: „Oordeel mij niet naar mijn persoonlijke verzorging of naar mijn kleding of naar hetgeen ik zeg. Oordeel naar hoe ik mij van binnen voel.” Welnu, dit is een tamelijk riskante gang van zaken, die vaak de oorzaak van onze ondergang vormt. En trouwens, waarom zou iemand er zoveel moeite voor doen om er uit te zien, te handelen en te denken als degeen die hij of zij niet wil zijn?

Het is noodzakelijk dat wij alle bliken van het uniform van de opstand vernietigen. Als wij in de parade meelopen gekleed als een clown, zullen wij waarschijnlijk niet denken en handelen als een koning. Wij behoren niet enkele goede dingen te doen en vervolgens vele uitzonderingen te maken. Wij moeten geen tijd doorbrengen op die brede weg die tot de dood voert, wanneer we

voornemens zijn het eeuwige leven te bereiken, dat aan het eind van de rechte, smalle weg ligt.

Het kan nuttig voor ons zijn te bedenken dat iedere misdadiger en iedere zwakkeling en iedere zondaar een aantal grote idealen en ambities koestert, waarnaar hij zichzelf oordeelt. Ik heb eens een vergadering bijgewoond in een huis van bewaring, waar veel gevangenen de gelegenheid kregen iets te zeggen. Zonder uitzondering zeiden zij: „Een aantal van de beste mensen op aarde zit in deze gevangenis.” Ik ben ervan overtuigd dat dit op vele manieren de waarheid is. Sommige mensen in de gevangenis zijn aardiger, vriendelijker en nederiger dan sommige mensen daarbuiten. Sommigen van hen zijn zo vrijgevig, dat zij hun laatste stuiver aan een vriend in nood zouden afstaan. Sommigen van hen kunnen prachtige gebeden uitspreken en hebben een geweldig getuigenis van de waarheid. Zij hebben echter enkele fouten gemaakt — zoals iemand van het leven beroven, of een bank overvallen, of dronken worden op het verkeerde moment, of andere onrechtvaardige handelingen. Zij waren zich aan het oefenen in het ergens heenreizen waar zij niet wilden zijn. Wij moeten niet vergeten dat ook wij vaak een blinde vlek hebben, waardoor wij onszelf niet zien zoals wij werkelijk zijn.

Veel mensen menen slechts bezig te zijn met het ervaren van het leven wanneer zij zich overgeven aan onzedelijke activiteiten — en velen hebben nog meer op hun kerfstok dan wat vandalisme of het in brand steken van de school. Wat onverschilligheid en enkele onwaarheden zijn niet van belang wanneer het ons niet kan schelen of

wij in Detroit of Kansas City belanden. Het is een goed idee om heel goed te bepalen waar wij heen willen en vervolgens ons kompas in te stellen op het doel. Wij moeten bedenken dat uitzonderingen heel gevaarlijk zijn. Uitzonderingen kunnen een goede, tot ons doel voerende gewoonte veel sneller vernietigen dan goede handelingen er een op kunnen bouwen. Men kan een verleiding duizend keer weerstaan om vervolgens alles te verliezen door één misstap. Er is gezegd dat het wellicht duizend stappen is van de hel naar de hemel, maar slechts één van de hemel naar de hel.

Zelfs idealen kunnen ons niet veel helpen wanneer wij ons er niet voldoende aan vasthouden. Het oude beperkte denkbeeld dat men eens voor al behouden kan worden door één geloofsverklaring of één serie omstandigheden, kan rampzalig zijn. Dat wil zeggen, het is onmogelijk ééns voor al en bij één enkel treffen de tegenstander te ontmoeten, de strijd te leveren en alle vijanden te overwinnen. De strijd moet steeds opnieuw worden gewonnen. Velen hebben getuigd van de waarheid van het evangelie om vervolgens in de bus te stappen met bestemming schaamte en schande. De zaadjes van de dood hoeven niet groot te zijn. Er kan een grote boom van kwaad groeien uit een mosterdsaadje van overtreding. En als wij die boom niet willen laten groeien, kunnen we maar beter zorgen dat hij er geen kans toe krijgt.

En zo komen wij weer terug bij deze gedachte, die een van de belangrijkste in de hele wereld is: ten eerste, dat we moeten weten waar wij heen willen; en ten tweede, dat we die bus moeten pakken die ons daarheen voert. □

Vier Peruaanse lezingen van de blanke-godlegende

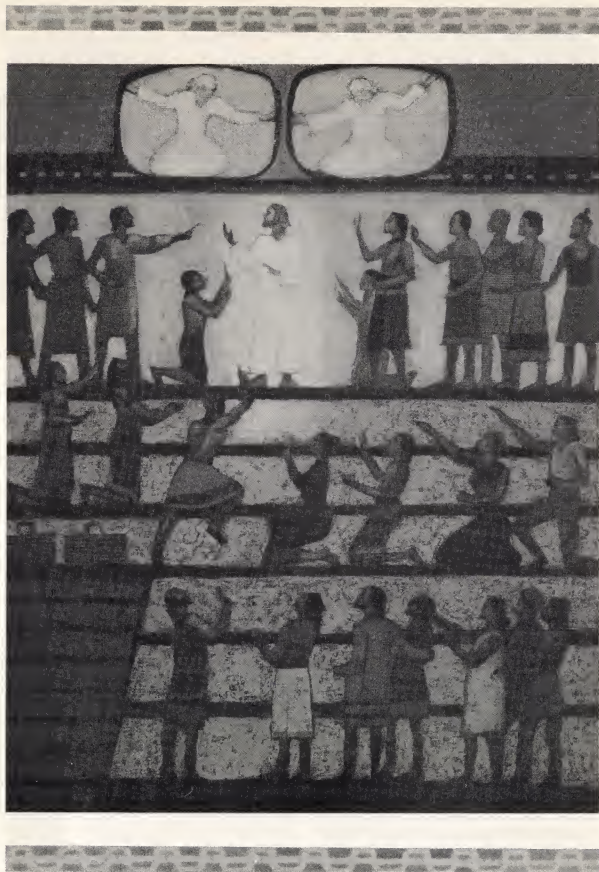
Kirk Magleby

Het is alom bekend dat welhaast alle Indiaanse stammen op het westelijk halfrond beschikken over mondelinge overleveringen over een blanke god, die heel vroeger uit de hemel verscheen om zijn volk te onderwijzen en te organiseren. Een aantal van de meest belangwekkende lezingen van de wijdverbreide overlevering is afkomstig uit Peru, waar deze legendarische godheid onder andere Kon Tiki, Viracochoa, Tunupa, Pachacamac, Tarapaca of Arnauan wordt genoemd, afhankelijk van de streek van het land die in beschouwing wordt genomen. Vier van de meest toegejuichte Peruaanse geschiedkundigen, Pedro Cieza de Leon, Sarmiento de Gamboa, Betanzos en Santacruz Pachacuti, hebben bijzonder interessante verhandelingen geschreven over deze gebaarde, blanke god en wanneer zij in hun geheel worden beschouwd, geven zij ons een redelijk gedetailleerde beschrijving van de uiterlijke verschijning en persoonlijkheid van deze traditionele god, alsmede van zijn optreden onder de voorouders van de Indianen uit het Andesgebied.

Pedro Cieza de Leon kwam in 1548 in Peru aan als eenvoudig soldaat van een detachement militairen dat was uitgestuurd om een opstand te onderdrukken, die zich had ontwikkeld tot een burgeroorlog tussen de Spaanse heersers van het land. Hij bleef daar tot

1550 en bezocht in die periode welhaast ieder gewest van het pas ingelijfde land, waarbij hij het terrein, de begroeiing, de gewoonten van de inboorlingen, alsmede de belangrijkste feiten uit hun geschiedenis, observeerde en opschrift stelde. Hij had reeds een dagboek van zijn waarnemingen bijgehouden vanaf 1541, toen hij een reis door Colombia maakte, maar nu raakte Cieza in de ban van het idee om een geschiedenis te schrijven van Peru en zijn stammen. Wanneer hij klaar was met zijn militaire plichten, ging hij praten met de amauta's en orejones, de nog in leven zijnde wijze mannen en edelen van de Inca's, evenals bevoegde Spanjaarden, om zoveel als mogelijk te weten te komen over de geschiedenis en overleveringen van het overwonnen Incarijk.

„Deze dingen die ik hier schrijf zijn waar en bovendien van belang en nuttig,” schreef hij in het voorwoord van zijn eerste boek, „want wanneer de andere soldaten sliepen, schreef ik vaak door tot diep in de nacht, totdat ik te vermoeid raakte.” Cieza's eerste werk, *La Cronica del Peru*, (De kroniek van Peru), werd oorspronkelijk in 1553 in Sevilla uitgegeven, terwijl het latere *El Senorio de los Incas* (De heerlijkheid van de Inca's), pas in 1880 werd uitgegeven. In hoofdstuk vijf van zijn *Senorio* vermeldde Cieza de volgende legende over de verschijning van een blanke

god aan de voorvaderen van de Inca's: „Voordat de Inca's heersten, of zelfs maar bekend waren in deze koninkrijken, spreken deze Indianen over iets anders dat veel groter is dan alle andere dingen die zij vertellen, want zij beweren dat zij lange tijd de zon niet zagen en dat zij al lijdende onder het ontbreken van het zonlicht, vurige smeekbeden opzonden aan hen die zij als goden vereerden, om het licht dat zij ontbeerden terug te geven; en aldus kwam de fel schijnende zon op vanuit het eiland Titicaca, dat in het grote meer Col-lao ligt, hetgeen hen zeer verheugde. En zij zeggen dat er daarna, vanuit het land van de middagzon, een rijzige blanke man aan hen verscheen, wiens voorkomen en persoon groot gezag en eerbiedwaardigheid uitstraalden en deze man bezat een dermate grote macht, dat hij de bergen tegen de grond sloeg en de vlakten verhief tot hoge heuvels en water uit rotsen deed stromen; en daar zij zijn opperste macht onderkenden, noemden zij hem de schepper aller dingen, hun oorsprong, vader van de zon, want niettegenstaande dit, zeggen zij dat hij vele nog grotere dingen deed, want hij schonk mensen en dieren het leven en uit zijn hand ontvingen zij aanzienlijke weldaden. Volgens de Indianen die mij dit vertelden — die het van hun vaders hadden gehoord, die het weer hadden gehoord in de gezangen die zij uit de oude tijden hadden bewaard, reisde deze man naar het noorden, waarbij hij op zijn tocht door de bergen vele wonderen verrichtte, en sindsdien hebben zij hem nooit meer gezien. Op vele plaatsen wordt gezegd dat hij de mensen geboden gaf die hun vertelden hoe zij moesten leven, en dat hij met liefde en grote nederigheid

sprak, hen vermanende vriendelijk te zijn en elkander niet te krenken, maar daarentegen elkander liefde en barmhartigheid te betonen. Gewoonlijk noemen zij hem Ticiviracocha, hoewel hij in de provincie Collao Tuapaca wordt genoemd en hij in andere streken bekend is als Arnauan. Er werden op verschillende plaatsen tempels te zijner ere gebouwd, waar zij standbeelden van steen in zijn gelijkenis oprichtten, aan de voet waarvan zij offers brachten. Men zegt dat de grote stenen figuren in de stad Tiahuanacu uit die tijd stammen, en hoewel zij uitgaan van overlevering uit het verleden, vertellen de Indianen hetgeen ik nu vertel over Ticiviracocha, en zij vertellen niets anders over hem, noch dat hij ooit terug is gekomen naar enig deel van dit koninkrijk.”

Pedro Sarmiento de Gamboa was een beroemd zeevaarder en bezat de rang van kapitein in het Spaanse leger. Terwijl hij in Cuzco, Peru, gelegerd was, werd hem door de onderkoning, Francisco de Toledo, opgedragen een geschiedenis van de Inca's samen te stellen. Bijgevolg riep Sarmiento een aantal van de oudste wijze mannen die nog in de oude Inca hoofdstad leefden bij zich, waarna hij hen één voor één ondervroeg en vervolgens hun verhalen vergeleek om de gevolgtrekkingen te maken waaruit hij zijn geschiedenis kon samenstellen. Het resulterende manuscript heette *Historia de Los Incas, La Segunda Parte de La Historia Llamada Indica* (Geschiedenis van de Inca's, tweede deel van de Indiaanse geschiedenis), het tweede van hetgeen oorspronkelijk was bedoeld als drie aparte boeken. Het manuscript werd nooit uitgegeven en bleef jarenlang on-

der de hoede van de Spaanse kroon. Tenslotte werd het verkocht en kwam het terecht bij de universiteit van Göttingen, waar het in 1906 werd ontdekt en uitgegeven. Sarmiento's lezing van de blanke-godlegende luidt als volgt:

„Alle Indianen zijn het eens dat zij geschapen zijn door deze Viracocha, die volgens hen een man van gemiddelde lengte was, blank en gekleed in een wit gewaad dat om zijn lichaam heen was gesnoerd, en dat hij een staf en een boek droeg. Vervolgens vertellen zij een vreemd verhaal, en wel dat nadat deze Viracocha alle mensen had geschapen, hij zich te voet naar een plek begaf waar een groot gezelschap bijeenvergaderd was. Viracocha zette zijn reis voort, waarbij hij vrome werken verrichtte en de mensen die hij had geschapen, onderwees en daar hij het land Peru wilde verlaten, sprak hij degenen die hij had geschapen toe en vertelde hun wat er in de toekomst zou geschieden. Hij waarschuwde hen dat er mensen zouden komen die beweerden de Viracocha, hun schepper, te zijn, en dat zij de bedriegers niet moesten geloven, maar dat hij in de komende tijden zijn boodschappers zou sturen om hen te onderrichten en te steunen. En dit gezegd hebbende, begaven hij en zijn

twee metgezellen zich naar de zee en liepen weg op het water, zonder onder te gaan, alsof zij op het vasteland liepen.”

Juan de Betanzos bevond zich onder de allereerste Spaanse veroveraars die Peru binnenvielen onder Francisco Pizarro (Spaanse veroveraar en gouverneur van Peru, ?1470-1541). Betanzos legde zich er onmiddellijk op toe Quechua, de taal van de Inca's, te leren, totdat hij voldoende taalvaardigheid bezat om als officiële tolk voor het hof te worden benoemd. Hij beheerste de taal van het land voldoende om als eerste werken Spaans-Quecha woordenboeken te laten verschijnen. Betanzos trad in het huwelijk met een van de voormalige Incaprinssessen en woonde in Cuzco, waar hij zich toedeed op het verzamelen van gegevens en persoonlijke waarnemingen, totdat zijn grote verhandeling over de overleveringen en geschiedenis van de Indianen uit het Andesgebied, *Suma y Narracion de Los Incas* (Verhandeling en kroniek der Inca's), verscheen. Hij had er in het bijzonder op gelet de „spreektrant van de autochtonen” te bewaren in zijn geschriften. Betanzos' beschrijving van de god Viracocha luidt als volgt:

„Toen ik de Indianen vroeg wat voor

iemand deze Viracocha was toen hij door hun voorvaderen was gezien, volgens de overleveringen die tot hen gekomen waren, vertelden zij dat hij een lange man was, met witte kleding die tot aan zijn voeten reikte, en dat zijn kleed bij zijn middel bijeen was gegord, en dat hij kort haar had, en dat hij een kroon op zijn hoofd droeg, zoals die van een priester, en dat hij blootshoofds was, en dat hij een zeker voorwerp in zijn hand hield, dat volgens hen leek op de kleine godsdienstige boeken die de priesters heden ten dage bij zich dragen. Ik vroeg hun hoe de persoon heette ter ere waarvan het stenen gedenkteken was opgericht en zij vertelden dat hij Con Tici Viracocha Pachayachichic werd genoemd, hetgeen in hun eigen taal ‚god, schepper van de aarde’ betekent.”

Er is nog maar weinig bekend over de schrijver van de volgende legende, behalve dat hij een Indiaan was uit het zuiden van het Incarijk, die er trots op was christen te zijn geworden. Hij schreef onder de moeilijk te hanteren naam Don Juan de Santacruz Pachacuti Yamqui, en zijn manuscript, dat een wonderlijk mengsel van Spaanse en Quecha woorden bevatte, werd pas in 1880 uitgegeven. Santacruz Pachacuti's lezing van de blanke-godlegende is, echter, hoogst interessant:

„Enige jaren nadat de duivels uit dit land waren geworpen, kwam er naar deze provincies en koninkrijken van Tabantinsuyo (de Incanaam voor het Incarijk) een gebaarde man van gemiddeld postuur met lang haar, die een tamelijk lange tuniek droeg en volgens zeggen ouder was dan een jongeling. Hij had wit haar, was slank, liep met een staf en onderwees het volk zeer liefde-

vol, waarbij hij hen zijn zoons en dochters noemde. Niet alle mensen, echter, luisterden naar hem of gehoorzaamden hem, en bij zijn reizen door de provincies verrichtte hij zichtbaar talrijke wonderen: hij genas de zieken door hen met zijn handen aan te raken, en hij had geen bezittingen bij zich, noch bezat hij kudden vee. Deze man, zeggen zij, sprak de verschillende talen van de provincies beter dan de inheemsen, en zij noemden hem Tonapa of Tarapaca Virachochanpa Chayachicachan of Pacchacan en Bocchaycamayoc Cunacaycamayoc. Hij kastijdde het volk met grote liefde bij de apoptampo (herberg of logement), en zij luisterden naar hem met onverdeelde aandacht, waar bij zij het stuk hout uit zijn hand namen en daarmee hetgeen hij hun verkondigde ontvingen en ter onderstreping wees hij op ieder hoofdstuk van zijn verhandeling. Men zegt dat deze man, Thonapa geheten, onvermoeibaar predikent door alle provincies van de Colasuyos reisde. Deze Thonapa, zegt men, sprak een vervloeking uit over een zekere stad, dat zij volledig onder water zou komen te staan en vandaag heet zij Yamqui Capacocha, het meer, waarvan alle Indianen zeggen dat het vroeger een belangrijke stad was, en nu is het een meer.

Er wordt ook gezegd dat er boven op een hoge heuvel die Cachapucara heet, een afgodsbeeld was in de vorm van een vrouw, en zij zeggen dat Tuna-pa dit beeld verfoeide en zowel de heuvel als het afgodsbeeld liet verteren door vuur, waarbij de heuvel werd vernietigd en gesmolten alsof hij van was was geweest en zelfs nu zijn er overblijfselen van dat ontzagwekkende wonder, waarover nog nooit was ge-

hoord in de wereld. Zij zeggen dat Tuna-pa zijn weg vervolgde langs de Chacamarca tot aan de zee, waarna hij de zeestraat naar de andere zee overstak. Dit is bevestigd door zeer oude Inca's."

Bij het samenvatten van de elementen uit alle vier de Peruaanse lezingen van de witte-godlegende tot één beschrijving, treedt er een interessant portret van de god Viracocha naar voren. Hij was een schepper die zijn schepsels bezocht om hen te onderichten en te organiseren. Hij was blank van huid met een gemiddeld tot groot postuur en hij droeg een wit, tot aan zijn voeten reikend gewaad, dat bij zijn middel omgord was. Hij was niet meer jong, slank en had wit haar. Onder het lopen droeg hij een staf en een boek en soms werd hij gezien met een kroon op het hoofd. Hij spreidde groot gezag ten toon, maar sprak toch met grote liefde en nederigheid, waarbij hij de mensen zijn zoons en dochters noemde.

Met zijn verschijning lang voor het tijdperk van het Incarijk, vormde de komst van deze Viracocha de belangrijkste overlevering van de Indianen uit het Andesgebied. Voorafgaande aan zijn verschijnen was de zon vele dagen lang verduisterd en de mensen leden zeer door het gebrek aan zonlicht. Slechts na vurige smeebeden werd het licht teruggeven, waarna Viracocha aan hen verscheen. Waar hij zich ook begaf in de bergen van Peru, overal verrichtte hij wonderen. Hij slechtte de heuvels en verhief het vlakke land tot bergen. Hij verkreeg water uit steen, gaf leven aan dieren en mensen en liep op het water. Hij genas de zieken door hen slechts met zijn hand aan te raken en sprak alle talen van de streek met hetzelfde gemak. Viracocha sprak een

vloek uit op een bepaalde stad, waardoor zij door een meer werd bedekt en alle inwoners verdronken. Hij vervloekte een heuvel, waarna deze door vuur uit de hemel werd verteerd. Hij gebood de mensen hun naaste lief te hebben en barmhartigheid te betonen, en hij kastijdde hen wegens hun overtredingen. Hij gaf hun een afschrift van zijn redevoering, geschreven op een stuk hout, en nam de inhoud ervan opnieuw met hen door om zijn woorden te onderstrepen. In een toespraak ten overstaan van een grote menigte, vertelde hij over toekomstige gebeurtenissen en waarschuwde hij dat er mannen zouden komen in zijn naam, die ten onrechte zouden beweren Viracocha te zijn. Vervolgens beloofde hij hun in toekomstige tijden ware boodschappers en dienstknechten te sturen om hen te onderwijzen en te steunen. Zonder enig aards bezit vertrok Viracocha aan het eind van zijn bezoek over de zee, waarna de mensen nooit meer bericht van hem ontvingen.

Het is niet moeilijk te begrijpen waarom sommige mensen menen een sterke overeenkomst te zien tussen de talloze lezingen van de blankegodlegende die onder de inheemse bevolking van Amerika gevonden worden en het verslag van het bezoek van de opgestane Christus aan Amerika, zoals opgetekend in het Boek van Mormon. Veel bijzonderheden van de Peruaanse lezing van de legende schijnen deze opvatting te staven. Het komt mij zelfs voor dat de Peruaanse Indianen die de legende voor het eerst aan de Spaanse geschiedkundigen vertellen, zich het verhaal tamelijk goed schenen te herinneren. □

DE SNOEPJESWERPER

Babzanne Park

Hoewel oorlogstijd gewoonlijk niet zoveel „zoete” herinneringen oplevert, heeft een man die de bijnaam de „snoepjeswerper” kreeg, geholpen dat te veranderen voor duizenden Duitse kinderen tijdens de Berlijnse luchtbrug van vlak na de Tweede Wereldoorlog.

Wat begonnen was als een traktatie voor een handjevol Duitse weeskinderen, werd een onderneming die uiteindelijk wereldbekendheid verwierf. De HLD-militair die hiermee begon, Gail S. Halvorsen, woont nu in Provo (Utah), waar hij de functie van assistent-studentendecaan vervult aan de Brigham Young University. Tot enkele jaren geleden, echter, was hij beroepsmilitair bij de Amerikaanse luchtmacht, waar hij de bijnaam kreeg van de „chocoladevlieggenier” en de „snoepjeswerper” vanwege de met snoepgoed beladen parachutes die hij boven West-Duitsland afgooide.

Broeder Halvorsen (die toen de rang van luitenant had) bevond zich bij de eerste groep luchtmacht personeel die naar Frankfurt werd gestuurd om de Duitsers te helpen met het vervoer door de lucht van levensmiddelen, kolen, medicijnen en andere onontbeerlijke goederen.

Daar de piloten gewoonlijk lang genoeg in Berlijn waren om hun lading te lossen en hun toestel opnieuw van brandstof te laten voorzien, besloot broeder Halvorsen op zijn vrije dag de stad in te rijden om wat foto's te nemen. Toen hij de stad naderde, kwam hij bij

een omheining van prikkeldraad. Achter het prikkeldraad waren een aantal Duitse kinderen aan het spelen. Zij begonnen tegen hem te praten en het duurde niet lang voordat de lange man met het Utah accent en de kinderen met hun mondjevol Engels vriendschap sloten.

Na een uurtje met hen te hebben staan praten, nam broeder Halvorsen afscheid, maar na slechts enkele stappen te hebben gezet, liep hij weer terug naar de omheining. Er was een opmerkelijk verschil tussen deze kinderen en alle andere die hij had meegemaakt terwijl hij in dienst was.

„Haast alle kinderen begonnen altijd luidkeels te roepen om snoep en kauwgum,” legde hij uit, „maar deze kinderen waren anders. Ze hadden zoveel moeten doorstaan: hun stad was zo goed als met de grond gelijk gemaakt; velen van hen hadden familieleden verloren. Toch vroeg geen van hen om kauwgum of snoep.”

Hij keek in zijn zakken of hij misschien wat bij zich had om hun te geven, maar vond alleen maar twee reepjes kauwgum. Hij reikte ze aan en keek toe terwijl de kinderen zijn bescheiden gave gretig aannamen. Zonder enige discussie verdeelden ze de kleine reepjes in nog kleinere stukjes en toen er niets meer te verdelen viel, gaven ze de verpakking door, zodat er aan geroken kon worden.

Een toestel dat op dat moment laag overvloog, bracht broeder Halvorsen

op een idee. Hij zei de kinderen dat hij de volgende dag terug zou komen en als zij bereid waren met elkaar te delen, zou hij wat snoepgoed uit zijn toestel laten vallen voor hij in de stad ging landen.

De kinderen maakten zich over slechts één ding zorgen: „Hoe zullen we weten dat het uw toestel is?” vroegen ze. Hij antwoordde dat hij met de vleugels van zijn toestel zou signaleren en daarna parachutes gemaakt van zakdoeken af zou gooien.

De volgende dag liet broeder Halvorsen drie met snoepgoed geladen parachutes vallen boven de plek waar de kinderen stonden te wachten. „Ik kon de kinderen op een kluitje zien staan, precies zoals ik ze de dag daarvoor had achtergelaten, alsof ze zich sindsdien niet verroerd hadden. Toen we later op de dag terugvloegen, stonden zij er weer, maar deze keer zwaaiden ze met de drie witte zakdoeken.”

Deze gang van zaken werd verscheidene weken lang op kleine schaal voortgezet. Broeder Halvorsen begon niet alleen zijn eigen snoeprantsoen per parachute uit te delen, maar ook de rantsoenen die werden afgedragen door andere manschappen in zijn unit. Op zekere dag, toen hij het hoofdkwartier binnenliep, zag hij een grote stapel post die was gericht aan „Oom Wiebelsvleugel” en „Chocoladepiloot”, luchtbasis Tempelhof. Daar hij niet wist hoe de luchtmacht hierop zou reageren, ging hij er vlug vandoor, maar enkele dagen later riep de bevelhebbende officier hem bij zich.

„Waar bent u mee bezig?” vroeg zijn superieur. Tot broeder Halvorsens verbazing, vertelde zijn gezagvoerder dat een reep, die aan het eind van een lan-

dingsbaan was afgegooid, op het hoofd van een Duitse verslaggever was terechtgekomen en dat het verhaal van het „snoepbombardement” nu op de voorpagina van de Berlijnse kranten stond.

„De Duitsers waren laaiend enthousiast en dat is mijn redding geweest. Mijn gezagvoerder bedankte mij voor het goede idee en gaf toestemming om ermee door te gaan,” vertelde broeder Halvorsen. Onderdehand gaven zijn collega's niet alleen hun snoeprantsoen, maar ook hun zakdoeken. Het duurde niet lang voordat de zakdoeken op waren, waarna de mannen de mouwen van hun overhemden schonken, Tenslotte begonnen ze briefjes aan de parachutes vast te maken met het verzoek de zakdoeken weer in te leveren om opnieuw te worden gebruikt; voor het grootste deel gebeurde dat toen ook.

Naarmate de onderneming groeide, deden er steeds meer mensen aan mee. Tegen de maand augustus waren radiostations langs de hele oostkust van de Verenigde Staten verzoeknummers aan het draaien voor zakdoeken. Zij spoorden de luisteraars aan zakdoeken in een envelop naar Frankfurt te sturen. Op het hoogtepunt van de onderneming, kwamen er om de andere dag vijf postzakken vol met zakdoeken in Duitsland aan.

„De mensen uit Chicopee Falls (Massachusetts) stuurden ons talloze grote dozen vol met snoepgoed, dat al aan parachutes was vastgemaakt,” herinnerde broeder Halvorsen zich.

Een kinderkrantje, de *Weekly Reader*, steunde ook de actie. Het moedigde kinderen van de basisscholen aan om wat van hun zakgeld af te staan

voor de kinderen in Duitsland. Het respons was overweldigend.

Snoepfabrieken in de Verenigde Staten droegen ook hun steentje bij; in totaal werd over de drieduizend kilo snoepgoed verscheept. Veel daarvan werd voor de kerstdagen bewaard en toen onder de kinderen in West-Berlijn uitgedeeld.

Broeder Halvorsen vertelde dat kinderen hem ook wel schreven met bijzondere verzoeken. „Ik herinner me één brief met een prachtige plattegrond. Het schrijfsterij vertelde dat zij woonde in het witte huis met de kippen in de achtertuin en dat ze hem om twee uur daar zou opwachten. Ik slaagde er niet in het huis te vinden en dus stuurde ik haar maar een pakje over de post.”

Toen hij twintig jaar later naar Tempelhof terugkeerde als commandant van de luchtbasis, schreef ditzelfde meisje, dat nu een eigen gezin had, opnieuw een brief, deze keer met een uitnodiging om te komen eten in het huis dat hij niet had kunnen vinden ten tijde van de luchtbrug.

Een andere brief die broeder Halvorsen ontving was van een jongetje dat Peter Zimmerman heette. Peter had zijn beide ouders in de oorlog verloren en vroeg de snoepjeswerper of hij mensen in Amerika voor hem kon vinden die

bereid waren hem te adopteren. Broeder Halvorsen hielp inderdaad bij het opsporen van mensen in Pennsylvania die Peter liefderijk in hun gezin opnamen.

Broeder Halvorsen keerde terug naar Duitsland, waar hij van 1970-1974 de functie vervulde van commandant van de luchtbasis Tempelhof. Sindsdien is hij nog een aantal keren teruggevoerd en heeft hij kennis gemaakt met verschillende van zijn „snoepkinderen”, die nu volwassen zijn. Terwijl hij in Duitsland diende, bezochten broeder Halvorsen, zijn vrouw Alta, en hun vijf kinderen een gemeente voor HLD-militairen.

Hij is ervan overtuigd „dat je, ongeacht waar je werkt, een goede heilige der laatste dagen kunt zijn. Je moet er alleen voor zorgen het nooit op een akkoordje te gooien met je maatstaven. Als je dat doet, ben je weg. het is verbaazingwekkend hoeveel mensen ons in de gaten houden.”

Broeder Halvorsen is een goed voorbeeld van de woorden van de Heiland: „Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf.” (Matteüs 22:39.) Voor de Amerikaanse militair die duizenden zich herinneren als de snoepjeswerper en als Oom Wiebelvleugel, werd dat gebod een levenswijze. □

„LONG JOHN” WENTWORTH EN DE ARTIKELEN DES GELOOFS

Calvin N. Smith

Op 1 maart 1842 schreef de profeet Joseph Smith in zijn dagboek: „Op verzoek van de heer John Wentworth, redacteur en eigenaar van de *Chicago Democrat* (een belangrijk dagblad in die tijd), heb ik de volgende korte samenvatting geschreven over de opkomst, de vorderingen, de vervolgingen en het geloof van de heiligen der laatste dagen, waarvan ik de eer heb, onder God, de stichter te zijn.”

Na die inleiding gaf de profeet een beknopt, helder verslag van de geschiedenis van de kerk tot op dat moment. Ten-

slotte vatte hij de belangrijkste geloofs-begrippen van de heiligen der laatste dagen samen in hetgeen heden ten dage bekend staat als de Artikelen des Geloofs, een opsomming die volgens B. H. Roberts „een sterk bewijs vormde van de inwerking van goddelijke inspiratie op het verstand van Joseph Smith.”

Vandaag de dag wordt John Wentworth door de geschiedschrijvers van de heiligen der laatste dagen hoofdzakelijk herdacht omdat hij de profeet ertoe aanzette de nu beroemde „Wentworthbrief” te schrijven.

Maar John Wentworth was niet zomaar een onbekend figuur, die even uit de schaduwen van de geschiedenis opdook om het verlangde verhaal van Joseph Smith te verkrijgen en vervolgens weer in de vergetelheid te verdwijnen. Hij was bestemd om ook wegens zijn eigen verdienste beroemd te worden.

Hij was zelfs een eind op weg naar het verwerven van wijdverbreide beruchtheid op het moment dat hij zijn verzoek aan de profeet richtte. Hij deed in die periode veel moeite om te worden gekozen voor het Huis van Afgevaardigden, hetgeen hem enige tijd later ook lukte. Hij bleef veertien jaar lang werkzaam in die positie. Hij werd ook twee keer gekozen tot burgemeester van Chicago.

Hoewel hij nooit méér was dan een achteloos voorstander van de heiligen

der laatste dagen, nam hij het als lid van het Amerikaanse Congres toch voor hen open verdedigde hij hun zaak in een periode waarin niemand anders daartoe bereid was. Daarnaast is zijn driedelige genealogische werk, *The Wentworth Genealogy, English and American*, zeer waardevol geweest voor diegenen die hun afstamming kunnen verbinden met die van de Wentworths.

John Wentworth werd geboren op 5 maart 1815 te Sandwich (New Hampshire). Zijn grootvader aan vaders kant was lid van het koloniale congres, terwijl zijn grootvader aan moeders kant diende in het koloniale leger. Hoewel de familie Wentworth alom werd geacht, was zij niet bemiddeld en nadat de jonge John was afgestudeerd aan het Dartmouth College (New Hampshire), besloot hij zijn geluk te gaan zoeken in het westen van de Verenigde Staten.

Hij reisde eerst naar Michigan, waar hij tevergeefs werk zocht als onderwijzer. Na een kort verblijf in die contreien, besloot hij verder te trekken naar het plaatsje Chicago, dat toen op de grens van de beschaving lag. Hij stuurde zijn bagage met de boot naar Chicago en nam vervolgens zelf de postkoets tot Michigan City (Indiana). Daar hij zo goed als geen geld meer had, reisde hij de laatste zeshonderd kilometer naar Chicago te voet.

Hij kwam daar aan op 27 oktober 1836. Hoewel het snelgroeiende plaatsje wel gewend was aan merkwaardige verschijningen, was die van de jonge Wentworth volgens welke maatstaven dan ook uniek. Hij was haast twee meter lang, maar wog daarbij slechts achtenzestig kilo, met het gevolg dat hij onmiddellijk „Long John” Wentworth werd genoemd, een bijnaam die hij nooit meer kwijtraakte.

Wentworth vond een baan bij een kwij-

nende krant, de *Chicago Democrat*, die hij door agressieve verkooptechnieken en krachtige verslaggeving weer tot bloei wist te brengen. Hij was zelfs zo succesvol, dat hij in staat was binnen drie jaar het nodige geld bij elkaar te krijgen om de krant te kopen. Vanuit de geborgenheid van zijn positie als eigenaar en redacteur van de *Democrat*, besloot „Long John” zijn talenten uit te breiden. In de zomer reichten aan de Harvard University in Massachusetts.

Bij zijn terugkeer in Chicago werd hij haast onmiddellijk tot de orde der advocaten toegelaten, waarna hij als rechter verbonden werd aan de rondgaande rechtbank, samen met een groep advocaten die zich tegelijkertijd met de politiek bezighielden, zoals Stephen A. Douglas (een vooraanstaand politicus die zich verkiesbaar stelde als president van de Verenigde Staten en verloor van Abraham Lincoln) en Abraham Lincoln. (Aanvankelijk was Wentworth met zowel Douglas als Lincoln bevriend. In de loop der jaren, echter, werden zij bittere vijanden. Alle contacten tussen hen werden verbroken toen Wentworth zich distantiëerde van de democraten en lid werd van de republikeinse partij.)

Toen er in het noorden van de staat Illinois een nieuw kiesdistrict werd gevormd, besloot Wentworth zich verkiesbaar te stellen voor die zetel in het Huis van Afgevaardigden. In het voorjaar en de zomer van 1842 maakte hij een rondreis door de zestien „counties” (provincies) die het nieuwe congreslid naar Washington D.C. zouden sturen. Het was in die periode dat hij contact legde met de meest omstreden figuur in Hannock County, Joseph Smith, en het stuk ontving dat de „Wentworthbrief” zou gaan heten.

Wentworth won de verkiezingen en werd kort daarop gevraagd de heiligen

der laatste dagen onder zijn kiezers te vertegenwoordigen. Orson Hyde, een van de oorspronkelijke leden van de Raad der Twaalf, reisde naar Washington D.C. om persoonlijk een brief te overhandigen waarin werd verzocht Joseph Smith te machtigen tot het op de been brengen van een vrijwilligersleger van 100.000 man om te worden ingezet in betwiste gebieden in de uitgestrekte territoria van Texas en Oregon, waar de heiligen overwogen zich te vestigen.

Wentworth stemde erin toe het voorstel aan het Congres voor te leggen. Tegenstanders in het Congres stelden echter voor de regels tijdelijk buiten werking te stellen en een commissie aan te wijzen ter bestudering van het betreffende wetsontwerp, hetgeen op doeltreffende wijze de overweging in de brief blokkeerde. Toch had Wentworth zich tenminste symbolisch ingespannen ter ondersteuning van de heiligen, en wel op een moment dat niemand anders daartoe bereid was.

In december 1845 tekende Brigham Young in zijn dagboek op dat er brieven waren geschreven aan John Wentworth en anderen „over onze trek naar het westen, naar aanleiding van geruchten dat er pogingen waren ondernomen om de regering ertoe over te halen ons daarvan te weerhouden”. Klaarblijkelijk heeft deze briefwisseling het gewenste gevolg gehad, daar de heiligen niets in de weg werd gelegd bij hun trek over de vlakten.

„Long John” Wentworth behield zijn zetel in het Huis van Afgevaardigden tot 1856. Ten overstaan van bittere oppositie van onder andere Stephen Douglas, besloot Wentworth zich voortaan niet met nationale maar met plaatselijke politiek bezig te houden. In 1857 werd hij als eerste republikein in die functie tot burgemeester van Chicago gekozen.

„Long John” was een krachtig leider

en eenmaal gekozen zette hij zich ertoe Chicago van wetsovertreders te ontdoen en tevens zijn naam in de krant te krijgen. Hoewel zijn pogingen om misdaad en corruptie te beteugelen slechts ten dele succes hadden, was zijn enthousiasme als burgemeester te vergelijken met dat van een beroemd hervormer van een latere periode, Theodore Roosevelt (president van de Verenigde Staten van 1901-1909).

Na een onderbreking van twee ambtsperiodes, werd Wentworth in 1860 opnieuw gekozen als burgemeester. Zijn nimmer aflatende belangstelling voor het mormonisme blijkt uit het feit dat toen hij de Engelse kroonprins bij diens bezoek aan Chicago rondleidde in het gebouw van het historisch genootschap, er achteraf in het blad van het genootschap stond dat „. . . het gezelschap zeer geïnteresseerd was in Joseph Smiths *Times and Seasons*, en dat één van de bezoekers de wens te kennen had gegeven een exemplaar te willen hebben.”

Aan het eind van zijn tweede ambtsstermijn als burgemeester zei Wentworth de politiek — althans voor enige tijd vaarwel.

Het land was in een burgeroorlog ontwikkeld en vele oorlogsmoede Amerikanen trachten een spoedig eind te maken aan het bloedvergieten. Clement Vallandigham, voormalig congreslid uit de staat Ohio, stelde een radicale oplossing voor. Hij predikte zo krachtig ten behoeve van vrede tegen elke prijs, dat president Lincoln hem uit het land verbande.

Vallandigham ging naar Canada toe maar keerde weldra illegaal terug en begon redevoeringen te houden waarin hij de noordelijke staten aanspoorde om te zwichten voor de eisen van de zuidelijke staten. Op 28 augustus 1864 sprak hij in Chicago een gehoor van vijfduizend mensen toe, waarvan de meeste pro-zuiden

waren. Na een redevoering waarin hij de opstand van het zuiden rechtvaardigde en de terugtrekking van het noorden eiste, ging Vallandigham onder de toelichtingen van sympathisanten van het zuiden weer zitten.

De democraten en republikeinen onder het gehoor die sympathiseerden met de noordelijke staten, riepen echter om een weerlegging van de verraderlijke aantijgingen van Vallandigham. Wentworth was degene die zich een weg baande naar het spreekgestoelte en in een schitterende, geïmproviseerde redevoering Vallandighams argumenten volledig weerlegde.

Wentworth aanhangers waren dermate onder de indruk, dat zij hem gelijk aanwezen om zich opnieuw kandidaat te stellen voor het congres. Hij gaf hieraan gehoor en won met een meerderheid van vijfduizend stemmen. Na slechts één ambtstermijn werd hij echter niet opnieuw kiesbaar gesteld, waarna hij zich terugtrok op zijn landgoed even buiten Chicago.

Wentworth was ondertussen een bemiddeld man geworden. Het was hem, in de vele jaren dat hij in Chicago had gewoond, op vele manieren voor de wind gegaan. Zijn meest in het oog springende groei was lichamelijk: hij was van een broodmagere jongeman veranderd in een reus van ruim 136 kilo.

Hij was ook zeer geïnteresseerd in het spreken in het openbaar en zijn laatste levensjaren werden onderscheiden door verschillende lange redevoeringen waarin hij uitweidde over zijn herinneringen aan het vroegere Chicago. Hij schepte er ook genoeg in terug te kijken op zijn tijd in het congres, toen hij collega was (maar zeker niet de gelijke) met een aantal van de grote politieke leiders van die tijd.

Zijn voorliefde voor het aan de weg tim-

meren en zijn verlangen om wereldwijd te lijken, voerden hem ertoe licht te denken over zijn betrekkingen met de heiligen der laatste dagen. Hetgeen hij over hen zei was bedoeld om enigszins de gek te steken met hun leiders of anders om te proberen de blunders die de gouverneur van de staat Illinois, Thomas Ford, had begaan bij het aanpakken van de tragische gebeurtenissen die de marteldood van Hyrum en Joseph Smith in 1844 omringden, te rechtvaardigen.

„Long John” Wentworth overleed op 16 oktober 1888. Op vele manieren was hij een symbool van Chicago, de stad die hij als de zijne had aangenomen en waarvan hij had gehouden. Ook hij was vaak „stormy, husky, brawling” (stormachtig, potig, ruziënd), zoals de uit Chicago afkomstige Amerikaanse dichter, Carl Sandberg, in een van zijn werken vereeuwigde. Wentworth was een man met een enorme wilskracht, die enige momenten van ware grootsheid vertoonde. Maar daarnaast was hij een man met duidelijke zwakheden.

Zijn rol bij het motiveren van de profeet om de Artikelen des Geloofs op papier te zetten; zijn inspanningen ten behoeve van de heiligen terwijl hij lid van het congres was, alsmede zijn stamboomonderzoek waren alle belangrijke bijdragen ter bevordering van de kerk en haar werk. En deze prestaties, ook al werden zij enigszins bedorven door zijn oppervlakkige houding in zijn latere leven, houden in dat John Wentworth in de kerk behoort te worden herdacht als veel meer dan de „redacteur en eigenaar” van een niet meer bestaande krant. □

Broeder Smith is hoogleraar in de verbale communicatie aan de Eastern Illinois University en lid van de hoge raad van de Ring Champaign Illinois. Dit artikel is voorheen verschenen in de Church News.

CHRISTUS TUSSEN DE RUÏNEN

Hugh W. Nibley

De geweldige stoutmoedigheid van geschriften die aan Joseph Smith worden toegeschreven, wordt in al haar pracht ten toon gespreid in het verslag van 3 Nephi over hoe de Heer een aantal van zijn „andere schapen” in de nieuwe wereld bezocht en zijn kerk onder hen stichtte. Het is moeilijk zich een onderneming voor te stellen die nog gevaarlijker zou zijn voor het leven of nog hachelijker voor de ziel, dan het aanbevelen aan de christelijke wereld als heilige schriftuur, geschriften die beweren een nauwkeurig verslag te bevatten van de woorden en het optreden van de Heer onder de mensen na zijn opstanding. Niets minder dan absolute onkreukbaarheid kon het opnemen tegen de aardse gevolgen van een dergelijke vermetelheid in het negentiende-eeuwse Amerika. Want wij weten precies hoe Joseph Smiths medemensen reageerden op zijn bewering, en dit getuigde niet van opgewekte of sympathieke verdraagzaamheid.

En toch is het bijzondere gedeelte van het Boek van Mormon waar wij over spreken, de zending van Jezus Christus in de nieuwe wereld na zijn opstanding, niet bij uitstek het mikpunt voor veroordeling geworden. Het heeft

zelfs verbazingwekkend weinig kritiek ondervonden. Hoe komt dat?

Een verklaring daarvoor, is dat de toon en inhoud van dit verslag zo prachtig en zo onmiskenbaar oprecht zijn, dat de eventuele criticaster bij voorbaat het zwijgen wordt opgelegd. Waarschijnlijk, echter, is het verhaal van Christus' bediening onder de mensen in de veertig dagen na zijn opstanding (zie Handelingen 1:3) er een dat systematisch door geestelijken is vermeden, daar zij de feiten uit het verslag van Lucas ronduit afkeurden. Wat kan men zeggen over gebeurtenissen waarvoor, zoals één geleerde het stelt, „geen metafysische of psychologische verklaring kan worden gegeven”¹ Welke toetssteen gebruikt men om zaken te toetsen die onze ervaring volledig te boven gaan?

In de afgelopen jaren heeft de herontdekking van zeer oude christelijke geschriften, zoals de veertigdaagse teksten uit de Oude Wereld, minstens één type toetssteen aangewend. Verassend vaak beweren de oudste van

---

¹ Hugh W. Nibley, „Evangelium Quadraginta Dierum”, *Vigiliae Christianae*, 20 (1966):1-24; zie ook zijn *When the Light Went Out* (Salt Lake City: Deseret Book, 1970), blz. 33-54.

Schilderij van Minerva Teichert

deze teksten uit de Oude Wereld leringen te bevatten van de Heer aan zijn discipelen na zijn terugkeer uit de dood. Daar dit juist het onderwerp is van 3 Nephi, kunnen wij dit verslag gevoeglijk vergelijken met deze oudere geschriften.

Bij een dergelijke vergelijking tussen schriftuur en andere teksten, moeten wij er natuurlijk altijd voor waken het juiste perspectief te bewaren. Schriftuur wordt aanvaard als de juiste versie van het verhaal, dus moeten eventuele discrepanties worden gezien als verbasteringen in de niet-schriftuurlijke tekst. Men dient uit te kijken naar bepaalde patronen en algemene thema's; als daarbij ook de details overeenstemmen, dan is dat meegenomen. Toen ik enige jaren geleden voor het eerst de veertigdaagse teksten uit de Oude Wereld bestudeerde, kwamen gemeenschappelijke thema's en gebeurtenissen duidelijk naar voren.² Uit één tekst in het bijzonder, het Koptische evangelie van de twaalf apostelen, blijkt duidel-

lijk dat 3 Nephi meer gemeen heeft met de thema's van de vroegere christelijke geschriften dan wij ons ooit hebben gerealiseerd.³ Onder de parallellen zijn het verlangen van de Heer dat er eenheid onder zijn volk zal zijn en zijn aanbod hun alles te geven wat zij Hem in gerechtigheid vragen. In beide verhalen eet Hij met hen, voedt Hij hen, bedient Hij het avondmaal — vergezeld van een avondmaalsgebed — en bidt Hij met hen.

Sta mij toe een lijstje te maken van de punten die veel veertigdaagse teksten uit de Oude Wereld gemeen hebben. De overeenkomsten tussen deze punten en het verhaal in 3 Nephi zijn opvallend; en daar geen van deze teksten voorhanden was in de jaren twintig van de vorige eeuw, vormen zij een bewijs dat Joseph Smith wel degelijk een authentiek verslag heeft vertaald.

2 Zie *When the Light Went Out* voor verdere discussie.

3 J. A. MacCulloch, *The Harrowing of Hell: A Comparative Study of an Early Christian Doctrine* (Edinburgh: T&T Clark, 1930), blz. 262. Verwijzingen voor de discussie zijn in de tekst tussen haakjes geplaatst.

1. *De afval wordt voorspeld.* Hoewel de literatuur over de veertigdaagse zending van de Heer in de Oude Wereld uitgebreid is, is zij uit de christelijke wereld verdwenen omdat zij nooit erg populair was. Eén reden daarvoor is haar pessimisme. In welhaast alle verslagen, bijvoorbeeld, vragen de apostelen de Heer met bezorgdheid naar de toekomst van de kerk. Zij zijn verbaasd te horen dat zij ten prooi zal vallen aan de kuiperijen van het kwaad en na twee generaties zal verdwijnen. „De apostelen protesteren, zoals velen dat heden ten dage ook doen: Is dit een moment om over dood en rampspoed te spreken? . . . Maar Jezus blijft onverzettelijk.”⁴

Men treft deze zelfde omstandigheden aan in het Boek van Mormon: op de blijde boodschap van de opstanding en de heerlijke eendracht van de heiligen wordt een domper gezet door de uitspraak dat de kerk slechts een beperkte tijd zal overleven.

„En nu, ziet, Mijn vreugde wegens u en ook wegens dit geslacht is groot, ja, zelfs volkomen . . . want geen hunner is verloren.

Ziet, Ik zou willen, dat gij het begreep; want Ik bedoel hen, die van dit geslacht nu in leven zijn . . .

Maar ziet, Ik ben bedroefd over het vierde geslacht (in de Oude Wereld was het het tweede geslacht) van dit geslacht af; want zij worden gewanlijk weggevoerd door hem, die ook de zoon des verderfs wegvoerde; want zij zullen Mij voor zilver en goud verkopen . . . En te dien dage zal Ik hen bezoeken, ja, hun werken op hun eigen hoofd doen terugkeren.” (3 Nephi 27:30-32; cursivering toegevoegd.)

4 Uit *Vigiliae Christianae*, 20 (1966), blz. 6.

Op beide halfronden waren de christenen maar al te bereid zulke verontrustende profetieën te vergeten.

2. *De heiligheid van des Heren woorden.* Een tweede reden voor het verloren gaan van de veertigdaagse literatuur uit de Oude Wereld, is de geheimhouding waarmee de geschriften werden beschermd. Gewoonlijk werd er in de titel of de instructies van de teksten vermeld dat „dit de geheime leringen zijn” van de verrezen Heer. De geheimhouding waarmee de christelijke gemeenschappen deze documenten als een schat bewaarden, werkten allerlei verkeerde voorstellingen, vervalsingen en verwarring in de hand. Die vervalsingen en valse voorstellingen waren wijdverbreid in de christelijke wereld van de tweede eeuw en brachten zowel de geschriften als hun sekten in diskrediet.

In 3 Nephi vinden we een gelijklopende bezorgdheid inzake vertrouwelijk materiaal. Die bezorgdheid betrof, echter, niet zozeer geheimhouding als wel heilighouding. De Heer bepaalde dat sommige zaken niet moesten worden opgetekend, omdat de mensen er nog niet rijp voor waren. Stilzwijgend wordt hiermee te kennen gegeven, dat zodra de mensen een bepaald geestelijk niveau hadden bereikt, zij die kennis zouden ontvangen.

„En nu kan er in dit boek nog geen honderdste deel worden geschreven van al hetgeen Jezus waarlijk aan het volk leerde; . . .

En indien zij dit niet willen geloven, zullen hun de grotere dingen worden onthouden te hunner veroordeling.

Ziet, ik wilde alles schrijven . . . doch de Here verbood het en zeide: „Ik zal het geloof van Mijn volk beproeven.” (3 Nephi 26:6, 10-11.)

---

3 Nephi heeft meer gemeen met de thema's van de vroegste christelijke geschriften dan wij ons ooit hebben gerealiseerd.

„Schrijf de dingen op, die gij hebt gezien en gehoord, behalve die, welke zijn verboden.” (3 Nephi 27:23.)

Naast de dingen die niet *behoorden* te worden opgetekend, waren er ook die wegens hun aard niet *konden* worden opgetekend:

„En geen tong kan uiten, noch kan het door enig mens worden beschreven . . . zulke grote en wonderbare dingen . . . als wij Jezus zowel zagen als hoorden spreken.” (3 Nephi 17:17.)

„En geen tong kan de woorden uitspreken, die Hij bad, noch kan een mens de woorden schrijven, die Hij bad.

Evenwel waren de woorden, die Hij bad, zo groot en wonderlijk, dat ze niet door de mens kunnen worden geschreven, evenmin geuit.” (3 Nephi 19:32, 34.)

3. *De Heiland verschijnt aan „andere schapen”*. Kenmerkend voor de veertigdaagse literatuur uit de Oude Wereld, is haar nadruk op bepaalde leringen die door de latere christelijkheid wordt verwaarloosd of bestreden. Of de schriftgeleerden al dan niet verkiesen deze leringen als authentiek te beschouwen, het is hun aanwezigheid in 3 Nephi waar het ons hier om gaat. Lucas, bijvoorbeeld, vermeldt de bezoeken van de Heiland aan zijn dienstknechten in andere delen van de wereld niet. In de veertigdaagse literatuur

van de Oude Wereld, echter, wordt er gesproken over het feit dat de Heiland aan mensen in alle delen van de wereld zal verschijnen. Het onderwerp wordt ook aangesneden in het Boek van Mormon:

„En voorwaar, voorwaar zeg Ik u, dat Ik andere schapen heb, die niet van dit land zijn, noch van het land van Jeruzalem, noch vertoeven in enige delen van het omliggende land, waarheen Ik ben geweest om het woord te bedienen. . .

Want zij . . . hebben alsnog Mijn stem niet gehoord . . .

Maar . . . Ik (zal) tot hen . . . gaan . . . en . . . zij (zullen) Mijn stem . . . horen en onder Mijn schapen . . . worden gerekend.” (3 Nephi 16:1-3; zie ook 15:14-24; 17:4.)

4. *De Heer blikt terug op de geschiedenis en openbaart de toekomst*. In vroegchristelijke teksten uit de Oude Wereld, zijn de leringen van de Heiland na zijn opstanding profetisch van aard. Zij blikken terug op de geschiedenis van Gods handelen met de mensen op aarde vanaf het begin tot aan de tweede komst. Het verhaal wordt doorgaans gepresenteerd in een serie „bedelingen”, afwisselende perioden van licht en duister waar de wereld en de heiligen doorheen moeten. De versie uit 3 Nephi gaat terug tot het vestigen van de leringen van de verrezen Heer onder vele volkeren die op vele plaatsen ver-

spread zijn en zich niet op slechts één plaats bevinden (hoofdstuk 15). Zij voorspelt de toekomst van deze leringen onder de volkeren van de aarde en de verbreiding ervan onder de niet-joden (hoofdstuk 16). Hoofdstuk 20 vertelt het verhaal van Israël — en in het bijzonder van de Nephieten zelf — tot aan de huidige tijd. En hoofdstuk 21 beschrijft Gods toekomstige handelingen met de mensen op dit westelijk halfrond, met als hoogtepunt de vestiging van het Nieuwe Jeruzalem.

5. *Christus bezoekt de geestenwereld.* Nog een telkens voorkomend thema in de literatuur uit de Oude Wereld betreft de meest vanzelfsprekende vraag die iemand die op aarde terugkomt kan worden gesteld: Waar bent u naar toe geweest? Wat heeft u daar gezien? Toen de discipelen in de Oude Wereld deze vraag stelden, vertelde de Heiland over zijn bezoek aan de geestenwereld. (Zie 1 Petrus 3:19-20; Leer en Verbonden 138.)

J. A. MacCulloch heeft ruime documentatie bijeengebracht voor het verhaal van de prediking van de Heer in een andere wereld. Deze strekt zich uit van talrijke passages in het Oude en het Nieuwe Testament tot aanhalingen van alle schrijvers uit de vroegchristelijke kerk en de profetische geschriften, vooral de allervroegste.⁵ Hij toont aan dat de leerstelling gebaseerd op 1 Petrus 3:18-19 vanaf het begin niet te bevatten is geweest voor de christelijke geestelijkheid. Dit komt, legt hij uit, doordat „de duidelijke betekenis van de passages in strijd is met *hun* opvattingen over de aard van het leven aan gene zijde van het graf” (blz. 50).

Toen de Heer na zijn afwezigheid in een andere wereld terugkwam, „moest de vraag zich wel voordoen,” schrijft MacCulloch, „wat Christus' ziel daar deed”? Het antwoord luidde: „Evenals Christus zich voor het goede inzette op aarde, zo zou Hij dat ook doen in Hades (de wereld der geesten) . . . Evenals Hij de blijde boodschap op aarde verkondigde, zo zou Hij die ook in Hades verkondigen” (blz. 315). Door de vroege christenen werden „Hades, het paradijs, de hemel als *plaatselijke* oorden beschouwd” en was de geestenwereld niet volkomen verwijderd van al het aardse (blz. 318). In de nederdalingsliteratuur uit de Oude Wereld, vindt hetzelfde type werk door de Heer en de apostelen — prediken, dopen,⁶ onderwijzen — zowel in de geestenwereld als op aarde voortgang (blz. 55, 169).

Parallellen als deze zouden schriftgeleerden ertoe kunnen brengen zich af te vragen of de schrijver van 3 Nephi misschien geput had uit nederdalingsliteratuur en veertigdaagse verhalen uit de Oude Wereld. De moeilijkheid is, echter, dat de veertigdaagse literatuur in de jaren twintig van de negentiende eeuw onbekend was en dat de nederdalingsliteratuur door de geestelijkheid niet geloofwaardig werd bevonden. Ook MacCulloch zelf blijft zitten met een puzzel die hij niet op kan lossen. „De oude leerstelling van de nederdaling . . . hoeft niet letterlijk te worden opgevat. Toch kunnen wij haar niet zonder meer beschouwen als ‚ballast’, zoals

5 Zie voor een meer uitgebreide bespreking van dit punt de vijfdelige verhandeling van de schrijver, getiteld „Baptism for the Dead in Ancient Times” die in de *Improvement Era* is verschenen, te beginnen met het nummer van januari 1949, blz. 24.

5 MacCulloch, blz. 83 en blz. 131.

de geestelijkheid dat heden ten dage doet" (blz. 232). De vele aanwijzingen in de Schriften zorgden alleen voor verwarring onder de theologen — hetgeen te wijten was, zeiden zij, aan (1) „'s Heren voortdurende terughoudendheid aangaande zowel de andere wereld als zichzelf, en (2) de gehele aard van de leerstelling over de nederdaling, met haar ideeën van een *plaatselijke* onderwereld" (blz. 317).

Dit waren denkbeelden die de theologen eenvoudig niet konden aanvaarden. Net zoals de veertigdaagse leringen uit de Oude Wereld, was de nederdaling een zorgvuldig bewaarde leerstelling. De meest beroemde uitdrukking ervan werd gevonden in het niet als ware schriftuur erkende evangelie naar Nikodemus. Dit evangelie werd „geschreven door een vroege schrijver, die gebruik maakte van traditioneel materiaal". Later werd het „omgevormd tot een van de meest populaire mysterie spelen — De kwellingen van de hel".⁷ Een korte blik op Nikodemus met het oog op 3 Nephi is hier op zijn plaats. Bedenk wel dat de echtheid van het evangelie naar Nikodemus niet bewezen is en als zodanig een aantal bijzonderheden bevat dat niet strookt met de ware gang van zaken zoals die in de Schriften wordt gevonden. Toch zijn er talrijke overeenkomsten.

Het nederdalingsverhaal begint „met onze vaders in de afgrond van de hel, de diepste duisternis" (Nikode-

mus 13:3). Plotseling verschijnt er een groot licht en Adam kondigt aan dat „dit licht de bron is van eeuwigdurend licht" (13:3-4). Hoofdstuk 16 is gewijd aan de poorten van het dodenrijk, die niet langer diegenen overweldigen die de Koning der Heerlijkheid aanvaardden. Toen „strecte Jezus zijn hand uit en zei, Kom tot Mij, al mijn heiligen" (19:1), waarna Hij de kerk onder hen begon te organiseren (19:1-3). Adam en alle anderen wierpen zich aan de voeten van de Heiland en erkenden Hem unaniem als hun Verlosser (19:4-8). Zijn hand wederom uitstrekend, maakt Jezus eerst Adam en vervolgens „al zij heiligen" bekend met „het teken van de kruisiging" (19:11). Daarna „nam Hij Adams rechterhand en voer Hij op uit de hel" naar een hoger rijk, „en alle heiligen Gods volgden Hem" (19:12).

Dit niet-schriftuurlijke verhaal wordt met een vreemde episode afgesloten, waarin wij worden geconfronteerd met de toestand van Henoch en Elia, „die de dood niet hebben gesmaakt", maar nog een driedaagse zending naar Jeruzalem moeten vervullen, om vervolgens te worden omgebracht en „wederom in de wolken te worden opgenomen" (20:1-4).

Zo ook wordt in het laatste hoofdstuk vermeld dat het gehele verhaal geschreven is door twee bijzondere getuigen. Dit waren „Charinus en Lentius", die „het niet was toegestaan de andere verborgenheden Gods bekend te maken" of met de mensen in verbinding te treden, behalve bij bijzondere gelegenheden (21:3). „Ons is slechts drie dagen toegestaan" in Jeruzalem, merken zij op, waarna „zij door niemand worden gezien" (21:5). De reden daarvoor is dat hun „geboden is voorbij Jordanië

⁷ Een direct beschikbare uitgave van het evangelie naar Nikodemus is de Forum-paperback *The Lost Books of the Bible and The Forgotten Books of Eden* (New York: The World Publishing Company, 1963), blz. 63-90. Verwijzingen naar deze uitgave in dit artikel zijn volgens hoofdstuk en vers tussen haakjes geplaatst.

te gaan, naar een uitnemend en voortreffelijk land", om daar hun arbeid voort te zetten (21:41). Volgens dit verhaal waren deze twee mannen het stel dat ook bekend was als de zonen van Simeon dat, na, naar men zegt, uit de dood te zijn opgewekt, door de Heer werd uitgestuurd voor de bijzondere zending om van zijn opstanding te getuigen. Na hun werk in de Oude Wereld te hebben voltooid, „werden zij veranderd in buitengewoon witte gedaanten en nooit meer gezien” (21:8).

Het verhaal van het bezoek van de Heiland aan de Nieuwe Wereld eindigt op gelijke wijze. Vlak voor zijn vertrek vragen drie van zijn discipelen om op aarde te mogen blijven om het woord te bedienen. Hun verzoek wordt ingewilligd en er wordt „een verandering in hun lichaam teweeggebracht”, opdat zij „de dood niet zouden behoeven te smaken”. (Zie 3 Nephi 28:38.) Daarna bedienend zij het woord aan de Nephieten en de Lamaniëten en uiteindelijk „aan alle natiën, geslachten, talen en volken . . . En zij zijn als de engelen van God”, hoewel niet herkend en niet bekend. (Zie 3 Nephi 28:25-32.)

De parallellen in het Boek van Mormon met het nederdalingsverhaal zijn opzienbarend. In 3 Nephi zijn de menigten die zich in het duister bevinden de Nephieten zelf, die na drie dagen van verwoesting gevolgd door ondoordringbare duisternis, uitgeput en wanhopig zijn. De Heer komt tot hen als een gedaante van licht, die „uit de hemel” komt „nederdalen . . . in een wit gewaad gekleed”, net zoals Hij, volgens de geschriften uit de Oude Wereld, de geesten in de hel bezocht. Hij kondigde aan: „Ik ben het Licht en het Leven der wereld” (3 Nephi 11:11), die gekomen

is om hun licht en verlossing te brengen. Zij aanvaardden Hem als hun Verlosser en „de ganse schare (viel) ter aarde”. (3 Nephi 11:12.) Vervolgens maakte Hij zichzelf en zijn zending aan hen bekend, waarna „zij éénstemmig uitriepen: Hosanna! Gezegend zij de naam van de Allerhoogste God! En zij vielen aan de voeten van Jezus neder en aanbaden Hem.” (3 Nephi 11:17.)

Het eerste wat de Heer deed, was erop staan dat allen werden gedoopt. Dit komt volkomen overeen met de nederdalingsverhalen, waarin Hij de „zegel” van de doop verleent aan allen waaraan Hij in de onderwereld predikt, alvorens zij Hem uit de duisternis omhoog kunnen volgen naar zijn koninkrijk. Christus legt het hun voor als een daad van verlossing, die ons allen wordt aangeboden: „En dit is Mijn leer . . . dat de Vader overal alle mensen gebiedt zich te bekeren en in Mij te geloven. En wie ook in Mij gelooft, en wordt gedoopt, die zal zalig worden.” (3 Nephi 11:32-33.) Vervolgens zegt de Heer iets opmerkelijks tegen de Nephieten:

„Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, dat dit Mijn leer is, en wie ook hierop bouwen, bouwen op Mijn rots, en de poorten der hel zullen hen niet overweldigen.

En wie ook meer of minder dan dit zal bekendmaken . . . de poorten der hel staan open om dezulken te ontvangen, wanneer de waterstromen komen en de winden op hen aanstormen.” (3 Nephi 11:39-40; cursivering toegevoegd.) Hij is gekomen om de poorten der hel open te gooien die hen ervan weerhouden vrij te zijn. De „kwalling der hel” is zelden zo letterlijk beschreven.

6. Jezus openbaart de aard van zijn verrezen lichaam. Het bewijs dat de Heiland aanvoert om aan te tonen dat

Hij werkelijk een opgestaan wezen is en niet een geest, is identiek in het verhaal uit het Nieuwe Testament en uit andere lezingen uit de Oude Wereld. Steeds vraagt Jezus om eten — echt eten — en staat Hij erop dat zijn volgelingen het met Hem delen bij een heilige maaltijd. Deze maaltijd volgt gewoonlijk op de doop, waarmee de zegel wordt gehecht aan de eendracht van hen die de Heer volgen. De heilige maaltijd samen met de verrezen Heer is in 3 Nephi een gebeurtenis van alles te boven gaand belang, waar wij zo meteen op terug zullen komen.

7. *Jezus bereidt zijn discipelen voor.* De meeste schrijftkenners en theologen hebben deze veertigdaagse zending van Jezus Christus in de Oude Wereld uitgelegd als een laatste, gecompliceerde onderwijsperiode, waarin Hij een stevig fundament legt voor zijn discipelen, die de wereld in zullen trekken om een vast fundament te leggen voor de kerk. De discipelen hebben dit onderwijs nodig. Ten tijde van de kruisiging waren zij gedemoraliseerd en verstrooid en verre van de machtige afgezanten des Heren aan de wereld. De veertigdaagse leringen uit de Oude Wereld bereidden hen voor op hun zending. Het verhaal uit het Boek van Mormon loopt hieraan volkomen gelijk. Na het organiseren van zijn kerk onder het volk, besteedt Jezus zijn tijd twee hoofdstukken lang uitsluitend in gezelschap van zijn uitverkoren discipelen en bereidt Hij ook hen voor op hun zending. (Zie 3 Nephi 27-28.)

8. *De Heiland reist herhaaldelijk tussen de hemel en de aarde.* Het komen en gaan van de Heiland, die zich tussen de hemel en de aarde beweegt, is een opwindend gebeuren. Als stervelingen

die steeds met het aardse te maken hebben, vragen we ons af of zulke dingen werkelijk kunnen gebeuren. Lucas, echter, wil dat wij, door middel van zijn nauwgezette verslag, eens voor al weten dat deze zaken inderdaad mogelijk zijn. Het wonder ervan doet het hart van de lezer sneller kloppen, maar hoe kunnen wij de gemoedstoestand beschrijven van hen die deze dingen werkelijk meemaakten? De vroegchristelijke geschriften doen daar een poging toe, maar het is in 3 Nephi 19:1-3 dat de emoties werkelijk worden verwoord. In 3 Nephi zien wij de celestiale pracht van zijn komen en gaan en de volslagen heerlijkheid van zijn aanwezigheid. Wij zien ook de meest intieme en liefdevolle vertrouwelijkheid van de Heiland, die bijzonder teder is bij zijn omgang met kinderen.

En dus zouden we ons zeer wel af kunnen vragen: „Welke bedrieger, zonder tekst of precedent om hem te leiden, zou zich met enige hoop op succes durven wagen in het onbekende moeras van de veertigdaagse verhalen uit de Oude Wereld — waar zelfs heden ten dage de schrijftvorsers geen vaste grond onder de voeten vinden — zonder in minder dan geen tijd schipbreuk te lijden?” De kalme, besliste bedachtzaamheid waarmee de schrijver van 3 Nephi te werk gaat daar waar schrijftkenners en dichters geen stap hebben durven zetten, wordt aangehaald als een voorbeeld van Joseph Smiths vermetelheid — een vertwijfelde redenering. De andere verklaring — dat hij een authentiek document heeft vertaald — verdient een eerlijk gehoor. □

Broeder Nibley is emeritus hoogleraar oude Schriften aan de Brigham Young University.

Het vervaardigen van Mola's is een eeuwenoude handwerknijverheid onder de Cuna-Indianen op de San Blas Eilanden, een archipel voor de kust van Panama. Mola's worden gemaakt door verschillende rechthoekige, gekleurde lappen stof op elkaar te leggen. De bovenste lap is meestal rood.

Men snijdt in deze lap vormen en lijnen, waardoor de tweede laag, die in de regel zwart is, zichtbaar wordt. Ook hierin brengt men vormen en lijnen aan, waardoor de derde laag, die doorgaans geel is, zichtbaar wordt. Dit procedé herhaalt zich, meestal door zo'n vijf lagen stof. De opengesneden stof wordt omgevouwen en dichtgestikt met honderden, nagenoeg onzichtbare steekjes. Geen twee mola's zijn gelijk aan elkaar en ieder stuk op zich is een kunstwerk. Zij beelden alledaagse taferelen uit, alsook andere kunstwerken, foto's, of zelfs illustraties uit tijdschriften of advertenties. Nadat het evangelie op deze eilanden was geïntroduceerd, werden ook evangelieverwante onderwerpen op deze wijze vereeuwigd. Deze mola, 38 bij 36 cm, toont de herstelling van het Melchizedekse priesterschap en is het werk van een onderzoeker van de kerk. Zoals alle mola's, werd ook deze vervaardigd om de voor- of achterzijde van een blouse te verfraaien.

